

สุทธิปรีทัศน์

SUDDHIPARITAD Vol. 11 No. 31 June - September 1996 ISSN 0857 - 2670

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓๑ มิถุนายน - กันยายน ๒๕๓๙ ราคา ๔๐ บาท

ฉบับ "คุณภาพชีวิตกับสิ่งแวดล้อม"

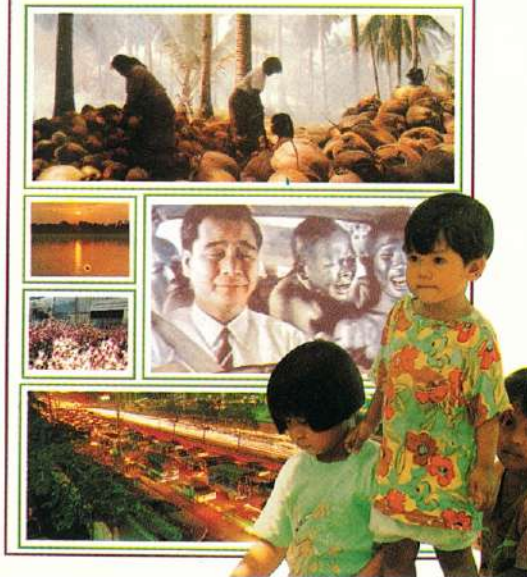

สูทอิปรีทัศน์

รายงานพิเศษ : ภาพยนตร์ - ภาพยนตร์ - ภาพยนตร์ - ภาพยนตร์ - ภาพยนตร์

วันที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑๑๑ มีคุณงาม - คุณงาม - คุณงาม - คุณงาม - คุณงาม

ฉบับ "คุณภาพชีวิตกับสิ่งแวดล้อม"

ภาพปก : ฉบับ "คุณภาพชีวิตกับสิ่งแวดล้อม"

คำบรรยายปก : สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งที่อยู่โดยรอบ สิ่งมีชีวิตได้แก่ ดิน พืช ฟ้า อากาศ พืชพันธุ์ อุณหภูมิ สภาพทางเคมีของอากาศ น้ำและดิน สิ่งมีชีวิตทุกชนิดรวมถึงมนุษยชาติ ซึ่งย่อมต้องอาศัยธรรมชาติ เป็นเครื่องดำรงชีพ ไม่ว่ามนุษย์จะอยู่ในอริยาบถใด มนุษย์จะอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่ควรคู่แก่การอนุรักษ์เพื่อวันนี้ และวันนี้ เพื่อคนรุ่นนี้และรุ่นลูกหลานสืบไป.....

ภาพปก : ศุภชัย สายจตุรกุล และ ประทัย พิริยะสุวงศ์ และภาพโฆษณาตามนุษย์ตะกั่วของ ปตท.

ส ท ธิ ป ริ ท ์ ศ น์

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓๑ มิถุนายน - กันยายน ๒๕๖๕ ISSN 0857-2670 ราคา ๔๐ บาท

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

๑๑๐/๑-๕ อ.ประจักษ์ ทั้งสองห้อง ดอนเมือง กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทร. ๕๕๕-๗๓๐๐ (อัตโนมัติ ๓๐ เลขหมาย) คอ ๕๐๒, ๓๒๓

โทรสาร. ๕๕๑-๓๑๕๕

คณะที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ไพฑูรย์ พงษ์บุตร

อาจารย์ประเสริฐ ประภาสโนบล

ดร.เลิศลักษณ์ ส.บุรุษพัฒน์

อาจารย์ประกาศ วัชรภรณ์

คณบดีทุกคณะ

บรรณาธิการ : ผู้พิมพ์และโฆษณา

รองศาสตราจารย์ ดร.นวนิตย์ อินทรมะ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษทิพย์ ป.บรรจงศิลป์

กองบรรณาธิการ

ดร.อรชร อรรถบวรพิศาล

อาจารย์ศุภร สุวรรณวิเวก

อาจารย์สุเทพ พันประสิทธิ์

อาจารย์ปรีชาภรณ์ เผือกผ่อง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญ์ เกื้อหนุน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ พินิจอักษร

อาจารย์อมพร เทียงตระกูล

อาจารย์ธีรพันธ์ โล่ห์ทองคำ

ดร.อติลา พงษ์เหล่า

อาจารย์ชุตีระ ระบอบ

อาจารย์อุษา สุกใส

อาจารย์คณย์ มุสลา

ฝ่ายจัดการ

อาจารย์สมศิริ อีระภาพ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการในศาสตร์สาขาต่างๆ

๒. เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในรูปแบบของวารสารทางวิชาการ

๓. เพื่อส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น เสนอผลการค้นคว้าและวิจัย

๔. เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ และนักวิชาการได้เผยแพร่ผลงาน

๕. เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณทางด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย ในฐานะสถาบัน

อุดมศึกษาแห่งหนึ่ง

ฝ่ายการเงิน

อาจารย์วิสูตร โทนทอง

พิสูจน์อักษร

อาจารย์เวเนยพจนวาทิน สุกระกาญจน์

อาจารย์ณัฐสิทธิ์ พูลวิสารทภักย์

ศิลปกรรม

นายปรัชญา แก้วมาก

ออกแบบรูปเล่ม

อาจารย์ก่อเกียรติ ขวัญสกุล

ถ่ายภาพ

อาจารย์ศุภชัย สายจุศรีกุล

เรียบเรียง

นายภาณุเมศร์ สุทธิสังข์

จัดทำหน้า

ศูนย์หนังสือธรรมศาสตร์ โทร ๒๒๑-๐๖๓๓

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โทร. ๕๕๕-๗๓๐๐ คอ ๑๒๕, ๑๒๖

ประชาสัมพันธ์

ศูนย์ประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โทร. ๕๕๕-๗๓๐๐

คอ ๕๕๕, ๕๖๐, ๕๐๕

พิมพ์ที่

บริษัท ไดมอนด์ พรีเมียม จำกัด โทร. ๒๗๙-๓๓๓๓

กำหนดออก

ราย ๔ เดือน

**บทความของผู้เขียนทุกท่านที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสุกรีปริทัศน์ทุกฉบับ
เป็นทักขวิจารย์อิสระ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตและคณะผู้จัดทำไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย**

ส

า

S

- ๗ สัมภาษณ์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประแสง มงคลศิริ
เรื่อง "วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครกับแนวทางในการแก้ไข"
- 7 Special Interview with Asst.Prof.Dr. Prasaeng Mongkolsiri on "Environmental Crisis in Bangkok Metropolitan and Suggested Solutions."
- ๑๒ สัมภาษณ์พิเศษ นายเดช พุ่มคชา เรื่อง "คุณภาพชีวิตกับสิ่งแวดล้อม"
- 12 Special Interview with Mr.Deth Pumkacha on "Quality of Life and the Environment."
- ๒๑ สิ่งแวดล้อมชุมชนในระบบนิเวศวิทยา / คำภีญ สุทธิพิทักษ์.
- 21 The Role of Communities in Preserving the Ecology System. / Kumpin Sudhipitak.
- ๒๖ ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับแผนปฏิบัติการที่ต้องกระทำ / ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยรรณ แสงสว่าง.
- 26 Environmental Problems and Action Plans. / Asst.Prof. Piyawan Saengsawang.
- ๓๑ บุรณาการกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม / ดนัย มูสา.
- 31 Solving Environmental Problems through Integration. / Danai Moosa.
- ๓๖ ผลกระทบของอาคารสูง กระเจกสีสะท้อนแสง ต่อสิ่งแวดล้อม / ชมชื่น มั่นยามรมย์.
- 36 The Impact of Highrise Mirror Building on the Environment. / Chomchuen Munyarom.
- ๔๔ การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม / ดร.สุภาพร เจริญเอี่ยม.
- 44 Accounting for the Environment. / Dr. Supapon Chengiam.
- ๕๔ สภานักบัญชี เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของนักบัญชี / อัมพร เทียงตระกูล.
- 55 Council for Better Environment for Accountants. / Amporn Theingtrakul.
- ๕๘ นิเวศวารสารศาสตร์ (ECO-JOURNALISM) การรายงานข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพื่อโลกและชีวิต
/ รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ.
- 58 ECO-JOURNALISM : An Inquiry and an Investgation Report on Life and Earth.
/ Assoc.Prof.Dr. Somkuan Kaviya.

๒

๑

๓

- ๗๓ คนโฆษณารักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม / ธีรพันธ์ โล่ห์ทองคำ.
73 Advertising for Green. / Teerapun Lotongkum.
๗๔ แล้ว...จะโทษใคร / พ.ด.บุษยะ พิชัยจุมพล.
78 Who is to be Blamed.? / Major. Busya Pichaijumpon.
๘๗ ภาษา : เพื่อสภาวะแวดล้อมที่ดี / ปรียาภรณ์ เพื่อกฟ่อง.
87 Language : for a Better Social Environment. / Preeyaporn Purkpong.
๙๑ สิ่งแวดล้อมและปัจจัยที่เป็นคุณต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ / ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญ์ เกื้อหนุน.
91 Conditions for Improving the Process of Learning and Teaching English.
/ Asst.Prof. Prinya Keuanon.
๑๐๐ บทความวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม
/ ณัฐสิทธิ์ พุฒิวินาสารทภาคย์.
100 Master 's Degree Thesis Abstracts on the Environment at Dhurakijpundit University.
/ Nattasith Puttavisartpak.
๑๐๗ อินทราเน็ต / รองศาสตราจารย์ ดร.นวนิตย์ อินทราณะ.
107 Intranet. / Assoc.Prof.Dr. Navanit Intrama.
๑๑๔ บทความงานวิจัยเรื่อง "การเข้าร่วมในตลาดแรงงานและการว่างงานของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาเอกชน"
/ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ พันประสิทธิ์.
114 The Research Abstract on " Participation and Unemployment of the Graduates of Private
Higher Education Institution in Labour Market. / Asst.Prof. Suthep Punprasit.
116 Foreign Language Teaching : Success or Failure ? / Chalermkiart Feongkeaw.
๑๑๖ การสอนภาษาต่างประเทศ : ประสบความสำเร็จเพียงใด. / เฉลิมเกียรติ เฟื่องแก้ว.

บรรณาธิการแถลง

ตลอดระยะเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมา นับตั้งแต่ Earth Day 1970 เรื่อยมาจนถึงวันนี้ คำว่า **สิ่งแวดล้อม** คำว่า **นโยบายสิ่งแวดล้อม** ได้กลายเป็นเรื่องสำคัญในทุกประเทศของโลกอุตสาหกรรม ประชาชนให้ความสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรโลกเริ่มตระหนักเห็นว่า สิ่งแวดล้อมเป็น ปัญหาที่คุกคามชีวิตประจำวันของผู้คนมากขึ้น เป็นวิกฤตการณ์ที่ทุกหนทุกแห่งได้รับผลกระทบอย่าง หลากหลาย ขณะเดียวกันก็มีความพยายามที่จะแสวงหาวิถีทางที่จะพิทักษ์รักษาความสมดุลทางธรรมชาติ ด้วยวิธีการหลายอย่างหลายประการ ทั้งลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางชีวภาพ ดำเนินการควบคู่ไป กับการปลูกกระแสยกระดับจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กระจายไปทุกวงการ เพื่อเป้าหมายให้ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมดำรงอยู่อย่างยั่งยืนยาวต่อไปในวันหน้า

ความอุดมสมบูรณ์และสมดุลของสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของ ประชาชนโดยใกล้ชิด มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นสถานการศึกษาได้เล็งเห็นคุณค่าของสภาพ แวดล้อม จึงได้รวบรวมข้อเขียน บทความ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ไขข้อเขียนเหล่านั้น ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ของสิ่งแวดล้อมในแง่มุมแขนงต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้คนทั่วไป อันจะเป็นประโยชน์ อย่างมหาศาลในการผดุงรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมให้อยู่อย่างยาวนาน **สุทธิปริทัศน์** ฉบับนี้เริ่มด้วยบทสัมภาษณ์ พิเศษ **ดร.ประแสง มงคลศิริ** ว่าด้วยแนวคิดเกี่ยวกับ "วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครกับ แนวทางในการแก้ไข" ตามด้วยอีกบทสนทนา เรื่อง "คุณภาพชีวิตกับสิ่งแวดล้อม" กับ **เดช พุ่มคชา** พร้อมด้วยบทความที่สะท้อนแนวคิดของ **คำภีร์ สุทธิพิทักษ์** เรื่อง **สิ่งแวดล้อมชุมชนในระบบนิเวศวิทยา** และ **บูรณาการกับการแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อม** โดย **ดนัย มุสตา** นั้นมีรวมถึงข้อเขียนของคนรักงานโฆษณา อย่าง **จิรพันธ์ โล่ห์ทองคำ** ในเรื่อง **คนโฆษณารักษาสีเขียวธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ตามด้วยข้อเขียนอ่านง่ายๆ สบายอารมณ์ เรื่อง **ภาษา : เพื่อสภาวะแวดล้อมที่ดี** โดย **ปริยาภรณ์ เมื่อกม่อง** และ **สิ่งแวดล้อมและ บัณฑิตที่เป็นคุณต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ** ของ **ผศ.ปริญญา เกื้อหนุน** และบทความด้านอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง

พบกับวารสารสุทธิปริทัศน์ อีกครั้งในฉบับหน้าว่าด้วยหัวข้อนานาชาติ

กองบรรณาธิการ

สาระสังเขปบทความ

สัมภาษณ์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประแสง มงคลศิริ เรื่อง "วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครกับแนวทางในการแก้ไข" หน้า ๗
มาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษของสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครปัจจุบัน ล้วนอยู่ในสภาพที่รุนแรง ไม่ว่าจะเป็นน้ำเสีย ขยะล้น
อากาศเป็นพิษ การจราจร รวมทั้งมลพิษทางเสียง

สัมภาษณ์พิเศษ นายเคช พุ่มพวง เรื่อง "คุณภาพชีวิตกับสิ่งแวดล้อม" หน้า ๑๒
สิ่งแวดล้อมกับคุณภาพชีวิต เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นอีกซึ่ง ทั้งสองอย่างนั้นค้ำประกันถึงคุณค่าซึ่งกันและกัน สังคมจะต้องสร้างแบบ
แผน ระบบ กลไก วิธีการ เพื่อสร้างโอกาสให้สมาชิกของสังคมได้รับการกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในสภาพแวดล้อมในสังคมของตนอย่างดีที่สุด

สิ่งแวดล้อมชุมชนในระบบนิเวศวิทยา / ลำภิญญ์ สุทธิพิทักษ์ หน้า ๒๑
การอยู่ร่วมกันในชุมชน ทั้งชุมชนเมืองหรือชนบท สิ่งที่สำคัญในชุมชนจะต้องตระหนักถึงมากที่สุด ก็คือ การรู้จักรักษาระบบนิเวศวิทยาให้สภาพคงเดิม
เหมาะสมกับความเป็นอยู่ในชุมชนนั้น ๆ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับแนวปฏิบัติการที่ต้องกระทำ / ศส.ปิยวรรณ แสงสว่าง หน้า ๒๖
ประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อมถึงขั้นทรัพยากรเสื่อมโทรมและเกิดมลพิษ อันมีสาเหตุมาจากการเพิ่มของประชากร การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลาย มลพิษทางน้ำ อากาศ เสียง รวมทั้งขยะของเสียอันตราย ซึ่งนับว่าเป็นวิกฤตการณ์ที่ทุกคนจะต้องตระหนักและช่วยกันแก้
ปัญหาโดยการปฏิบัติการโดยเร่งด่วน

บูรณาการกับการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม / คณัย มูสา หน้า ๓๑
บูรณาการ (Integration) คือ การรวมกัน การไม่แยกกัน เป็นแนวความคิดและวิธีการที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) โดยให้มนุษย์เป็นศูนย์กลางในบูรณาการให้สอดคล้องกันทั้งมนุษย์ สังคม ธรรมชาติ เทคโนโลยี หากมีการดำเนินการร่วมกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ใน
การแก้ไขปัญหามลพิษและพัฒนาแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้น อันเนื่องมาจากปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมจะลดน้อยลงได้

ผลกระทบของอาคารสูง กระเจดสีสะท้อนแสงต่อสิ่งแวดล้อม / ชนชื่น มัชฌมย์ หน้า ๓๖
อาคารสูงเป็นสิบๆ ชั้นมีผิวนอกอาคารเป็นกระจกทั้งอาคาร ที่เราเรียกว่า "อาคารกระจก" ซึ่งกระจกเหล่านั้น มีสีที่สามารถทำให้เกิดแสงสะท้อนได้
ก่อให้เกิดความรำคาญและกระจายเสียงของคนที่ได้พบเห็น เพราะแสงอาทิตย์สะท้อนเข้าตา และยังก่อให้เกิดแสงรบกวนบริเวณที่อาคารกระจกนั้นตั้งอยู่ เป็นสีตามสี
กระจกของอาคาร ปรางค์อยู่ทั่วไปในบรรยากาศบริเวณนั้น ซึ่งถือได้ว่าแสงสะท้อนดังกล่าวเป็นมลพิษมีอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน สมควรที่จะควบคุมและ
ป้องกันมลพิษเหล่านั้นให้หมดไปไม่ให้เกิดขึ้นอีก โดยการควบคุมการก่อสร้างอาคารกระจกสูงๆ ซึ่งแหล่งกำเนิดมลพิษมิให้กระจกที่มีสีสะท้อนแสงได้อีกต่อไป

การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม / สุภาพร เจริญเยี่ยม หน้า ๔๔
สาระและประเด็นสำคัญของการทำบัญชีในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

สถาบันบัญชี เพื่อสภาพแวดล้อมของนักบัญชี / อัมพร เทียงตระกูล หน้า ๕๔
สถาบันบัญชี ความสำคัญของการเรียกร้องให้มีการจัดตั้งสถาบันบัญชีขึ้น เพื่อเป็นสถาบันหลักสำหรับให้นักบัญชียึดเป็นแนวปฏิบัติ

นิเทศวารสารศาสตร์ (ECO-JOURNALISM) การรายงานข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน เพื่อโลกและชีวิต

/ รศ.ดร.สมควร กวียะ

หน้า ๕๘

การรายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวน ที่มีการนำเสนอข่าวแบบสำรวจ ชูค้น เจาะลึก พร้อมทั้งสนับสนุนด้วยการแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ มาเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม จะเป็นวิธีการและแนวทางหนึ่งที่ช่วยรักษาระบบนิเวศวิทยาของโลกให้พ้นจากการถูกทำลายได้ทางหนึ่ง

คนโชนะรักษัธรรมชาตินี้และสิ่งแวดล้อม / จีรพันธ์ ไส้ทองคำ

หน้า ๖๓

การโชนะสินค้าน้ำและบริการในแนวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นับเป็นการสร้างสรรค์สังคมโดยรวม และเป็นการปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เหลือให้ดำรงอยู่มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

แล้ว...จะโทษใคร / พ.ต.บุญยะ พิชัยจุฬพล

หน้า ๗๘

ทุกชีวิตที่อยู่ร่วมกัน ต่างมีอิทธิพลเป็นสิ่งแวดล้อมต่อกันและกัน ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะดีหรือเลวร้าย ทุกคนล้วนมีส่วนส่งเสริม/สนับสนุนไม่ทางตรงก็ทางอ้อมเสมอ คุณภาพชีวิตจะต้องเกิดจากสิ่งแวดล้อมที่ดี และปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่เป็นต้นเหตุของสิ่งแวดล้อมที่ดีหรือเลวร้าย คือ มนุษย์ด้วยกัน มนุษย์จะเป็นสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อกันและกันได้เมื่อต่างเข้าใจธรรมชาติ เข้าถึงธรรมชาติในการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตนเอง ผู้อื่น และสังคม

ภาษาเพื่อสภาวะแวดล้อมที่ดี / ปรียาภรณ์ เผือกผ่อง

หน้า ๘๗

ภาษามีอิทธิพลต่อความคิดและความรู้สึกของมนุษย์ เพราะภาษามีส่วนทำให้เกิดทั้งความรักและความเกลียดชังได้ มนุษย์ปัจจุบันฉลาดที่จะใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างภาพและบิดเบือนข้อเท็จจริง จนทำให้ผู้คนสับสน และบางครั้งก็ก่อให้เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม ดังนั้น การใช้ภาษาที่ดีจึงต้องอาศัยพื้นฐานของความจริงใจและศิลปะควบคู่กันไป โดยคำนึงถึงจิตใจและความรู้สึกของบุคคลอื่นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

สิ่งแวดล้อมและปัจจัยที่เป็นคุณต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ / ศศ.ปริญญ์ เกื้อหนู

หน้า ๙๑

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ได้ผลในทางที่ดีค่อนข้างยากเย็นนั้น จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลาย ๆ ประการ และจะต้องรวมถึงสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ด้วย

อินทราเน็ต / รศ.ดร.นวนิตย์ อินทราเม

หน้า ๑๐๗

การเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นระบบแลน ระบบแวน และอินเทอร์เน็ตต่างก็เป็นที่ยอมรับกันใช้อย่างแพร่หลาย แต่ปัจจุบันการเชื่อมโยงเครือข่ายได้รับการพัฒนาขีดความสามารถขึ้นมากในรูปแบบหนึ่งแล้ว ในชื่อว่า อินทราเน็ต

บทคัดย่องานวิจัยเรื่อง "การเข้าร่วมในตลาดแรงงานและการว่างงานของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาเอกชน" / สุเทพ พันประสิทธิ์ หน้า ๑๑๔

การศึกษาสภาพการว่างงานและการมีงานทำของบัณฑิต ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

FOREIGN LANGUAGE TEACHING : Success or Failure ? / Chalermkiart Feongkeaw หน้า ๑๑๖

การศึกษาดังประเทศย่อมมีความแตกต่างจากการศึกษาภาษาแม่ จึงมีผู้คิดค้นวิธีการสอนภาษาดังประเทศขึ้นหลาย ๆ วิธี แต่ผลสัมฤทธิ์ของการสอนภาษาดังประเทศแต่ละวิธีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประสบความสำเร็จเพียงใด

สัมภาษณ์พิเศษ

ดร.ประแสง มงคลศิริ

ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

เรื่อง

" วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร กับแนวทางในการแก้ไขปัญห "

โดย

* สมศิริ ชีระภาพ

ถาม ขอทราบความเป็นมาของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในกรุงเทพฯ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ตอบ ในอดีตกรุงเทพมหานครของเรา ปัญหาสิ่งแวดล้อมยังไม่มากนัก เพราะความหนาแน่น สภาพความเป็นอยู่ ชีวิตของผู้อยู่ในกรุงเทพฯ ไม่กระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรวมทั้งทางเรื่อง มลพิษทางน้ำ ทางอากาศ เรื่องเสียง เรื่องขยะมูลฝอย แต่ปัจจุบันเมื่อการเจริญเติบโตของเมืองเกิดขึ้นโดย

เฉพาะอย่างยิ่งไร้ทิศทาง ขาดการวางผังเมือง ขาดการวางแผนการใช้ที่ดิน การผสมผสานการอยู่ร่วมกันของผู้นกับชุมชนกับอุตสาหกรรม ทำให้เกิดปัญหาที่มีความซับซ้อน ปัญหาน้ำเน่าเสีย ทั้งจากชุมชนและอุตสาหกรรม ทำให้กระบวนการแก้ไขเป็นไปได้ยากยิ่ง ปัญหาอากาศเป็นพิษ ทั้งจากการก่อสร้าง ทั้งจากขบวนพาหนะทำให้การแก้ไขปัญหานี้มีความซับซ้อนกันมากขึ้น ขยะมูลฝอยทั้งจากชุมชนก็ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการจัดเก็บ

ปัญหาเรื่องการกำจัดที่ทำได้ไม่รวดเร็วเพียงพอ
ปัญหาขยะอันตราย ขยะพิษจากอุตสาหกรรมก่อตัว
ขึ้นในกรุงเทพมหานครจนยากต่อการแก้ไข

ถาม ที่ผ่านมามหากรุงเทพฯ มีแนวทางในการ
จัดการแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อมหรือไม่
/อย่างไร

ตอบ มีการจัดการแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อมมาโดยลำดับ
แต่เป็นการแก้ไขในลักษณะที่วิ่งตามปัญหา เมื่อ
มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นก็แก้ปัญหานั้นตามความ
จำเป็น ยกตัวอย่างปัญหาน้ำเสีย เราเผื่อรอคอยจน
กระทั่งकुคลองของเราเกิดสภาพที่เราเรียกว่าเน่า
สนิธ แม่น้ำเจ้าพระยามีปริมาณออกซิเจนในน้ำ
เกือบเข้าสู่ศูนย์ นั่นหมายถึงสิ่งมีชีวิตในน้ำหลาย
ชนิดไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ หลังจากนั้นเรา
พบว่าแม่น้ำ คุคลองของเรา กำลังจะล่มสลาย เราก็
เริ่มมีการจัดวิธีการจัดการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำ
เสียรวม อาจกล่าวได้ว่าเพิ่งจะเริ่มเมื่อสองสามปีที่
ผ่านมา นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งของการแก้ไขปัญหาใน
ลักษณะที่วิ่งตามปัญหา

ถาม อยากทราบว่าปัญหาสีสิ่งแวดล้อมใน
กรุงเทพฯ เรื่องใดที่มีผลกระทบต่อ
สุขภาพและอนามัย ของประชาชนที่จะ
ต้องช่วยกันแก้ไขในลำดับต้นๆ

ตอบ ปัญหาสีสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพฯ สิ่งแรก ก็คือ
ที่เกี่ยวข้องกับเสียง ปัญหาเรื่องเสียงนี้เป็นที่ทราบ

กันคือว่าก่อผลกระทบอย่างมากมายให้กับ
ประชากรที่อยู่กันอย่างแออัดหนาแน่นในกรุงเทพฯ
กว่า ๘ ล้านคน ประชาชนอาจไม่รู้สึกรู้ว่าโดยภาพ
รวมแล้ว เสียงก่อให้เกิดปัญหามากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตที่ต้องเดินทางอยู่ท่ามกลางการ
จราจรที่ยาวนาน เสียงจากยวดยานพาหนะเสียง
จากกิจกรรมการก่อสร้างก่อให้เกิดความเครียด ก่อ
ให้เกิดปัญหาเรื่องสุขภาพของหูของโสดประสาท
ของการรับฟัง เสียงที่ประชาชนในกรุงเทพฯ จะ
ต้องเผชิญกันต่อไปในอนาคตก็คือการมีรถไฟฟ้า
รถลอยฟ้า หรือที่เราเรียกโครงการรถลอยฟ้า
โครงการที่มีการอนุมัติให้ดำเนินการก่อสร้างแล้ว
อยู่ระหว่างการก่อสร้างก็คือโครงการธนาถ ซึ่งจะ
ก่อให้เกิดเสียงสนั่นนั่นก็คือเสียงของรถไฟฟ้า
เสียง บดกันของล้อเหล็กกับรางเหล็ก ซึ่งจะเป็น
ปัญหาต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังมีเสียงที่เกิด
ขึ้นจากเรือหางยาว เรือโดยสาร ที่วิ่งอยู่ตามคลอง
ต่าง ๆ ซึ่งขณะนี้กำลังได้รับความนิยมเป็น
อย่างมากเนื่องจากปัญหาการติดขัดของการจราจร
ประชาชนที่อยู่ริมสองฝั่งคลองในกรุงเทพฯ จะต้อง
ทนอยู่กับเสียงเรือหางยาวซึ่งรบกวนโสดประสาท
อย่างมาก ปัญหาเรื่องอากาศ เรื่องฝุ่น เป็นที่ทราบ
กันคืออยู่แล้วว่าแหล่งมลพิษทางอากาศจริง ๆ แล้ว
มีอยู่ ๒ ส่วน ส่วนแรกมาจากกระบวนการ
กิจกรรมการก่อสร้าง อีกส่วนหนึ่งมาจากยวดยาน
พาหนะ จากกิจกรรมการก่อสร้างถือเป็นแหล่ง

กำเนิดอยู่กับที่ การจัดการซึ่งความจริงแล้วหากเจ้าหน้าที่ควบคุมการก่อสร้างซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลพื้นที่ก่อสร้างได้ให้ความเอาใจใส่ก็จะสามารถลดปริมาณฝุ่น ลดปริมาณมลพิษไปได้มาก เทคโนโลยีที่เลือกเข้ามาจัดการเกี่ยวกับฝุ่นก็จะทำให้ปัญหาลดน้อยลง แต่ปัญหาที่เกี่ยวกับขดยานพาหนะค่อนข้างจะเป็นปัญหาใหญ่ เนื่องจากสาเหตุปัญหามลพิษทางอากาศที่เนื่องมาจากยานพาหนะไม่เพียงแต่ตัวเครื่อง เครื่องยนต์เท่านั้น คุณภาพน้ำมันที่เราใช้กันอยู่เป็นที่ทราบกันดีว่า รถยนต์ดีเซลที่มวิ่งอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่สภาพของรถไม่เหมาะสมสภาพของรถเสื่อมโทรมจนในต่างประเทศเขาไม่ถือว่าเป็นรถที่จะมาวิ่งบนถนนได้ แต่ในกรุงเทพฯ ยังปล่อยให้อยู่กันอยู่ อายุของรถบางคันมากกว่า ๑๐ ปี มากกว่า ๑๕ ปี แม้กระทั่ง ๒๐ ปีก็ยังวิ่งกันอยู่บนถนนได้ น้ำมันของเราที่ยังมีมาตรฐานที่ต่ำกว่าน้ำมันในต่างประเทศ น้ำมันในต่างประเทศปริมาณเซลล์เฟอร์ที่มีอยู่ในน้ำมันดีเซลก็ยิ่งสูงกว่าในหลายประเทศที่เขาคำนึงถึงปัญหามลพิษทางอากาศเนื่องจากยานพาหนะ และอีกปัญหาหนึ่งของเราคือปัญหาเรื่องน้ำเน่าเสียจากการแออัดของชุมชน น้ำเน่าเสียจากชุมชน จากโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก ทั้งโรงงานที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนมากมาย จากสถานประกอบการ ร้านอาหาร ร้านค้า ปั๊มน้ำมัน ทุกแหล่งล้วนแต่มีการ

ถ่ายเทน้ำเสียลงสู่คูคลองตามธรรมชาติ นี่คือปัญหาของน้ำเสียในกรุงเทพฯ

ถาม โดยส่วนตัวแล้ว ท่านมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ในฐานะที่ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ดร.พิจิตต์ รัตตกุล

ตอบ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่คิดว่าวิกฤตที่สุดในกรุงเทพมหานครขณะนี้ ในฐานะที่ปรึกษาผู้ว่ากทม. ที่ทำงานด้านนี้มาตลอด น่าจะเป็นปัญหาในเรื่องของอากาศเป็นพิษ เนื่องจากว่าอากาศเป็นของไหล เป็นสิ่งที่ยากแก่การควบคุม มลพิษ ณ ที่แห่งหนึ่ง ๆ สามารถถ่ายเทไปยังที่อีกแห่งหนึ่งได้โดยที่เราไม่สามารถจะควบคุมได้ คงจะต่างกับเรื่องน้ำเสีย เรื่องของขยะมูลฝอย ในการจัดการจะง่ายกว่า เพราะฉะนั้นแล้วในเรื่องของอากาศเป็นพิษจะถือได้ว่าเป็นปัญหาที่วิกฤตที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเราไม่สามารถแก้ปัญหาคาร์บอนของการจราจรซึ่งมีความวิกฤตไม่มีที่ท่าว่าจะแก้ไขได้ อย่างน้อยที่สุดก็ ๕ ปี ๑๐ ปี ข้างหน้าเราคงจะต้องเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษทางอากาศต่อไป

ถาม ท่านและคณะให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ อย่างไร

ตอบ การดำเนินงานของผู้ว่า กทม. หรือของคณะที่ปรึกษา ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาปีกว่า ท่านผู้ว่า พิจารณาได้มุ่งมาดปรารถนาพยายามเหลือเกิน ที่จะแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมตามที่ให้สัญญาต่อประชาชน ไว้ นโยบายในเรื่องการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ทางด้านอากาศถูกหยิบยกขึ้นมาดำเนินการทันทีที่ได้เข้ามารับตำแหน่ง และทำกันมาอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน ถึงแม้ว่าจะมีข้อคิดเห็น ข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่า การจัดการในเรื่องมลพิษทางอากาศ ที่ผู้ว่า พิจารณาได้ดำเนินการอยู่ เช่น การออกข้อบัญญัติ กทม. เพื่อบังคับให้โครงการก่อสร้างต่าง ๆ ใช้น้ำโคลมป้องกันฝุ่นฟุ้งกระจาย การดูแลทางเข้าออก การดูแลการขนส่ง ขนถ่ายวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ ดร.พิจิตต์เองก็พยายามผลักดัน ก่อให้เกิดการตื่นตัวของผู้ประกอบการ อย่างมากมาย จุดนี้จะเป็นจุดเริ่มต้น ทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพชีวิต ตระหนักถึงเหตุผลและวิธีการที่จะนำมาซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นต่อไป

ถาม กรุงเทพมหานครมีนโยบายหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และกำลังจะตามมาในอนาคตไว้อย่างไร

ตอบ ในปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้ออกข้อบัญญัติในเรื่องขยะเร่งรัดรณรงค์ทำพร้อมกันเกือบทุกพื้นที่ใน

เขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร นั่นก็คือการห้ามประชาชนทิ้งขยะในที่สาธารณะ การบ้วนน้ำลาย หรือเสมหะหรือสิ่งปฏิกูลลงบนถนน หรือทางเท้า จะถูกจับและปรับ และในขณะเดียวกันก็อนุมัติให้สำนักงานเขตต่าง ๆ บรรจุนักงานรักษาความสะอาด ดำรงเทศกิจเพิ่มขึ้นเพื่อคอยเฝ้าและตรวจจับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติในการรักษาความสะอาด หลายพื้นที่สาธารณะใน กทม. เช่น ถนน คู คลอง ขณะนี้ปราศจากเศษกระดาษ ขยะ หรือสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

มาตรการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมในอนาคต กทม. จะต้องมีการมองภาพ Project หรือคาดการณ์ออกไปอีก ๒๐ ปี หรือ ๓๐ ปี ข้างหน้า กทม. จะพัฒนาไปในรูปแบบไหน แผนการใช้ที่ดินของ กทม. จะเป็นอย่างไร การเติบโตของเมืองการขยายตัวของเมืองจะขยายตัวจะเป็นไปในลักษณะไหนและขยายตัวไปเพื่ออะไรเมื่อความชัดเจนในเรื่องการเติบโตของ กทม. เกิดขึ้นแล้วก็จะสามารถวางมาตรการ กำหนดวิธีในการจัดการกับปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมได้ถูกต้องเหมาะสม เป็นไปด้วยความสอดคล้องประสานกันทั้งในเรื่องของการพัฒนาและในเรื่องของการจัดการกับปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม

ถาม สุดท้ายนี้ ท่านอยากจะกล่าวอะไรไปถึงชุมชนหรือผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้ช่วยกันดูแลรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประแสร์ มงคลศิริ

การศึกษา ปริญญาตรี วิศวกรรมด้านสุขาภิบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ปริญญาโท วิศวกรรมด้านสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ปริญญาเอก วิศวกรรมด้านสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยโตเกียว

การทำงาน วิศวกร ประจำกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย
 อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ที่ปรึกษา คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ในสมาชิกวุฒิสภา
 ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งแวดล้อม
 กรรมการวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย

ที่เป็นอยู่ให้คงสภาพไว้ อย่างน้อยก็ไม่ว่างที่จะเลวร้ายลงกว่าเดิม

ตอบ ชุมชนส่วนใหญ่แล้วแล้วแต่รับรู้รับทราบปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่กระทบใกล้ตัวเขาเองทั้งสิ้น แต่ปัญหาของชุมชนเองที่หนักกว่ายังคงเป็นปัญหาเรื่องปากท้องเป็นหลัก ปัญหาเศรษฐกิจที่บีบรัด ปัญหาการต่อสู้ ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากร ปัญหาพื้นฐานต่าง ๆ ต่างก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขจากรัฐบาลอย่างครบถ้วน เพราะฉะนั้น ถึงแม้ว่าชุมชนจะรับทราบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ความพร้อมในการแก้ไขปัญหานั้น ชุมชนเองจึงยังไม่พร้อม รัฐบาลจะต้องยื่น

มือเข้าไปให้การสนับสนุนให้การดูแลเอาใจใส่ปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนต่าง ๆ ต้องไม่เพิกเฉยต่อความล้มเหลว ต้องไม่เพิกเฉยต่ออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ในอนาคตวิธีการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนที่สุด คือต้องอาศัยภูมิปัญญาของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนของเขาเหล่านั้น ชุมชนจะรับรู้รับทราบปัญหาสิ่งแวดล้อมของตนเองได้ดีที่สุด และวิธีการแก้ไขที่ดีที่สุดจะต้องให้รัฐเข้าไปมีส่วนให้การสนับสนุนให้การศึกษาและการก่อกลุ่ในเรื่องการจัดงบประมาณต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ □□

สัมภาษณ์พิเศษ

นายเดช มุ่มดชา

เรื่อง

"คุณภาพชีวิตกับสิ่งแวดล้อม"

โดย

*ดนัย มุสตา

ถาม : สิ่งแวดล้อมที่มักกล่าวถึงกันบ่อยครั้งตามกระแสโลกในปัจจุบันในทัศนะคุณเดชฯ คืออะไร มีขอบเขตแค่ไหน

ตอบ : ปัจจุบันนี้ มีการกล่าวถึงสิ่งแวดล้อมกันมาก และเรื่องนี้มีผลกระทบมีปัญหากันโดยทั่วมาบ้างน้อยบ้างแล้วแต่ความเอาใจใส่ของแต่ละประเทศสาเหตุที่เราให้ความสนใจกันมากขึ้นก็เพราะพลโลกของเราเริ่มประสบกับผลกระทบ การเสียสมดุลของสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

สิ่งแวดล้อมในทัศนะของผมนอกจากมนุษย์แล้วผมหมายถึง ป่า ดิน น้ำ และอากาศ ผมถือว่าสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เป็นสมบัติของโลก ซึ่งธรรมชาติได้เนรมิตขึ้นมา อัน

เป็นทั้งบ่อเกิดมนุษย์และเป็นที่หล่อเลี้ยง คือ ที่มาแห่งปัจจัยสี่ของคนมาอย่างยาวนาน ในปัจจุบันแม้ว่าจะมีสิ่งผลิตบางชนิดที่ไม่ได้เอามาจากทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวโดยตรง แต่ก็ต้องอาศัยทรัพยากรดังกล่าวเป็นพื้นฐานมาอย่างขาดไม่ได้

สิ่งแวดล้อมกลายเป็นความสนใจของชาวโลกทุกมุม นั้นเนื่องมาจากความเกี่ยวพันของทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดเช่น ไม่มีพรหมแดนเกี่ยวพันกันเหมือนสายโซ่ การร่อยหรอ หรือเสื่อม ณ จุดหนึ่งอาจไม่ส่งผลกระทบทันทีกับ ณ จุดนั้น หรืออีกมุมหนึ่งของโลกแต่การสะสมของผลกระทบจะกระจายไปและสะสมผลขึ้นอยู่ตลอดเวลา

กล่าวโดยสรุปผมเห็นว่า มนุษย์เราใช้ทรัพยากร

* เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๕ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธรรมชาติอย่างละโมภและขาดสติ ยังผลให้ภาวะสิ่งแวดล้อมขาดความสมดุลซึ่งความรุนแรงของผลกระทบ จะมีต่อผู้คนโดยไม่เลือกประเทศหรือเชื้อชาติ

อนึ่งการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ยังก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อม อีกประเภทหนึ่งคือ ความแออัดของเมืองใหญ่ ๆ อากาศเสีย ทั้งจากขยะ น้ำ ฝุ่นละออง และสารเคมี ล้วนแล้วแต่เป็นอาการของปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น

ซึ่งกล่าวได้ว่าสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาของโลกปัจจุบันซึ่งยังคงมีคนจำนวนไม่น้อย ยังไม่รู้สึกรู้สียงขบกับหายนะภัยของสิ่งแวดล้อม เพราะยังคงเน้นการแข่งขันใช้และทำลายทรัพยากรธรรมชาติกันอยู่ดาดดิน เพียงเพื่อสร้างและรักษาความร่ำรวยทางเศรษฐกิจของปัจเจกบุคคลและประเทศ

ถาม : "คุณภาพชีวิต" ในทัศนะของคุณเคยๆ คืออะไร มีตัวชี้วัดอะไร

ตอบ : คุณภาพชีวิต เป็นคำไพเราะ หากจะให้ความหมายโดยทั่ว ๆ ไปและเข้าใจง่าย ๆ ก็คือการ "อยู่ดีมีสุข" นั่นเอง ที่นี้การอยู่ดีมีสุขนั้น อยู่อย่างไรจะดีมีสุข ดูเหมือนว่าแต่ละคนมีมาตรฐานต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยปัจจุบันมักจะวัดกันที่ข้าวของหรือวัตถุที่บริโภคถือครองดังที่มีคนเริ่มพูดกันแล้วว่า ค่าของคนอยู่ที่ของที่มีและบริโภค

ในส่วนตัวผมมีความเชื่อโดยเฉพาะตนเองว่ามนุษย์เป็นสุดยอดของการสร้างโดยพลังธรรมชาติ ดังนั้นมนุษย์สมควรที่จะใช้สมองหรือปัญญา เข้าใจและแสวงหาคุณภาพชีวิตอย่างมีคุณค่า และเกื้อกูลกันทั้งกับมนุษย์และ

ธรรมชาติ ผมมองเครื่องชี้วัดของคุณภาพชีวิตในสองประเด็นใหญ่ คือ ด้านสุขภาพและเครื่องคำนวณชีวิต ด้านสุขภาพมนุษย์ควรเกิดมาและเติบโตอย่างสมบูรณ์โดยไม่พิการทั้งกายและสมอง ส่วนเครื่องคำนวณชีวิตนั้นผมยืนยันว่าปัจจัย ๔ อันได้แก่ บ้าน อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เป็นสิ่งที่แต่ละคนไม่ควรขาดแคลน จะด้วยการแสวงหาของตนเองหรือการจัดรายการในสังคมก็ได้ หากมีสององค์ประกอบหลักดังกล่าวนี้ ผมมั่นใจว่ามีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว

กล่าวโดยสรุปคุณภาพชีวิตที่มนุษย์พึงปรารถนา คือการมีสุขภาพที่ดีและมีปัจจัยสี่เพียงพอแก่การดำรงอยู่ของตนเอง

ผมไม่ได้กล่าวถึงด้านการศึกษา เพราะผมมีความเชื่อว่าธรรมชาติของมนุษย์นั้น นอกจากจะต้องคิดค้นและต่อสู้เพื่อให้อยู่รอดได้แล้วมนุษย์ยังต้องติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนระหว่างคนต่อคน กับกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่อย่างขาดไม่ได้ ซึ่งพฤติกรรมและแบบแผนเพื่อการดังกล่าวนี้คือการศึกษารวมทั้งสิ้น ซึ่งมนุษย์ทุกวัฒนธรรมก็ต้องปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนไป เพื่อให้ทั้งตนเองและกลุ่มอยู่ได้

คนเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าที่สุดของทุกสังคม ดังนั้นแต่ละสังคมนอกจากจะกระตุ้นให้ "คน" ได้ช่วยตัวเองเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตดีตามอัธยาศัยแล้ว สังคมจะต้องสร้างแบบแผน ระบบ กลไก วิธีการ เพื่อสร้างโอกาสให้สมาชิกของสังคมได้รับการกระตุ้นส่งเสริม และสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องด้วย

คุณภาพชีวิต นอกจากจะเป็นเรื่องจำเพาะตัว โดยตัวมันแล้วผู้นำของสังคมทุกระดับ จะต้องถือเป็นภาระหลัก ดูแล และจัดการให้พอเหมาะพอควรเกิดขึ้นอย่างทั่วถ้วนและต่อเนื่อง

คุณภาพชีวิตของประชาคมโลกนั้น จะต้องมาจากพื้นฐานของปัจเจกบุคคลเป็นลำดับต้น ลำดับต่อมาก็คือครอบครัว ซึ่งผมถือว่าเป็นจุดแตกหักที่สำคัญยิ่ง ถ้าครอบครัวทำได้สำเร็จ เท่ากับเป็นหลักประกันของอนาคตได้ด้วย ลำดับสุดท้ายคือคุณภาพของชีวิตระดับประเทศ ก็จะต้องมีความสมดุลในเรื่องที่ได้กล่าวไว้ตอนต้น

ผมมีความรู้สึกส่วนตัวว่า คุณภาพชีวิตในแบบฉบับที่ผมเข้าใจนั้น ดูเหมือนไปด้วยกันไม่ค่อยดีกับคุณภาพชีวิตแบบบริโภคนิยมของยุคข้อมูลข่าวสารปัจจุบัน ใครขอฝากให้ขบคิดกันต่อไปว่าอะไรคือคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกันแน่ จะอย่างไรก็ตามผมขอยืนยันว่า ความมั่งคั่งทาง การบริโภค และร่ำรวยทางวัตถุ ไม่ใช่หลักประกันของคุณภาพชีวิต ไม่ว่าจะในแง่ของบุคคล ประเทศ หรือแม้แต่ทั้งโลก

ถาม : ความสัมพันธ์ระหว่าง "สิ่งแวดล้อม" กับ "ชีวิต" มีมิติมุมมองในเชิงปัญหาอย่างไร

ตอบ : สิ่งแวดล้อมกับชีวิต มีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชีวิตที่เป็นคนและสัตว์ ขาดสิ่งแวดล้อมไม่ได้เลย สิ่งแวดล้อมจะส่งผลกระทบต่อชีวิตอย่างรวดเร็ว เช่นให้เราไปนั่งในห้องที่มีอากาศเสียเราจะอยู่ได้ไม่นาน สิ่งแวดล้อมทำให้มนุษย์เกิดปัญหา ปัญหาในความหมายที่ผมยึดถือ คือความรู้ ผมเชื่อว่าความรู้ของเรา

มีที่มาสองส่วน คือส่วนที่เป็นสัญชาตญาณและการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม บรรพบุรุษของมนุษย์ในแต่ละสังคมได้อาศัยการสังเกตปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของธรรมชาติ ขณะที่ต้องการต่อสู้เพื่อแก้ไขปัญหาคือตนเอง ประสบ หรือรักษาชีวิตให้อยู่รอด เช่น ขณะเดินไปกลางป่าแล้วหิว มนุษย์ก็จะหาอาหารใส่ท้องก็ต้องพิจารณาเอาจากป่านั่นเอง กล่าวโดยสรุปเราจะพบว่าปัจจัยสี่ของมนุษย์นั้นล้วนแล้วอาศัยจากสิ่งแวดล้อมนำมาดัดแปลงเป็น "เครื่องมือ" ให้มนุษย์ดำรงอยู่ได้ การดัดแปลงดังกล่าวคือ ปัญญา หรือที่สมัยนี้เรียกกันไพเราะว่า "องค์ความรู้ หรือ ภูมิปัญญา"

หากเราทบทวนดูพัฒนาการของสังคมมนุษย์ เรา ก็จะพบว่ามนุษย์พัฒนาปัญญามาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผมเห็นว่าปัญญานั้นมีอยู่สองลักษณะ คือปัญญาที่แสดงให้เห็นถึงด้านความชำนาญ และปัญญาทางด้านจิตวิญญาณ ปัญญาทางด้านความชำนาญ คือความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับการใช้และดัดแปลงสิ่งแวดล้อมให้เป็นเครื่องอำนวยความสะดวก สะดวกแก่ชีวิต ทางด้านจิตวิญญาณ คือความเข้าใจและเห็นถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่น ละเอียดย้อนลึกซึ้งระหว่างสิ่งแวดล้อมกับมนุษย์ ซึ่งนำไปสู่ภาวะของการเห็นคุณค่า และใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมอย่างมีสติ ปัจจุบันมนุษย์อยู่ในภาวะของการเผชิญหน้าระหว่างความชำนาญ และสติสัมปชัญญะ

ถาม : ภายใต้มุมมอง มิติตามข้อข้างต้นมีผลต้องการ "พัฒนา" ทั้งในเรื่องของสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตอย่างไร

ตอบ : ปัญหาของมนุษย์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉาบฉวยและการพัฒนาที่มั่นคงแก่คุณภาพชีวิต

ผมใช้คำว่า เปลี่ยนแปลงอย่างฉาบฉวย และการพัฒนาที่มั่นคงในความหมายที่ต่างกัน ซึ่งผลของการกระทำทั้งสองอย่างดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบแก่ "คุณภาพชีวิต" ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนหนึ่งหรือต่อทั้งระบบโลก

เรื่องนี้ผมรู้สึกกว่าอธิบายยาก และยิ่งยากมากไปอีกที่จะทำให้คนเชื่อและยอมรับ ผมสารภาพตามตรงว่า ไม่มีสติปัญญามากพอที่จะอธิบายเรื่องเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน แต่ผมมีความมั่นใจว่าปัญญาความเข้าใจทางจิตวิญญาณของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมนี้แหละเป็นหนทางเดียวที่จะรักษามนุษย์และโลกให้อยู่ยืนยาวได้ต่อไป

ในตอนต้นผมมองว่าปัญหาด้านความชำนาญ ทำให้มนุษย์สามารถคิดค้นวิธีการใช้ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมาดัดแปลงให้การมีชีวิตอยู่ ได้รับความสะดวกสบายขึ้น เช่นด้านสุขภาพอนามัยตลอดจนการสื่อสารข้ามภูมิภาค ในปัจจุบันนี้ ล้วนแล้วแต่นับเนื่องได้ว่าเป็นคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าอดีต มีหลายสิ่งหลายอย่างที่มนุษย์ก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรมคิดไม่ถึงว่าจะเป็นไปได้ ก็เป็นไปแล้ว ผมไม่ต่อต้านแต่อยากชักชวนให้มนุษย์ช่วยกันหา "ความเพียงพอ หรือ เพดานของคุณภาพชีวิต" โดยเฉพาะ คุณภาพชีวิตที่ต้องสัมพันธ์กันแบบไร้พรมแดน ไร้เชื้อชาติ ความเชื่อ ให้อยู่ด้วยกันโดยสันติ แน่แน่นอนคงไม่สามารถยุติช่องว่างได้ แต่ช่องว่างจะต้องไม่ทำให้มนุษย์

แตกแยก และเป็นอุปสรรคซึ่งกันและกัน ปัญหาที่จะเรียกว่าเป็นการพัฒนาได้นั้นจะต้องเป็นความรู้ที่ช่วยให้เกิดความสมดุลของชีวิตพึงพาซึ่งกันและกัน เกื้อกูลกันระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ มนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

ถาม : ปัญหาความยากจน แก้นแก้คืออะไร มีผลถึงเรื่อง "สิ่งแวดล้อม" กับ "คุณภาพชีวิต" อย่างไร

ตอบ : ความยากจนเป็นปัญหาของสังคมมนุษย์ที่จะไม่หมดไป ไม่สามารถแก้ไขให้หมดไปได้ แต่สามารถจัดการไม่ให้ปัญหาได้

ผมไม่สามารถชี้ชัดได้แน่นอนว่าอะไรเป็นสาเหตุหลักของความยากจน แต่พอจะบอกได้ว่า ความยากจนในระดับบุคคลหรือระดับชุมชนนั้นมีปัจจัยสำคัญสิ่งหนึ่งคือสภาวะแวดล้อมของตัวเองและชุมชน

ก่อนที่จะอธิบายต่อ ผมขอชี้แจงคำว่ายากจน ในความหมายของผม คือความอดคัด หรือความไม่เพียงพอในด้านปัจจัยสี่ ใครก็ตามหรือชุมชนใดก็ตามที่ไม่สามารถแสวงหาความต้องการพื้นฐานสี่ประการสำคัญได้ ก็จะมีคุณภาพชีวิตส่วนตัว ครอบครัว หรือชุมชนที่ไม่ดี สภาพแวดล้อมเบื้องต้นนั้น เป็นสิ่งที่ใกล้ชิดที่สุดบ่อยครั้งมนุษย์ไม่มีโอกาสเลือกตั้งแต่ต้น เช่น เกิดมามีสุขภาพทางกายไม่สมประกอบ เกิดในแหล่งที่ห่างไกล อดคัดทรัพยากร หรือแม้กระทั่งเกิดในครอบครัวที่ผู้นำบกร่อง บุคคลผู้อยู่ในสภาวะแวดล้อมดังกล่าวนี้ต้องประสบกับคุณภาพชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามประสบการณ์

ส่วนตัวของผมเอง และจากการพบมาในหลาย ๆ แห่ง ยืนยันว่าบุคคลแต่ละคนจะมีโอกาสที่จะประทับใจและสร้างคุณภาพชีวิตในส่วนตัวได้ระดับหนึ่ง หากใช้วิธีการทางศาสนาเป็นเครื่องดำเนินชีวิตอย่างแน่วแน่และต่อเนื่อง

ความยากจนในระดับที่เป็นปัญหาสังคมนั้น เกิดจากความบกพร่องทางการปกครอง ที่นอกจากจะเกิดจากการใช้นโยบายที่ผิดพลาดแล้ว ยังไม่สามารถสร้างมาตรการเพื่อให้การกระจายโอกาสและความยุติธรรมให้เป็นจริงได้

สภาพความเป็นจริงของสังคมส่วนใหญ่ปัจจุบันนี้ รัฐบาลและภาคราชการ (กลไกรัฐ) ได้แบ่งเอาอำนาจของประชาชนมาไว้ในโครงสร้างเพื่อดำเนินการจัดการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขเสียเป็นส่วนใหญ่ ทำหน้าที่เสมือนเป็นศูนย์กลางความสำเร็จของสังคม ประเทศของเราก็เช่นกัน ภาคราชการค่อนข้างให้ความเชื่อว่า นโยบายเพื่อความร่ำรวยของประเทศนั้นจะช่วยให้สังคมไทยอยู่ดีมีสุข โดยทั่วถ้วนกัน และการทะยานเพื่อความร่ำรวยนั้น ก็หนีไม่พ้นกับการใช้ทรัพยากรต้นทุนธรรมชาติ และแรงงานคนอย่างขนานใหญ่ ประเทศของเราจึงอยู่ในสภาวะสิ่งแวดล้อมที่น่าเป็นห่วง คนชนบทหลังไถลั่นล้มลุกค้ำทางเศรษฐกิจกันอย่างฉะฉาน เกิดเป็นชุมชนเมืองขึ้นอย่างคาดไม่ถึง สิ่งแวดล้อมเมืองสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากปัญหาจราจร ขนส่ง รวมทั้งปัญหาสังคมประเทศต่าง ๆ ก็โผล่หน้าและเพิ่มอัตราความเสื่อมแข่งขันกันอยู่ทั่วถ้วน ยิ่งกว่านั้น เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าขณะนี้อัตราความต้องการแรงงานพื้นฐานภายในประเทศ

ของเรานั้นต้องการแรงงานจากต่างประเทศมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าปัญหาความยากจนกับสิ่งแวดล้อมนั้นเกี่ยวข้องกันอย่างซับซ้อน มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคน ไม่ว่าจะมีมองในแง่บุคคลหรือระดับประเทศ เช่น คุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพฯ ทุกวันนี้ เราคงบอกกับชาวโลกไม่ได้กระมังว่า ความทันสมัย เทคโนโลยีที่เทียบเทียมกับประเทศอุตสาหกรรมได้นั้น ทำให้คุณภาพชีวิตของคนทั้งหมดอยู่ในภาวะของความสมดุลมั่นคงได้

ถาม : ในแง่ของ "สิ่งแวดล้อม" ป่าและทะเล มีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร มีมุมมองปัญหาที่เกี่ยวข้อง สิ่งแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตอย่างไร รวมทั้งมีแนวทางแก้ไขปัญหายังไง

ตอบ : ในแง่ของป่าและทะเล มีคุณค่าในด้านสิ่งแวดล้อมเท่าเทียมกัน ในด้านของนิเวศวิทยา ป่าและทะเลเป็นที่สร้างและรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ให้เกิดภาวะสมดุล เป็นบ่อเกิดและพัฒนาสิ่งมีชีวิตด้านพืชและสัตว์ ซึ่งเป็นที่พึ่งใหญ่ของมนุษย์ที่อยู่ในแวดวงดังกล่าว

คุณภาพชีวิตของคนที่อยู่ใกล้ป่าและทะเล ก็ได้อาศัยสมดุลของสองสิ่งนี้ในการสร้างหลักแหล่งชุมชน การนี้อยู่กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตามภาวะธรรมชาติ ทำให้คนในแต่ละแหล่ง พินิจพิจารณาที่ปรากฏการณ์รอบข้างและนำมาดัดแปลงเพื่อให้ประโยชน์แก่ตนเองได้ เราเรียกว่า ภูมิความรู้ ซึ่งคนที่อยู่ป่าและทะเล ก็อาศัยแบบแผนเดียวกัน แต่ให้ผลคล้ายคลึงกัน เช่นคนใกล้ป่าก็เข้าใจป่าและใช้ประโยชน์ป่าได้มากเป็นพิเศษ คนใกล้ทะเลก็เข้าใจทะเลได้ดี ความเข้าใจของแต่ละส่วนยังก่อให้เกิด

เกิดประโยชน์แก่คนภายนอกและสังคมใหญ่ได้อีกด้วย โดยการเผยแพร่หรือการให้คนภายนอกเข้าใจ และสัมผัส ธรรมชาติได้อย่างเหมาะสม ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งสิ้น

สิ่งแวดล้อมเป็นประโยชน์หรือชีวิตของประชาชนที่อยู่และใช้สิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งอาศัยของคนและครอบครัว ดังนั้นแนวทางแก้ไขไม่ว่าจะโดยนโยบาย หรือรูปแบบใด จะต้องพึงสังวรสองประเด็น คือประชาชนที่อยู่ตรงสิ่งแวดล้อมนั้นต้องได้ประโยชน์หรือไม่สูญเสียในการจัดการสิ่งแวดล้อมนั้น ประเด็นที่สองต้องให้ประชาชนรับรู้ และมีส่วนร่วมคิดส่วนกำหนดวิธีการแก้ไขด้วย

ถาม : "สันติวิธี" คืออะไร มีเนื้อหาและบริบทอย่างไร ระดับของสันติวิธีมีหรือไม่อย่างไร

ตอบ : ผมไม่ใช่ผู้รู้เรื่องสันติวิธี แต่พอจะบอกได้ว่า สันติวิธี คือการแก้ปัญหาที่ไม่ใช้กำลังทำลายฝ่ายตรงข้ามที่ไม่เห็นด้วยกับเรา ผมยอมรับว่าความเป็นมนุษย์เดินดินของคนทั่วไปนั้นคงมีน้อยคนที่จะมีมองฝ่ายตรงข้ามกับเราเป็นมิตรรัก แต่เมื่อใช้สันติวิธีเราจะต้องทำลายกำแพงคำว่าศัตรูออกเสียก่อน

สันติวิธีเป็นกระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งหมายความว่ามันเป็นขั้นเป็นตอนซึ่งคงไม่มีสูตรสำเร็จเหมือนงานทางคณิตศาสตร์หรือเคมี

โดยส่วนตัวของผมเห็นว่า องค์ประกอบสำคัญยิ่งของสันติวิธี มี ๓ ประการคือ หนึ่งการยืนหยัดไม่ใช้ความรุนแรงกับฝ่ายตรงข้าม สองสร้างเวทีเพื่อการสื่อสารและเจรจาของสองฝ่าย สาม ทั้งสองฝ่ายต้องประนีประนอม

ผลได้กัน คือไม่ทำให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้หรือเสียประโยชน์ทุกอย่าง

โดยสรุปผลเห็นว่า สันติวิธีเป็นงานของปัญญาและวุฒิภาวะของการเป็นมนุษย์ ใครก็ตามที่ใช้สันติวิธีเพื่อแก้ปัญหาของสังคมจะมีโอกาสรู้และเข้าใจโลกและมนุษย์ โดยเฉพาะตัวตนเองมากยิ่งขึ้น ผมยืนยันว่าเป็นความสุขและผลตอบแทนอย่างหนึ่งที่มีคุณค่ามากกว่าเงินทองหรือวัตถุแน่นอน เป็นเรื่องยากที่จะอธิบายให้คนยอมรับได้ง่าย ๆ

ถาม : การแก้ปัญหาในเรื่องสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยผ่านกระบวนการสันติวิธีทำอย่างไรได้ผลเพียงใด

ตอบ : ปัจจุบันปัญหาและการแก้ปัญหาเรื่องความขัดแย้ง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศเรา มีมากยิ่งขึ้น และเราก็รอไม่ได้ที่จะปล่อยให้สิ่งแวดล้อมก่อผลกระทบต่อประเทศ และโลกมากไปกว่านี้ แต่โดยสามัญสำนึกเบื้องต้น ผมขอยืนยันว่า ไม่ว่าจะแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมแบบใด จะต้องมองกลุ่มคนในสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นลำดับแรก โดยต้องแน่วแน่ เราจะต้องไม่ใช่ผู้เสียสละคุณภาพชีวิตส่วนตัวมากกว่าคุณภาพชีวิตของส่วนรวม ดังนั้นผู้มีอำนาจสูงสุดในการแก้ปัญหาเพื่อสิ่งแวดล้อม จะต้องทำให้กระบวนการเจรจนาไปสู่ข้อยุตินี้ ให้หลักประกันว่า เพื่อสร้างและรักษาสิ่งแวดล้อม ณ จุดนั้นคุณภาพชีวิตของประชาชนตรงนั้น และสังคมใหญ่จะต้องยุติธรรม

การแก้ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมนั้น จะต้องเป็นหน้าที่ของรัฐในลำดับแรกที่จะสร้างนโยบาย และมาตรการ

ที่มีให้สิ่งแวดล้อมของประเทศเราเลวร้ายไปกว่าที่เป็นอยู่ ขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาและรักษาสีสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ให้เกิดความสมดุล ในระบบของมันเอง สรุปก็คือมีหลักการที่จะก่อให้เกิดการป้องกันสิ่งแวดล้อมของสังคมไทยที่น่าพอใจเกิดขึ้น

เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้ง ฝ่ายจัดการจะต้องทำความเข้าใจอย่างลุ่มลึกว่า ปัญหาขัดแย้งดังกล่าวนี้ กำลังบอกอะไร เพื่ออะไร ใครบ้าง ต้องการอะไร แล้วสร้างเวทีเพื่อเจรจากัน สันติวิธีไม่ใช่ขัดแย้งและไม่ใช้การที่ฝ่ายหนึ่งยอมเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง

ถาม : "ชุมชน" มีความสำคัญอย่างไรต่อวิถีไทย และมีบทบาทต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาคุณภาพชีวิต ได้อย่างไร

ตอบ : ชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญของวิถีไทย กล่าวคือชุมชนเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ก่อนที่จะเป็นประเทศ กล่าวให้ถึงที่สุด ชุมชนเป็นพลังให้เกิดเป็นพลังพัฒนา เป็นพลังค้ำยันของประเทศเราอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะอยู่ในยุคการเกษตรหรือโลกาภิวัตน์ก็ตาม

ปัจจุบันนี้ทั้งประเทศเรา มีหมู่บ้านอยู่เกือบ ๗๐,๐๐๐ หมู่บ้าน ถ้าสามารถทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกหมู่บ้านอยู่ได้อย่างมีความสุข ก็จะเป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญได้ว่าสังคมไทยทั้งประเทศจะมั่นคง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ขณะนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วโลกแล้วว่า ภูมิปัญญาของสามัญชนในระดับหมู่บ้านชุมชนนั้น เป็นคลังความรู้ของการใช้ประโยชน์และดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่ง

สัมพันธ์อย่างยิ่งกับคุณภาพชีวิต ดังนั้นการใช้และดูแลสิ่งแวดล้อมจากธรรมชาติ จำเป็นอย่างยิ่งที่จักต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเข้าหนุนช่วยอย่างต่อเนื่อง

ถาม : คุณภาพชีวิตของชุมชนที่เสื่อมโทรม รวมทั้งการล่มสลายของชนบทไทยอันเป็นผลมาจากการพัฒนา มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนและสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : ผมขอยืนยันว่า ความจำเริญเติบโตทันสมัยของสังคมไทย ภายใต้การรอกงามทางการเงินมาอย่างต่อเนื่องนั้น ไม่ใช่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มั่นคงและเป็นธรรม สังคมไทยไม่เพียงแต่มีช่องว่างระหว่างคนมากมายเกินไปแล้ว ทรัพยากรทุกประเภทยังต้องถูกใช้และทำลายอย่างขาดสติทำให้ผลกระทบในด้านกลับเพิ่มรุนแรง จนกลายเป็นภัยประเภทต่าง ๆ มากขึ้น

ชนบทล่มสลาย หมายถึงคนไม่อยากจะอยู่ในชุมชนหมู่บ้าน เพราะอาชีพการเกษตรดั้งเดิม ไม่สามารถให้หลักประกันแก่ชีวิตได้ ขณะเดียวกันการย้วยของการมี "เงิน" ทำให้คนในชนบทโดยเฉพาะกลุ่มผู้ยากจน ต้องกลายเป็นตัวทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เช่นถางป่า ทั้งด้วยความต้องการส่วนตัว หรือการเป็นผู้รับจ้างของนักลงทุน

ส่วนที่ละทิ้งชนบทก็ต้องหลั่งไหลเข้าสู่เมืองเพื่อล่าเงินตั้งชุมชนใหม่เกิดขึ้นเป็นชุมชนแออัด สิ่งแวดล้อมเมืองก็เปลี่ยนแปลงในด้านลบเพิ่มขึ้น

ทั้งหมดมีส่วนสำคัญมาจาก กระแสการพัฒนาเพื่อความ "ร่ำรวย" หรือ "เงิน" นั่นเอง

ถาม : กระบวนการเรียนรู้ การศึกษาทั้งนอก
ระบบและในระบบการศึกษามีบทบาทอย่างไรใน
การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ตอบ : การศึกษาเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งยวดต่อการ
พัฒนาคุณภาพชีวิต ปรากฏทางการศึกษา จึงกล่าวเป็นบท
สรุปว่า "การศึกษาคือชีวิต" โดยส่วนตัวผมเห็นว่า การ
ศึกษาคือการยกระดับความสามารถจากสัญชาตญาณ เพื่อ
แก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ นั่นหมายความว่า ขณะที่ชีวิต
ของเราเคลื่อนไหวไปเราได้ใช้ประสบการณ์ซึ่งสั่งสมมาเป็น
เครื่องมือ เพื่อให้เรามีชีวิตอยู่ได้ ดังนั้นการศึกษาจึงไม่ต้อง
จัดการในห้องเรียนเสมอไป ปัจจุบันนี้เรายอมรับกันว่า การ
ศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบต่างก็มีความสำคัญต่อการ
พัฒนาคุณภาพชีวิตทัดเทียมกัน แต่เนื่องจากโลกทุกวันนี้
ซับซ้อนยิ่งขึ้น การศึกษาในระบบและห้องเรียนห้องทดลอง
ซึ่งจำเป็นมากขึ้นซึ่งเป็นหน้าที่ของสังคมที่จะช่วยให้เกิดการ
คิดค้นและทดลองเพื่อให้คนส่วนมากได้รับรู้เพื่อจัดปรับตัว
เองให้เหมาะสม สิ่งที่ต้องพึงสังวรก็คือ ทำอย่างไรจะให้การ
เรียนรู้หรือการศึกษาของคนเรา เป็นไปเพื่อพัฒนาตนเอง
เพื่อความสมานฉันท์ของพลโลก และเพื่อความสมดุลของ
สิ่งแวดล้อมเรา

ถาม : บทบาทของภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชน
NGOS ต่อการแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อมและ
คุณภาพชีวิต ควรจะมีทิศทางไปในทางใดและ
ควรทำอย่างไร

ตอบ : ผมรู้สึกว่สิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตเป็นเรื่อง
เดียวกัน ดังนั้นทิศทางหรืออนาคตของการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตและสิ่งแวดล้อม จะต้องมุ่งมันไปสู่ความต่อเนื่องที่ได้
สมดุล เครื่องชี้วัดก็คือคนของประเทศอยู่ดีมีสุข สิ่งแวด
ล้อมทางธรรมชาติดี

ผมขอเรียกร้องให้สังคมไทย คิดทบทวนกัน
อย่างจริงจังว่าประเทศไทยเราควรจะอยู่กันอย่างไรต่อไป
ผมไม่เชื่อว่าทำให้ประเทศรวยแล้วทุกอย่างจะดีตาม ใน
ฐานะที่เป็นประเทศยอมรับพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำ
ชาติมานาน ผมขอให้ใช้แนวทางพุทธเป็นมาตรฐานและ
วิธีการ

อนึ่ง ขณะนี้ต้องยอมรับว่าไม่มีรัฐบาลใดในโลกที่
มีความสามารถเป็นพิเศษที่จัดการ "บำบัดทุกข์ บำรุง
สุข" ได้อย่างถ้วนทั่ว รัฐบาลจะต้องปรับปรุงบทบาทจาก
ผู้กำหนด และกระทำ มาเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน และ
ควบคุมให้อยู่ในกรอบที่ร่วมกันวางไว้ ดังนั้นความร่วมมือ
เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่พึงปรารถนา
นั้นต้องเป็นความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน
โดยที่ภาคประชาชน มีความหลากหลายทั้งความเป็นกลุ่ม
และวิธีการไม่ครอบงำกัน เป็นอิสระกัน ภายใต้ทิศทาง
เดียวกัน โดยรัฐบาลยังคงเป็นผู้ส่งเสริมอย่างเอาการเอางาน

นายเดช พุ่มคชา

อดีต นักกิจกรรมสังคมอย่างต่อเนื่อง

อาสาสมัครทำงานหมู่บ้าน ในภาคอีสาน และภาคกลาง

สมาชิกองค์การพัฒนาระหว่างประเทศ ปฏิบัติงานในภาคอีสาน

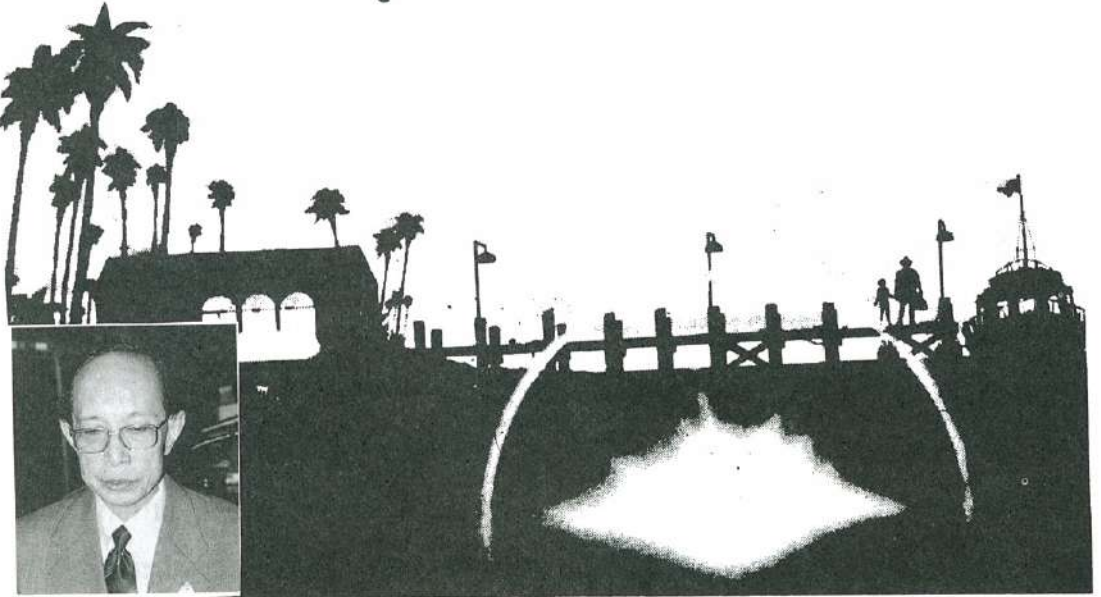
ปัจจุบัน ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม

บทสรุปจากการสัมภาษณ์

‘สิ่งแวดล้อมกับคุณภาพชีวิต’ เป็นคำไผ่เราะที่มีผู้กล่าวถึงกันมากในสังคมปัจจุบัน ‘สิ่งแวดล้อม’ หมายถึง มนุษย์ ป่า ดิน น้ำ อากาศ เป็นแหล่งผลิต หล่อเลี้ยง สังคม มนุษย์ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี คือ การอยู่ดีมีสุข ปัญหาที่ผ่านมาที่กำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน และมีแนวโน้มจะสูงขึ้นในอนาคต คือ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างขาดสติ ทำลายเพื่อสนองตอบการบริโภคนิยม และวัตถุนิยม โดยใช้คำว่า ‘พัฒนา’ เป็นแนวทางในการกระทำดังกล่าว

สิ่งแวดล้อมกับคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น และลึกซึ้ง เพราะต่างสะท้อนถึงคุณค่าซึ่งกันและกัน สังคมจะต้องสร้างแบบแผน ระบบ กลไก วิธีการ สร้างโอกาสให้สมาชิกของสังคมได้รับการกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องโดยผ่านชุมชน อันจะเป็นปัจจัยชี้ขาดวิถีไทยในอนาคต วิธีการ คือ การจัดการไม่ให้เกิดความขัดแย้งในการสร้างสมดุลอย่างสันติระหว่างสิ่งแวดล้อมกับคุณภาพชีวิต โดยใช้ปัญหาทั้งปัญหาความชานาญในเรื่องเทคโนโลยีและปัญหาด้านจิตวิทยาในเรื่องความสัมพันธ์ในเชิงคุณค่าที่ตึงทรม อาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวทางสันติ หรือสันติวิธี

สิ่งแวดล้อมชุมชนในระบบนิเวศวิทยา

* คำถ้อย สุธิพิทักษ์

มนุษย์มีความสัมพันธ์กันและเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ดังนั้น มนุษย์จึงรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มสร้างบ้านเรือน แหล่งที่อยู่อาศัย ทำไร่นา เลี้ยงสัตว์ ค้าขายสินค้า และการให้บริการมีกิจกรรมร่วมกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มของมนุษย์ในลักษณะนี้เรียกว่า "ชุมชน"

ภายหลังจากที่มนุษย์รวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่ม โดยเลือกสถานที่ตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยแล้ว มนุษย์ได้เริ่มจัดการกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวมนุษย์ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการดำรงชีพ ความสะดวกสบายในความเป็นอยู่

และความปลอดภัยในชีวิต สิ่งรอบ ๆ ตัวที่มนุษย์เข้าไปจัดการนั้น บางครั้งมนุษย์แสวงหามาเอง บางครั้งสร้างให้มันเกิดขึ้น และบางครั้งก็ตกแต่ง ดัดแปลง ปรับปรุง และใช้ธรรมชาติที่มีอยู่แล้วและเกิดขึ้นมาเองนั้น ในลักษณะที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของชุมชน

สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ล้อมรอบตัวมนุษย์ภายในบริเวณชุมชนมีทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาไว้ในชุมชน รวมเรียกกันว่า "สิ่งแวดล้อมชุมชน" อาจจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ แต่ทุกอย่างจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องต่อเนื่องกันเป็นวงจร

* ที่ปรึกษาโครงการประชาสัมพันธ์ด้านคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ

สิ่งแวดล้อมในชุมชนอาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ส่วนใหญ่ คือ

๑. สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ได้แก่

อากาศ แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ มหาสมุทร หาดทราย พื้นดิน แร่ธาตุ ภูเขา ป่าไม้ และสัตว์ชนิดต่าง ๆ เป็นต้น

๒. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ บ้าน

เรือน โรงเรียน ถนน รถยนต์ เรือยนต์ เครื่องบิน วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์สาย โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ โทรสาร อารยวัตถุอุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องกล โรงงานอุตสาหกรรม เขื่อนเก็บน้ำ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม กฎหมาย ระบบเศรษฐกิจและสังคมด้วย

สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ประกอบกันขึ้นก็กลายเป็นชุมชนเมือง มีขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบเศรษฐกิจ และสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยมีข้อจำกัดทางธรรมชาติเป็นกฎเกณฑ์ และเป็นหลักสำคัญสำหรับการอยู่ร่วมกันในชุมชน เพื่อให้การดำรงชีวิตเป็นไปอย่างผาสุก เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้แข็งแรง ปลอดภัย

ในแต่ละชุมชนก็จะมีสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ ทัศนคติ และนิสัยใจคอของผู้คนที่รวมอยู่อาศัยในชุมชนด้วยกัน เช่น บางพื้นที่อาจอุดมสมบูรณ์ด้วยป่าไม้ บางพื้นที่อาจมีความกว้างใหญ่ไพศาลของทะเล และบางพื้นที่ก็สลับซับซ้อนด้วยทิวเทือกเขา มีภูเขามาก สิ่งแวดล้อมในบางพื้นที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว บางพื้นที่ก็เหมาะที่จะใช้ทำการเกษตร บางพื้นที่เป็นแหล่งประมง หลายแห่งเป็นพื้นที่ราบ กว้างใหญ่ แห้งแล้งกันดาร ดินแตก

ระแหง บางแห่งในที่ราบสูงมีเกลือสินเธาว์กระจายอยู่บนผิวดิน ดินในแหล่งนั้นได้กลายเป็นดินที่เสื่อมคุณภาพใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรมไม่ได้ เป็นต้น ซึ่งแต่ละชุมชนต่างได้รับประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ และโดยความเป็นจริงแล้ว สิ่งแวดล้อมได้ให้ประโยชน์แก่ผู้คนในชุมชนต่าง ๆ นั้นอย่างมากมายมหาศาล เราใช้สิ่งแวดล้อมนานาชนิด เป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต เป็นปัจจัยในการประกอบอาชีพ ใช้เป็นกฎเกณฑ์และแนวทางในการดำเนินวิถีชีวิตของสังคม ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งรวมของความสวยงามตามธรรมชาติ และเป็นแหล่งที่เราสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

มนุษย์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของสิ่งแวดล้อม มนุษย์ได้อาศัยและใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการอยู่รอดของชีวิตมนุษย์มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ดังนั้น การมีชีวิตรอยู่ของมนุษย์จึงมีผลกระทบกระเทือนต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต่อความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมที่เราเรียกกันว่า "ระบบนิเวศวิทยา" ผลกระทบกระเทือนนั้น เป็นไปได้ทั้งในทางบวก คือ การสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น หรือในทางลบ คือ การทำลายสิ่งแวดล้อมให้เลวลง ส่งผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพชีวิต ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม มีปริมาณมากบ้างน้อยบ้าง ตามคุณภาพของผู้คนในสังคมนั้น ๆ

ตัวอย่างง่าย ๆ ที่ชี้ให้เห็นถึงการกระทำที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เราต้องรับประทานอาหาร

เราต้องเอาพืชผักผลไม้จากในป่าหรือต้องใช้ที่ดินเพาะปลูกสำหรับปลา เนื้อ หมู สัตว์ป่าก็ต้องหาจากธรรมชาติและเลี้ยงเอาไว้ ถ้าเราต้องการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ก็จำเป็นต้องตัดต้นไม้ในป่าเอามาสร้างบ้าน จะทำให้จำนวนต้นไม้ ป่าไม้ ลดลง และถาลดลงมาก ๆ ก็จะทำให้ธรรมชาติเสียความสมดุล ความสัมพันธ์ในระหว่างสิ่งแวดล้อมก็จะเปลี่ยนแปลงไป ฝนอาจจะตกน้อย จนทำให้แห้งแล้ง หรือฝนตกมากอาจจะเกิดน้ำท่วมเฉียบพลันได้ ทั้งนี้ เพราะไม่มีป่าไม้ที่ช่วยทำหน้าที่ดูดซับน้ำเอาไว้ได้ดิน ในขณะที่เดียวกัน ถ้าเราช่วยกันปลูกต้นไม้ให้เพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะต้นเล็กหรือต้นใหญ่ก็ตาม จะช่วยทำให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนของเราดีขึ้น จะมีต้นไม้เขียวชอุ่มมาก ป่าไม้ก็อุดมสมบูรณ์ ซึ่งก็มีส่วนทำให้ฝนตก ไม่แห้งแล้ง และยังช่วยไม่ให้เกิดน้ำท่วมรุนแรงได้ ทั้งนี้ เพราะน้ำจะถูกดูดซับไว้ในป่า และน้ำก็จะถูกปล่อยระบายออกมาให้เราได้ใช้กันตลอดทั้งปีด้วยวิถีทางธรรมชาติ นอกจากนี้ ต้นไม้ยังช่วยทำให้อากาศบริสุทธิ์ด้วย เพราะในเวลากลางวันต้นไม้จะดูดซับเอาก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มาเป็นอาหารและคายก๊าซออกซิเจนออกมา ซึ่งเป็นก๊าซที่มนุษย์เราต้องการในการหายใจ และเครื่องยนต์ที่มีการสันดาปภายในก็ต้องใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำให้การสันดาปสมบูรณ์ นอกจากนี้ ต้นไม้ยังช่วยทำให้บ้านเรือนและชุมชนมีความสวยงามร่มเย็น น่าอยู่อาศัยมากขึ้น

ไม่ว่ามนุษย์จะอยู่ ณ ที่แห่งใด จะตั้งเป็นชุมชนใหญ่หรือชุมชนเล็กก็ตาม ตราบใดที่มนุษย์ยังคงต้องอาศัยพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว ก็ย่อมจะทำ

ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมได้ แม้ว่าจะมีมนุษย์อยู่เพียงคนเดียวในโลก สิ่งแวดล้อมก็ถูกทำลายได้เหมือนกัน เป็นต้นว่ามนุษย์เก็บเกี่ยวเอาพืชพันธุ์ไม้และล่าสัตว์เป็นอาหาร ตัดไม้ในป่าเอามาทำเครื่องนุ่งห่ม สร้างที่อยู่อาศัย และทำเชื้อเพลิง แล้วมนุษย์ก็ยังขับถ่ายของเสียลงสู่สิ่งแวดล้อม แต่มนุษย์เพียงคนเดียวจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมได้ไม่มากนัก แต่เมื่อโลกของเรามีมนุษย์มากขึ้น ความต้องการใช้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็มากขึ้นตามไปด้วย เพราะแต่ละคนต่างก็มีส่วนในการทำลายสิ่งแวดล้อม คนละมากบ้างน้อยบ้าง เมื่อรวมทั้งหมดแล้ว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนจะถูกทำลายลงอย่างมาก และมีของเสียที่กำจัดไม่หมดคงที่มีปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดอยู่ทั่วไป

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีก็เป็นปัจจัยอีกตัวหนึ่งที่ช่วยทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ผลจากการที่เรามุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ขยายการก่อสร้าง ปัจจัยพื้นฐานแห่งการพัฒนา เช่น ถนน เขื่อน สนามบิน ท่าเรือ อาคารสูงใหญ่ ฯลฯ เร่งผลิตสินค้าและบริการให้ทันกับความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทรัพยากรธรรมชาติ ในแต่ละชุมชนจึงถูกนำมาใช้ร่วมกับวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นจำนวนมาก จากกระบวนการพัฒนาและการผลิตทำให้มีของเสียเหลือทิ้งออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ปนเปื้อนอยู่กับสภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนทำให้เกิดความสกปรกความสมดุลทางธรรมชาติต้องสูญเสียไป

เมื่อสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงโดยมนุษย์ มีของ

เสียปนเปื้อนอยู่ทุก ๆ หนทุกแห่งเป็นจำนวนมาก สิ่งแวดล้อมก็จะอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมและอาจจะเพิ่มความเสี่ยงจนถึงขั้นเป็นพิษเป็นภัยได้ ผลกระทบต่อมนุษย์จะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับกิจกรรมและการขยายตัวของกิจกรรมนั้น ๆ ผลของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและเป็นพิษก็จะตกอยู่กับมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในชุมชน ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมื่อได้เกิดขึ้นแล้วก็จะผูกพันเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ เพราะสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตมีความสัมพันธ์กัน สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและเป็นพิษ จะมีผลโดยตรงต่อสุขภาพและอนามัยของมนุษย์ เพราะสภาพสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงจนไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการดำรงชีวิตอีกต่อไป นอกจากนี้ ก็ยังมีผลกระทบกระเทือนต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่หยุดยั้ง และถ้าใช้อย่างไม่ระมัดระวังแล้ว ทรัพยากรธรรมชาติก็จะสูญสิ้นลงอย่างรวดเร็วอย่างที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนี้ มิได้เกิดขึ้นจำเพาะกับป่าไม้ แม่น้ำ อากาศ พื้นดิน และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติอื่น ๆ เท่านั้น แต่ยังมีปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในรูปของปัญหาสิ่งแวดล้อมทางสังคมอีก ทุกวันนี้เราจะเห็นได้ว่าลักษณะนิสัยใจคอ ความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน ความสามัคคีในชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว ความยากจน การเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ การคมนาคม ติดต่อกับสื่อสารกับสังคมภายนอก ตลอดจนการรับเอาวัฒนธรรม

และแนวความคิดจากที่อื่น ๆ มามาก สภาพแวดล้อมภายในชุมชนของเราจึงเปลี่ยนแปลงไป ความมีระเบียบการรักษาหน้าที่ ความรับผิดชอบ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ จึงหย่อนยานลง ความเห็นแก่ตัวมีเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ลมหายใจ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นั้น ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขและป้องกันอย่างรีบด่วนและถูกวิธีแล้ว ปัญหาต่าง ๆ จะเพิ่มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น การแก้ไขและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนนั้น จะต้องเลือกใช้หลักวิชาการที่ผสมผสานได้กับลักษณะนิสัย ทัศนคติ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในชุมชนด้วย จะต้องเป็นที่ยอมรับและไม่ถูกโต้แย้งจากคนในชุมชนนั้น ๆ โดยเฉพาะจะต้องเลิกคิดแก้ไขปัญหาย่างที่ได้ทำมาในอดีตและปัจจุบัน แต่ต้องรีบหามาตรการมาป้องกันมิให้เกิดปัญหา หรือป้องกันปัญหาที่ต้นเหตุ มาเป็นวิธีการดำเนินการ

สิ่งแวดล้อมบางอย่างที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ คนทุกคนในชุมชนเป็นเจ้าของและมีสิทธิ์ที่จะใช้ได้ เราทุกคนก็ควรที่จะมีหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาและแก้ไขให้สภาพแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น แม้ว่ารัฐบาลจะมีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมก็ตาม แต่การดำเนินงานอาจมีอุปสรรคบ้าง ลำช้าบ้าง ถ้าคนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ปัญหาต่าง ๆ ก็จะต้องเพิ่มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทุกคนควรจะต้องว่าสิ่งแวดล้อมทั้งหลายนั้น เป็นสมบัติของตัวเองเป็นทรัพย์สินสมบัติของชาติ และถือเป็นความรับผิดชอบและหน้าที่ของตัวเอง ที่มีต่อ

ชุมชน ในอันที่จะพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดี มีคุณภาพ เพื่อตัวเอง และ
ครอบครัว เพื่อคนทุกคนในชุมชน เพื่อส่วนรวม และเพื่อ
อนุชนรุ่นหลังที่จะได้มีโอกาสได้พึ่งพาอาศัย และใช้
ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อไป
ในอนาคต

เมื่อสมาชิกในชุมชนทุกคนมีความสำนึกในหน้าที่
ของตนเองที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ของชุมชน ยอมเสียสละกำลังกาย กำลังความคิด กำลัง

ทรัพย์คนละเล็ก ๆ น้อย คำนึงถึงแต่ประโยชน์ของชุมชน
ส่วนรวมเป็นข้อใหญ่แล้ว อีกไม่ช้าไม่นานภายในชุมชนก็จะ
มีแต่สภาพแวดล้อมที่ดี เป็นสภาพแวดล้อมที่จะทำให้คน
ทุกคนดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสุข มีความปลอดภัยในชีวิต
มีสุขภาพอนามัย สมบูรณ์แข็งแรง ชุมชนนั้น ๆ ก็จะมีแต่
สมาชิกที่ดีมีคุณภาพ มีคุณธรรมและเป็นประโยชน์ต่อการ
พัฒนาสังคมและประเทศชาติตลอดไป "นักสิ่งแวดล้อม
จะคิดถึงส่วนรวม ก่อนคิดถึงตนเอง" □□

ปัญหาสิ่งแวดล้อม กับ แผนปฏิบัติการ ที่ต้องกระทำ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยวรรณ แสงสว่าง

ปัจจุบันความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์กำลังเป็นปัญหาเกิดขึ้นเกือบทุกแห่งบนโลกนี้ แต่ทว่าความรุนแรงของปัญหาจะแตกต่างกันไป ตามระดับของการพัฒนาประเทศ การอุตสาหกรรมและความหนาแน่นของประชากร สำหรับประเทศไทยจัดได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่กำลังเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ต้องรีบแก้ไขอย่างจริงจัง

จากการประมวลสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ จะเห็นได้ว่าเกิดสถานะที่เป็นปัญหาดังขึ้นมลพิษ (Pollution) และเสื่อมโทรมดังนี้

ปัญหาประชากร

การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรในประเทศ ทำให้ความต้องการด้านทรัพยากรซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพเพิ่มตามไปด้วย เช่นอัตราการเพิ่มของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มชาวเขาในภาคเหนือและชาวไทยต่างวัฒนธรรมในภาคใต้ เป็นต้น ผลที่ตามมา คือ ปัญหาความยากจนในชนบท ซึ่งจากการสำรวจของกระทรวงมหาดไทยได้พบถึง ๑๑,๖๐๘ หมู่บ้าน หรือประมาณ ๑๑ ล้านคน และปัญหาชุมชนแออัด ในเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานคร จากการสำรวจของการเคหะแห่งชาติร่วมกับกรมการปกครอง พบว่ามี ๙๘๑

* รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : วท.ม. (การจัดการทรัพยากร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชุมชน หรือ ๒๑๒,๗๕๓ ครัวเรือน เป็นประชากรรวม
ทั้งสิ้น ๑,๑๙๑,๔๑๖ คน

ปัญหาความหลากหลายทางชีวภาพ

ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biological Diversity) หมายถึงความมากมายของชนิดพันธุ์ และจำนวนในแต่ละชนิดของสิ่งมีชีวิตในสังคมหรือระบบนิเวศ ซึ่งความสัมพันธ์กันของสิ่งมีชีวิตกับสภาวะแวดล้อมอย่างซับซ้อนในระบบนิเวศที่หลากหลายจะเป็นพื้นฐานสำหรับรองรับความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ที่เกิดและอาศัยอยู่อย่างสมดุล แต่กระบวนการดำรงชีพของมนุษย์จะมีกิจกรรมต่าง ๆ เป็นเงื่อนไขในการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ หรือถิ่นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ทำให้เกิดผลกระทบต่อความหลากหลายของพันธุ์กรรมจนเกิดการสูญพันธุ์ เช่น สมุนไพรหายาก หรืออยู่ในภาวะลดน้อยถอยลงใกล้สูญพันธุ์ (ดังตาราง)

ปัญหาป่าไม้

ตามนโยบายป่าไม้แห่งชาติ กำหนดว่าต้องมีพื้นที่ป่าไม่น้อยกว่า ๔๐% ของพื้นที่ประเทศ โดยแบ่งเป็นป่าอนุรักษ์ต้นน้ำลำธารและป่าเศรษฐกิจ แต่ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายจนมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจต้องงดการให้

ตารางแสดงจำนวนชนิดพืชและสัตว์ในประเทศไทยที่อยู่ในภาวะถูกคุกคามใกล้สูญพันธุ์

พืชและสัตว์	จำนวนชนิด (โดยประมาณ)
สัตว์หายาก	๙๐
สัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์	๑๐๙
พืชหายาก	๑,๐๐๐
พืชที่ใกล้สูญพันธุ์	๑๐๐

ที่มา : กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สัมปทานป่าไม้ และเกิดผลกระทบต่อการอนุรักษ์น้ำ มีผลต่อการชะล้างพังทลายของดิน รวมทั้งการทำลายถิ่นอาศัยของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ

ปัญหาน้ำ

น้ำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันและมี

ความจำเป็นต่อภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ได้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำทางด้านการเกษตร การอุปโภคบริโภค และปัญหาน้ำเสียถึงขั้นเป็นมลพิษ เช่นในปี ๒๕๓๕ ได้เกิดปรากฏการณ์น้ำเสียในแม่น้ำพอง-ชี-มูลตอนล่าง ส่งผลให้ปลาและสัตว์น้ำตายเป็นจำนวนมาก และในแม่น้ำสายหลักหลายสายได้เกิดปัญหาน้ำเสีย เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน เป็นต้น

ปัญหาอากาศ

คุณภาพอากาศส่วนใหญ่บริเวณเส้นทางจราจร

ในกรุงเทพฯ มีสภาพเป็นมลพิษ จากปริมาณฝุ่นละออง ก๊าซต่าง ๆ ที่เกิดจากการเผาไหม้ของเครื่องยนต์ นอกจากนี้ในบางจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมยังปล่อยก๊าซที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของชุมชนในท้องถิ่น กรณีตัวอย่างที่จังหวัดลำปาง เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๓๕ โรงไฟฟ้าแม่เมาะได้ปล่อยควันสารพิษปกคลุมพื้นที่ตำบลสบปาด ตำบลจางเหนือ และตำบลป่าสัก ทำให้ชาวบ้านได้รับสารพิษซึ่งเป็นสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์เข้าไปในร่างกาย เกิดอาการแน่นหน้าอก หายใจไม่ออกเป็นจำนวนมาก

ปัญหาดิน

ในการพัฒนาประเทศมีความต้องการใช้ที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม เพื่อให้เพียงพอต่อการเพิ่มของประชากร ทำให้เกิดการใช้ที่ดินไม่ถูกต้องตามสมรรถนะของดิน เกิดความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรและเกิดปัญหามลพิษดิน เช่น การนำพื้นที่ดินที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการเกษตรไปใช้ในการสร้างโรงงานอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาเมือง การใช้ประโยชน์จากดินในกิจกรรมต่าง ๆ โดยขาดการจัดการที่เหมาะสม ทำให้เกิดดินเค็ม กษัยการของดินและสารปนเปื้อนเป็นพิษในดินซึ่งจะเข้าสู่ห่วงโซ่อาหาร (Food chain) เป็นอันตรายต่อมนุษย์

ปัญหาเสียงรบกวน

เสียงรบกวนซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนทั้งทางร่างกายและจิตใจจัดเป็นมลพิษที่สำคัญ

เพราะทำให้เกิดเหตุถึง หุ่นตก เกิดภาวะตึงเครียด หงุดหงิด และรบกวนประสาทในการทำงาน สาเหตุเกิดจากเสียงยานพาหนะ รถไฟ เรือหางยาว เครื่องบิน เครื่องขยายเสียงโฆษณาบนรถเคลื่อนที่ และเสียงในสถานประกอบการบางประเภท เป็นต้น ตัวอย่างสถานการณ์มลพิษทางเสียงในกรุงเทพฯ จากการวัดระดับเสียงริมเส้นทางจราจรทางบกของกรมควบคุมมลพิษ (ดังตาราง) จะเห็นได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อการได้ยินของประชาชนหากได้ยินติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ๆ ทั้งนี้ เพราะเกินกว่า ๗๐ เดซิเบลเอ (ตามมาตราฐานระดับเสียงขององค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมของสหรัฐอเมริกากำหนดไว้ไม่เกิน ๗๐ เดซิเบลเอ)

คนขับเรือที่สัมผัสเสียงดังเป็นเวลานานต่อเนื่องกันจนทำให้ประสาทหูเสื่อมได้

ปัญหาขยะและของเสียอันตราย

จากการเพิ่มของประชากร และการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดขยะและของเสียอันตรายเพิ่มมากขึ้นจนก่อให้เกิดเป็นมลพิษแพร่กระจายสู่สิ่งแวดล้อม เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของชุมชนอันเนื่องมาจากการจัดการที่ไม่ถูกต้อง ดังกรณีการพบผู้ป่วยได้รับพิษสารหนูในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ และพื้นที่ใกล้เคียงจังหวัดนครศรีธรรมราชเนื่องจากมีการทิ้งกากของเสียอันตรายร่วมกับมูลฝอยในที่ของเทศบาล ทั้งนี้จากการรายงาน

ตารางแสดงระดับเสียงเฉลี่ยริมเส้นทางจราจรในเขตกรุงเทพฯ ปี ๒๕๓๓

บริเวณที่ตรวจวัด	ระดับเสียงเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง (เดซิเบลเอ)
ย่านการค้าเยาวราช ถนนเยาวราช	๗๙.๓๔
ย่านบางลำภู ถนนพระสุเมรุ	๗๗.๔๑
คูยามบ้านสมเด็จเจ้า ถนนนิสรภาพ	๘๐.๗๙
ย่านสะพานควาย ถนนพหลโยธิน	๘๐.๙๗
ย่านประตูน้ำ ถนนราชปรารภ	๗๘.๗๓
สำนักงานสถิติแห่งชาติ ถนนหลานหลวง	๘๐.๐๗

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

นอกจากกรณีเสียงริมเส้นทางจราจรแล้ว ผลจากการวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่าเสียงของเรือหางยาวมีผลต่อสุขภาพจิตของชุมชนและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของ

แผนการจัดการของเสียอันตรายของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้คาดการณ์ว่า ในปี ๒๕๔๔ จะมีของเสียเพิ่มขึ้นคือประมาณ ๓ ล้านตันต่อปี จะเป็นของ

เสียชีวิตจากกิจกรรมอุตสาหกรรม ๘๐% อีก ๒๐% จะเป็นของเสียชีวิตจากเกษตรกรรม จากชุมชน ของเสียชีวิตจากโรงพยาบาล และอื่น ๆ

จากกรณีปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กล่าวมานี้ว่าเป็นวิกฤติการณ์ที่ทุกคนไม่ว่าภาครัฐ เอกชน และกลุ่มคนในสังคมควรตระหนักและร่วมกันในการที่จะช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยการปฏิบัติการกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามแผนปฏิบัติการ ๒๑ หรือ AGENDA 21 ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันจาก ๑๗๙ ประเทศทั่วโลก เพื่อปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งผู้เขียนจะสรุปจากแผนเพื่อการปฏิบัติการที่ต้องกระทำอย่างเร่งด่วนสำหรับประเทศไทย ๗ ข้อ

๑. ลดปริมาณการเพิ่มของประชากรเพื่อการรองรับได้ (Carrying Capacity) ของทรัพยากรที่มีจำกัดของประเทศ

๒. พัฒนาสุขภาพและอนามัยของกลุ่มคนในสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

๓. การเปลี่ยนรูปแบบของการบริโภคแบบไม่ยั่งยืน และการผลิตแบบไม่หยุดยั้ง เพื่อลดปริมาณขยะและของเสียอันตราย

๔. ควรใช้เทคโนโลยีที่สะอาดและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development)

๕. ต้องปฏิบัติการทางกฎหมายอย่างจริงจัง โดยใช้หลักการเบื้องต้น คือผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter pays principle)

๖. ต้องให้ทุกคนตระหนักว่า มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศน์จึงควรมีจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อม

๗. ควรให้การศึกษาระบบบูรณาการกับประชาชน เพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศ

ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการจะสำเร็จได้ ทุกคนต้องร่วมมือกันกระทำได้ตั้งแต่บัดนี้ เพื่อเราทุกคน อนาคตของลูกหลาน และความหลากหลายทางชีวภาพ ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลและยั่งยืนตลอดไป □□

บรรณานุกรม

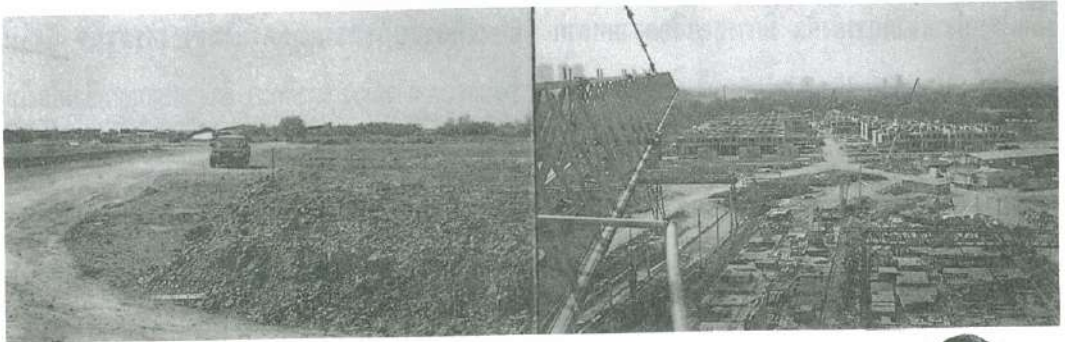
เอกสารประกอบการสัมมนาสิ่งแวดล้อม '๓๕. กรุงเทพฯ, ๒๕๓๕.

รายงานคุณภาพอากาศและเสียงในประเทศไทยปี พ.ศ. ๒๕๓๓. กรุงเทพฯ : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๓๔.

ชลิดา ประดิษฐ์กุล. "ความหลากหลายทางชีวภาพ." เอกสารประกอบการงานนิทรรศการสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๑๘-๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๖.

ประสพ จันทเขต. สองมือพิทักษ์โลก. กรุงเทพฯ : บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๓๘.

บูรณาการ **๑** การแก้ไขปัณหา

สิ่งแวดล้อม

สถานการณ์และปัญหา

สังคมไทยในระยะ ๓ ทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการกดขี่เข้มงวดลง แต่ยังมีปัญหาอยู่อีกมากเนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมาทั้ง ๗ แผน มุ่งแต่การพัฒนาเศรษฐกิจก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจน คนชั้นกลางในเมืองหลวงขาดจิตสำนึกในการคิดถึงปัญหาความยากจนของคนในชนบท ทุกคนคิดถึงแต่ปัญหาของตน ผลประโยชน์ของตน ขาดความเอื้ออาทร เห็นใจซึ่งกันและกัน ในลักษณะของ "รวมทุกข์ ร่วมสุข" มีลักษณะตัวใครตัวมัน

การพัฒนาที่ผ่านมาทำให้คนชนบทประสบปัญหาในการดำรงชีพ ขาดรายได้และสวัสดิการในสังคม ก่อให้เกิดความยากจน นำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม โสเภณี นอกจากนี้ยังมีปัญหาแรงงานที่ยังขาดการแก้ไขอย่างจริงจัง และถูกต้อง การนำแรงงานต่างชาติดมาทดแทนแรงงานในประเทศ การขาดการพัฒนาแรงงานภายในประเทศ ทั้งการให้ความรู้ ปรับปรุงคุณภาพแรงงาน ซึ่งหมายถึงการปรับระบบการศึกษาของคนในประเทศให้เหมาะสม แต่ปัจจุบันยังขาดทิศทาง ขาดบุคลากรเนื่องจากปัญหาค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม

* เจ้าหน้าทีวีเคราะห์นโยบายและแผน ๕ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี :

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต อุฬาสงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาทั้ง ๗ แผน ทำให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมากมาย จนเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษจากสังคมอุตสาหกรรม จากสังคมเมืองที่บริโภคโดยปราศจากการยั้งคิด มีการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) ** ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญยิ่งของประเทศอันเนื่องมาจากการบุกรุกทำลายป่าบก และป่าชายเลน เพื่อขยายพื้นที่ทำเกษตรกรรม พัฒนาอุตสาหกรรม และแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ทำให้เกิดการทำลายถิ่นอาศัย ตลอดจนปัญหามลพิษในแหล่งน้ำจนกลายเป็นปัญหาสำคัญอันดับหนึ่งด้านทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ๓๐ ปีเศษที่ผ่านมา มีการทำลายป่า และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติจากเดิมที่เคยมีมาถึงร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศไทย เมื่อประมาณ ๑๐๐ ปีที่แล้ว จนในขณะนี้เหลือพื้นที่ป่าเพียงประมาณร้อยละ ๒๖ ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ

ประวัติศาสตร์โลกปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) อย่างรวดเร็ว ด้วยอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านการสื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลก เช่น ทางด่วนข่าวสารข้อมูล (Information Super-highway) รวมทั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า

"อินเทอร์เน็ต" (INTERNET) ทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งข่าวสารข้อมูล โลกถูกหลอมเป็นหนึ่งเดียว ไร้ซึ่งพรมแดน เปรียบประหนึ่งเป็นหมู่บ้านโลก (Global villages) ขณะเดียวกันกิจกรรมทุกด้านไม่ว่า เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การศึกษา สิ่งแวดล้อมถูกเชื่อมโยงให้เข้าถึงซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดกระแสรวม หรือกระแสสากลเชื่อมโยงกันทั่วโลก ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมทั่วโลก รวมทั้งสังคมไทยด้วย เช่น กระแสเศรษฐกิจเสรีระบบทุนนิยม กระแสสังคมและการเมืองแบบเสรีประชาธิปไตย กระแสวัฒนธรรมแบบบริโภคนิยม กระแสสิ่งแวดล้อมแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน กระแสวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระแสข่าวสารข้อมูลและการเรียนรู้ เป็นอาทิ

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สังคมไทยหลีกเลี่ยงไม่พ้น ในขณะเดียวกันจะต้องเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว พร้อมด้วยปัญหาจุดอ่อน ข้อด้อยต่าง ๆ ของประเทศ เช่น ปัญหาการกระจายรายได้และความเหลื่อมล้ำทางสังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชน ข้อจำกัดในการสร้างความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศทางด้านโครงสร้างบริการพื้นฐาน โครงสร้างประชากรที่เพิ่มขึ้น

** ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biological diversity หรือ Biodiversity) มีความหมายกว้างไกลมากกว่าคำว่าสิ่งมีชีวิต "life" แต่พอจะสรุปได้ว่าหมายถึง คุณสมบัติของกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายในระดับพันธุกรรม หรือ ยีน (gene) ขึ้นไปถึงระดับชนิดหรือสปีชีส์ (species) จนถึงความหลากหลายของกลุ่มสิ่งมีชีวิตเชิงนิเวศวิทยา (Ecological Community) สรรพสิ่งมีชีวิตทั้งหลายนี้เป็นผลพวงมาจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการตามกาลเทศะ และตามสภาวะสมดุลของธรรมชาติ อันประกอบด้วยถิ่นอาศัย (Habitat) หลายประเภท นั่นคือธรรมชาติสร้างสรรค์วงจรสิ่งมีชีวิตทั้งหมด

ประมาณการไว้ว่า ประชากรทั้งประเทศจะมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๖๐.๙๐ และ ๖๓.๔๔ ล้านคน ในปี ๒๕๕๐ และปี ๒๕๕๔ ตามลำดับ นอกจากนี้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เรียบง่ายเริ่มเปลี่ยนแปลงไป

เจาะลึกเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ การที่จำนวนประชากรเพิ่มสูงขึ้น การขยายตัวของเมือง การพัฒนาทางอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ทำให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยทรัพยากรธรรมชาติ อาทิเช่น ป่าไม้ ดิน น้ำ ทรัพยากรทางทะเลอย่างสิ้นเปลืองโดยขาดความระมัดระวัง และไม่ได้สร้างชิ้นใหม่เพื่อทดแทน ทำให้ทรัพยากรขาดความสมดุลทางธรรมชาติ มีสภาพทรุดโทรม เกิดการขาดแคลน ราคาส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมให้วิกฤตมากขึ้น และมีแนวโน้มการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติระหว่างกลุ่มชนต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความขัดแย้งอันนำไปสู่ความรุนแรงในสังคมมากขึ้น

เมื่อปัญหาเดิมยังไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาใหม่ขาดคนมาดูแล สังคมไทยในปัจจุบัน และอนาคตจะทำอย่างไร ?

บูรณาการกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

เรามักประสบกับคำว่า "บูรณาภาพ" ที่หมายถึงความครบถ้วนบริบูรณ์ เช่น บูรณาภาพแห่งดินแดน บูรณาภาพแห่งอาณาเขต ในขณะเดียวกันอาจจะประสบกับคำว่า "บูรณาการรวมหน่วย" คือการนำหน่วยที่แยก ๆ กันมารวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้น บูรณาการ

(Integration) น่าจะมีความหมายเบื้องต้นว่า "การรวมกัน การไม่แยกส่วน" อะไรที่รวมกัน และอะไรที่แยกส่วนกันอยู่ ?

ย้อนกลับไปดูการพัฒนาที่ผ่านมา เรามักจะแยกการพัฒนาออกเป็นส่วน ๆ เช่นมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจ จนลืมการพัฒนาคน สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี มีลักษณะต่างคนต่างทำ แยกส่วนกันไป จนก่อให้เกิดปัญหามากมายดังที่ประสบกันอยู่ในปัจจุบัน ที่แล้วจึงเห็นได้ว่า มนุษย์ สังคม ธรรมชาติ เทคโนโลยี ต่างแยกส่วนกันอยู่ในลักษณะของการพัฒนา ทั้ง ๆ ที่ทุกส่วนเหล่านั้นต้องไปด้วยกัน อันเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน จึงน่าจะหมายถึงคนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างผสมกลมกลืนและเกื้อกูลกัน

ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยวิธีการแบบบูรณาการ จึงต้องนำ "คน" มาเป็นศูนย์กลางในการบูรณาการ ใช้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (People-centered) เพราะคนเป็นปัจจัยชี้ขาดในความสำเร็จของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ซึ่งจะต้องพัฒนาคนที่ พฤติกรรมจิตใจ และปัญหา ไม่ให้คนมีลักษณะที่เรียกว่า "โลกกว้าง โกลไร้พรมแดน แต่คนยิ่งก๊อแปบ และแบ่งแยก" พฤติกรรมในอนาคตของคนจึงต้องดี มีวินัย มีวัฒนธรรม มีจิตใจที่มีอิสรภาพ เสรีภาพ สันติภาพกับทุกส่วนในสังคม

มีปัญญาเป็นตัวแก้ปัญหาทั้งปวง

การพัฒนาแบบบูรณาการ (Holistic Approach) จึงต้องให้ความสำคัญแก่การพัฒนาที่ตัวคน และสภาพแวดล้อม โดยมีมิติการพัฒนาที่มีความเชื่อมโยง เกื้อกูลในทุกสาขาอย่างสมดุล รวมทั้งเน้นการพัฒนาในเชิงรุกควบคู่กับเชิงรับ

การพัฒนาต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสังคม (Participation) ในการร่วมคิด ร่วมทำ ปรับปรุง ติดตามประเมินผล รวมทั้งดำเนินการให้ครบกระบวนการพัฒนา ได้แก่ ภาครัฐราชการ เอกชน องค์กรพัฒนา นักวิชาการ ชุมชน สื่อมวลชนและอื่น ๆ

มองเฉพาะในระบบราชการซึ่งถือเป็นแกนนำที่สำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการแก้ไขปัญหา และพัฒนาในสังคมไทย หากจะใช้แนวความคิดบูรณาการกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้ว น่าจะดำเนินการโดย

- ปรับวิสัยทัศน์ (Vision) ไปสู่แนวทางแก้ไขเชิงบูรณาการ โดยการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของประชาชนให้มากขึ้น และกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

- ลดหน่วยงานอำนวยการ (Staff) และหน่วยงานสนับสนุน (Support) โดยมุ่งเน้นไปที่หน่วยงานปฏิบัติการ (Line)

- มีบริบทของการทำงานร่วมกันในกระบวนการพัฒนาทั้งหมด

- กิจกรรมของรัฐจะเป็นเส้นทางใหม่ของการร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private

Partnership)

หากภาครัฐมีการปรับตัวดังกล่าวแล้ว คงจะต้องใช้ความพยายามอย่างมากที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้านอนุรักษ์ ให้เข้ากับปัญหาผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมโดยเฉพาะความยากจนของชาวชนบท การหลั่งไหลของแรงงานเข้าสู่เมืองใหญ่ ความขัดแย้งแข่งขันกันในเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น และหากเป็นดังนี้ "บูรณาการกับการแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อม" ก็จะมีประสิทธิภาพได้

สรุป

บูรณาการ คือ การรวมกัน การไม่แยกส่วน เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ โดยการพัฒนาให้สอดคล้องกัน ทั้งมนุษย์ สังคม ธรรมชาติ เทคโนโลยี ซึ่งใ้มนุษย์เป็นศูนย์กลางของบูรณาการ โดยนัยนี้มนุษย์จึงเป็นตัวชี้ขาดถึงความสำเร็จในการพัฒนาในอนาคต

หากบูรณาการสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ในสังคมไทยได้แล้ว สังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต จึงควรมีลักษณะเป็น "สังคมแห่งการเรียนรู้ รู้เท่าทันโลก แข่งขันและร่วมมือเป็น มีสมรรถภาพ วินัย คุณธรรมตามหลักธรรมทางศาสนา เสรีภาพ ความยุติธรรม เมตตากรุณา คนมีความสุข ครอบครัวยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ เศรษฐกิจสมดุล มีเสถียรภาพ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เคารพในสิทธิมนุษยชน ประเทศชาติมีความมั่นคง สันติกับเพื่อนบ้าน และเพื่อนร่วมโลก และสันติกับธรรมชาติ" □□

บรรณานุกรม

กระทรวงการต่างประเทศ, The Centre for Our Common Future และสมาคมเพื่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม.

The Earth Summits Agenda for Change, แผนปฏิบัติการ ๒๑ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.

กรุงเทพฯ : บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๓๗.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development). กรุงเทพฯ : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๓๙.

มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เอกสารการประชุมวิชาการประเพณีมหิดล-ธรรมศาสตร์ ครั้งที่ ๕ เรื่องประชาธิปไตย คุณภาพชีวิต และสิทธิมนุษยชนในรอบ ๒๐ ปี : รำลึก ๖ ตุลาคม ๒๕๓๙. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๙.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, ๒๕๓๙.

ผลกระทบของอาคารสูง กระจากสีสะท้อนแสง ต่อสิ่งแวดล้อม

*ชมชื่น มัณยารมย์

ที่อยู่อาศัยนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ไม่ว่ามนุษย์ในยุคใดสมัยใดก็จะมีแหล่งพักพิงอยู่อาศัยสำหรับตนเอง และหมู่คณะของตนทั้งสิ้น โดยมีรูปลักษณะของที่อยู่อาศัยแตกต่างกันออกไปตามสภาวะแวดล้อมของแต่ละยุคแต่ละสมัย เช่น ในยุคที่มนุษย์ยังรู้จักนำทรัพยากรธรรมชาติมาสร้างเป็นที่อยู่อาศัย ก็จะอาศัยอยู่กันตามถ้ำ พอมนุษย์เริ่มรู้จักนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้สอยมากขึ้นก็สามารถสร้างที่อยู่อาศัยขึ้นเองได้ เช่น นำเอาดินหรือต้นไม้มาสร้างเป็นบ้านเป็นกระท่อม เป็นต้น และในที่สุดด้วยสติปัญญาของ

มนุษย์ที่มีเหนือสัตว์โลกชนิดอื่น ก็ได้พัฒนาสร้างสรรค์นำเอาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่นั้น มาดัดแปลงผลิตเป็นวัสดุอุปกรณ์สำหรับก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น โดยอาศัยเทคโนโลยีที่มนุษย์เป็นผู้คิดค้นขึ้นมาได้มาช่วยในการผลิตวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้น เช่น เอาดินมาเผาทำเป็นอิฐเพื่อให้ความแข็งแรงและทนทานกว่าการใช้ดินธรรมดา หรือผลิตปูนซีเมนต์ขึ้นมาเพื่อให้ความแข็งแรงทนทานกว่าการใช้อิฐ เป็นต้น จนปัจจุบันนี้ที่อยู่อาศัยของมนุษย์จึงมีความมั่นคงแข็งแรง และถาวรมีอายุใช้งานนับสิบ ๆ ปี ตลอดจนมีรูปแบบต่างๆ กันตามความพอใจ

* อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ และหัวหน้าสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิตย์ : น.บ., น.บ.ท.

และประโยชน์ในการใช้สอยของผู้เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยนั้น เช่น สร้างเป็นบ้านเรือน เป็นตึก หรือเป็นอาคารสูงๆ หลายสิบชั้น ดังที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้

ที่อยู่อาศัยดังกล่าวมานี้ นับวันยังมีความจำเป็นมากขึ้นทุกวันพอๆ กับการที่มนุษย์ต้องการอาหาร เพราะจำนวนประชากรของโลกได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มนุษย์คิดค้นขึ้นทำให้มีการสร้างที่อยู่อาศัย และสถานประกอบการต่างๆ เพิ่มมากขึ้นให้เพียงพอับความต้องการของสังคม และสภาพเศรษฐกิจที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทรัพยากรต่างๆ ของโลกจึงถูกนำมาใช้เป็นจำนวนมากมหาศาลโดยไม่มีขีดจำกัด ไม่ว่าจะเป็นต้นไม้ หิน กรวด หินทราย ก๊าซ หรือแร่ธาตุต่างๆ มาผลิตวัสดุสำหรับก่อสร้างอาคารบ้านเรือน และสถานที่ต่างๆ เหล่านั้น ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่เคยมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ เริ่มร่อยหรอและเหลือน้อยลงทุกทีในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อม และการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะธรรมชาติที่ดีมนุษย์ก็ดี ไม่สามารถสร้างทรัพยากรเหล่านั้นขึ้นทดแทนใหม่ได้ทันพอที่จะให้เกิดการสมดุลแห่งธรรมชาติเหมือนเช่นเดิม ภาวะการเปลี่ยนแปลงไปของทรัพยากรธรรมชาตินี้เอง มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ (Ecosystem) ของธรรมชาติเป็นอันมาก ทำให้ความสมดุลทางธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นวัฏจักรเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมโทรมลง ทำให้กระบวนการทั้งหลายของชีวิตกับธรรมชาติได้รับความ

กระทบกระเทือนจากภัยอันตรายที่เกิดขึ้น เนื่องจากความเสื่อมโทรมนั้น เช่น ฤดูกาลเปลี่ยนแปลงไปไม่สม่ำเสมอเหมือนเช่นเดิม บรรยากาศของโลกเกิดมลภาวะเป็นพิษ (Pollution) น้ำป่าไหลหลากและท่วมฉับพลัน เนื่องจากการตัดไม้ทำลายป่ากันมาก เป็นต้น กภัยพิบัติทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้มีผลกระทบมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของมนุษย์ โดยมิได้คำนึงถึงสภาวะของสิ่งแวดล้อมนั่นเอง เมื่อมนุษย์ได้รับความเดือดร้อนจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นแล้วนั้น มนุษย์ก็เริ่มให้ความสนใจในสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และเล็งเห็นว่าการพัฒนาความเจริญทางด้านวัตถุเพียงอย่างเดียว ไม่อาจสร้างคุณภาพที่ดีของชีวิตได้ ดังนั้น จึงหันมาพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยคำนึงถึงการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย เพื่อให้สิ่งแวดล้อมมีสภาพที่ดีดังเดิม หรืออย่างน้อยก็มิให้เสื่อมโทรมลงไปมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แนวความคิดดังกล่าวนี้ได้มีการตอบสนองจากองค์การสหประชาชาตินำไปเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาและคุ้มครองโลก และได้มีการประชุมของสหประชาชาติครั้งสำคัญเรื่อง "สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา" ที่ประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ขึ้น ซึ่งก็ได้ความร่วมมือจากประเทศต่างๆ ทั่วโลกเป็นอย่างดี และแต่ละประเทศก็ได้มีการจัดทำโครงการต่างๆ มากมายเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโลกไว้ ดังนั้น ในปัจจุบันนี้เรื่องของ

สิ่งแวดล้อมจึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญระดับโลกและระดับชาติ ที่ต้องปฏิบัติกันอย่างจริงจัง เพื่อไม่ให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงไปมากกว่านี้อีก

สำหรับประเทศไทย ในกรณีเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นเราได้คำนึงถึงปัญหานี้มานานแล้ว โดยเห็นได้จากมีการออกกฎหมายมาคุ้มครองและควบคุมมิให้มีการทำลายสภาพแวดล้อมอยู่หลายฉบับ ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ส่วนใหญ่มิได้ใช้้อย่างดี "สิ่งแวดล้อม" ออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด ทำให้เราเข้าใจว่าไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมบังคับใช้มาก่อนเลย แต่ความจริงนั้นมีใช้บังคับอยู่แล้ว กฎหมายที่กล่าวถึงนี้ได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติแร่ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พระราชบัญญัติรถยนต์ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พระราชบัญญัติโรงงาน พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พระราชบัญญัติยา พระราชบัญญัติอาหาร พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย เหล่านี้เป็นต้น ส่วนกฎหมายที่บัญญัติถึงสิ่งแวดล้อมไว้โดยตรงคงมีเพียงฉบับเดียว คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎหมายต่างๆ ตามที่กล่าวนี้ ประเทศไทยมีใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว และได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมตลอดมาให้ทันยุคทันสมัยตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่

เปลี่ยนไปตามกาลเวลา และยังคงใช้บังคับอยู่จนปัจจุบัน นับว่าเป็นบุญของคนไทยที่มีบรรพบุรุษซึ่งเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ได้วางรากฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ให้เป็นอย่างดีในกฎหมายเหล่านั้นเพื่อประโยชน์สุขของชนรุ่นหลัง แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ชนรุ่นหลังในยุคปัจจุบันนี้ กลับยึดติดอยู่กับวัตถุนิยมเป็นส่วนใหญ่ ได้ใช้เทคโนโลยีมาช่วยเสริมสร้างความ เป็นอยู่ให้สะดวกสบาย จึงทำให้มีการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นกว่าเดิม จนความสมดุลของธรรมชาติถึงขั้นวิกฤต ทั้งนี้ มิใช่เพราะกฎหมายบ้านเมืองที่กล่าวมานั้นไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่ผลใช้บังคับ แต่เป็นเพราะความเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ของมนุษย์เราเอง ที่ไม่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้คงอยู่ชั่วลูกชั่วหลาน ได้ฝ่าฝืนกฎหมายฝ่าฝืนข้อห้ามต่างๆ กันมากมาย เกินว่ากำลังเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายจะติดตามจับกุมตัวเอามาลงโทษได้ คนส่วนใหญ่จึงมองเป็นว่ากฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น

แม้ในปัจจุบันนี้ทุกประเทศทั่วโลก ได้ให้ความสนใจในเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดังที่ได้กล่าวมาแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติของโลก ได้ถูกทำลายไปมากจึงเกิดปัญหาในด้านการพัฒนาความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างรุนแรง นักพัฒนาเหล่านั้นจึงพยายามคิดค้นหาเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ทดแทนทรัพยากรที่ขาดแคลน ในกรณีเรื่องที่อยู่อาศัยก็เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นอาคาร บ้านเรือน หรือสถานประกอบการต่างๆ ก็ตาม จำเป็นที่ต้องมีวัสดุมาใช้ในการก่อสร้าง ซึ่งแต่เดิมมักใช้ไม้

เป็นส่วนใหญ่ เมื่อไม้ขาดแคลนหายากขึ้น มีราคาแพงขึ้น ก็ใช้เทคโนโลยีผลิตอิฐผลิตปูนขึ้นมาใช้เป็นตัวก่อสร้างแทน และเมื่อไม่นานมานี้ ก็เกิดภาวะการขาดแคลนปูนซีเมนต์ อันเป็นกลไกสำคัญในการก่อสร้างอาคาร ทำให้การก่อสร้างอาคารต่างๆ หยุดชะงัก ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารสูงๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ปูนซีเมนต์เป็นจำนวนมาก ไม่สามารถสร้างให้เสร็จทันภายในกำหนดเวลาตามสัญญา จึงได้มีการคิดค้นหาวัสดุอุปกรณ์อื่นมาใช้ก่อสร้างแทนปูนซีเมนต์ หรือใช้ควบคู่กับปูนซีเมนต์ เพื่อลดจำนวนปูนซีเมนต์ให้น้อยลง ป้องกันภาวะการขาดแคลนปูนเหมือนที่ผ่านมา ในที่สุดนักพัฒนาที่ใช้เทคโนโลยีผลิตกระจกที่มีขนาดใหญ่ มีความทนทาน น้ำหนักเบากว่าปูนและมีความสวยงาม มาใช้ก่อสร้างบางส่วนของอาคารแทนปูน เช่น นำกระจกมาใช้ประกอบเป็นผนังภายนอกทั้งหมดของตัวอาคาร เพราะมีความสวยงาม เท่ากับเป็นการตกแต่งภายนอกอาคารไปในตัว เป็นต้น ในประเทศไทยก็มีการนำมาใช้แล้วเช่นกัน ซึ่งในระยะแรกๆ ที่นำกระจกมาก่อสร้างอาคารนั้น กระจกที่ใช้จะเป็นกระจกสีชาหรือสีดำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งกระจกสีดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่สะท้อนแสงเมื่อกระทบกับแสงแดด การใช้กระจกสีเหล่านั้น จึงไม่เป็นปัญหาต่อสภาพแวดล้อมแต่อย่างใด และที่สามารถใช้กระจกมาก่อสร้างเป็นผนังอาคารแทนอิฐแทนปูนได้นั้น ก็เนื่องจากตามกฎหมายเกี่ยวกับควบคุมการก่อสร้างอาคารของไทยซึ่งมีอยู่หลายฉบับ ไม่ได้บัญญัติห้ามใช้กระจกมาเป็นวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้าง และอาคารที่จะก่อสร้างได้ จะต้องได้รับอนุญาตจาก

เจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อน ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องตรวจดูแบบแปลน ตลอดจนรายละเอียดของวัสดุก่อสร้างว่าแข็งแรงได้มาตรฐานและถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ถ้าถูกต้องก็อนุญาตให้ก่อสร้างได้ ดังนั้น กระจกที่นำมาก่อสร้างแทนอิฐแทนปูนดังกล่าว จึงต้องมีความแข็งแรงทนทานเทียบเท่าอิฐและปูน จึงได้รับอนุญาตให้มาใช้ก่อสร้างแทนกันได้ ส่วนเรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้จะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางแสงด้วยนั้น กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาคารทุกฉบับไม่ได้บัญญัติห้ามและไม่ได้บัญญัติถึงเรื่องนี้ไว้แต่อย่างใด ดังนั้น การก่อสร้างอาคารโดยมีส่วนประกอบเป็นกระจก ซึ่งมีความแข็งแรงทนทานถูกต้องตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด จึงใช้เป็นวัสดุในการก่อสร้างได้อย่างที่เห็นอยู่ทุกวันนี้

แต่ด้วยความที่ชอบสิ่งแปลกใหม่ของมนุษย์ หรือเป็นเพราะการที่ต้องแข่งขันเอาชนะกันในโลกธุรกิจที่ไม่อาจทราบได้ อาคารที่ประดับผนังภายนอกด้วยกระจกสีซึ่งไม่สะท้อนแสงนั้น ดูเป็นธรรมดาไม่สะทึงตาหรืออย่างไร เจ้าของอาคารในระยะหลังๆ นี้จึงได้มีการนำกระจกสีต่างๆ เช่น สีเขียว สีฟ้า สีน้ำเงิน หรือสีตะกั่ว ซึ่งมีคุณสมบัติสะท้อนแสงได้เมื่อกระจกกระทบกับแสงแดด มาทำเป็นผนังภายนอกอาคารกันอย่างดาษดื่น และมีใช้ใช้เป็นส่วนหนึ่งของผนังอาคารเท่านั้น แต่ใช้ประกอบทั้งรอบตัวอาคาร มองเห็นเป็นอาคารกระจกทั้งหลัง ซึ่งจะพบเห็นมากขึ้นทุกวันในกรุงเทพมหานคร และมีใช้มีเฉพาะแต่อาคารที่สูงเพียงไม่กี่ชั้นเท่านั้น แต่กลับใช้ในการก่อสร้างอาคารสูงเป็นสิบๆ ชั้นขึ้นไปด้วย ซึ่งอาคารสูงๆ เช่นนั้น

ยอมได้รับแสงแดดจากดวงอาทิตย์อย่างเต็มที่ เพราะไม่มีสิ่งใดมาปิดบังมิให้อาคารกระทบกับแสงแดดได้ ดังนั้น เมื่ออาคารกระจกสีเขียว สีน้ำเงิน หรือสีตะกั่วกระทบกับแสงอาทิตย์ ก็เกิดการหักเหของแสงทำให้แสงอาทิตย์นั้นสะท้อนเข้าหาผู้ที่อยู่บริเวณอาคารเหล่านั้น และยังเกิดแสงที่เป็นสีตามสีกระจกปรากฏอยู่ในบรรยากาศรอบบริเวณนั้นด้วย จึงมีปัญหว่าอาคารสูงๆ ที่มีผนังภายนอกอาคารเป็นกระจกรอบตัวอาคาร และเป็นกระจกสีที่สะท้อนแสงได้ ก่อให้เกิดสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นอันตรายต่อประชาชนหรือไม่ จากประสบการณ์ที่ได้ประสบมาด้วยตัวเอง ผู้เขียนเห็นว่าลักษณะของอาคารดังกล่าวมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพราะเมื่ออาคารนั้นถูกแสงแดดจะทำให้แสงแดดสะท้อนเข้าตา ก่อให้เกิดความรำคาญและระคายเคืองตาเป็นอย่างมาก อีกทั้งสีของกระจกเมื่อถูกแสงแดดก็จะสะท้อนสีเขียว สีฟ้า สีน้ำเงิน ออกมาอยู่ในบรรยากาศรอบบริเวณนั้น ทำให้แสงสว่างสลัวลงไม่ชัดเจน ไม่สว่างเหมือนกับแสงตามธรรมชาติของดวงอาทิตย์ เมื่อพบเห็นก็จะหลีกเลี่ยงให้พ้นไปจากบริเวณนั้นโดยเร็ว และจากการสอบถามผู้อื่นที่เคยประสบกับอาคารแบบนี้มาแล้ว ผู้คนเหล่านั้นก็มีความเห็นเช่นเดียวกับผู้เขียนเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีบางคนเห็นว่าไม่แปลกดี สวยดี แม้ทำให้เกิดระคายเคืองตาบ้างก็ไม่เป็นไร เพราะมิได้เห็นอยู่ตลอดเวลา และถ้าไม่อยากพบแสงเช่นนั้น ก็ไม่ต้องผ่านไปบริเวณนั้น หรือถ้าจำเป็นต้องผ่านก็รีบผ่านไปเร็วๆ ก็จะพ้นแสงดังกล่าวเอง

จากความเห็นดังนี้ เราอาจกล่าวได้ว่าอาคาร

กระจกที่สูงๆ ซึ่งมีกระจกสีที่สะท้อนแสงได้ ก่อให้เกิดแสงที่ทำความรำคาญและระคายเคืองต่อสายตามนุษย์ได้แน่นอน แต่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและอนามัย ของผู้ที่ได้พบเห็นหรือไม่นั้น ยังสรุปไม่ได้ ดังนั้น จึงยังไม่อาจกล่าวในตอนนี้ได้ว่าอาคารที่มีลักษณะเช่นนี้ จะมีผลกระทบต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าวเผลอวิเคราะห์ให้ลึกลงไปจะเห็นได้ว่า เนื่องจากอาคารลักษณะดังกล่าวยังมีอยู่น้อยมาก เมื่อเทียบอัตราส่วนกับพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งของอาคารแบบนี้ให้เห็นอยู่ใน ขณะนี้ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่เห็นเด่นชัดนัก แต่ถ้ามองภาพไปในอนาคตว่า ถ้าหากมีอาคารกระจกสูง ๆ ซึ่งมีกระจกมีสีที่สะท้อนแสงได้เกิดขึ้นมากมายในทุก แหล่งทุกท้องที่แล้ว จะมีผลเป็นประการใด จะเห็นได้ว่าบรรยากาศที่สว่างชัดเจนจากแสงธรรมชาติของดวงอาทิตย์ก็จะหดหายไป กลับปรากฏแต่แสงสีสลัวต่างๆ หลากสีที่สะท้อนมาจากกระจกสีของอาคารปรากฏอยู่บนท้องถนน และในบรรยากาศรอบตัวเราเต็มไปหมด กับมีแสงแดดสะท้อนเข้าตาอยู่เสมอๆ ก่อให้เกิดระคายเคืองตาอยู่ตลอดเวลา เมื่อถึงเวลานั้นจะเป็นที่น่ารำคาญ และถือว่าก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนทั้งหลาย ที่ได้พบเห็นหรือยัง หากจะลองเทียบเคียงผลที่เกิดจากการสะท้อนแสงของกระจกสีว่ามีอันตรายหรือไม่ ก็พอจะเทียบได้กับการติดฟิล์มกรองแสงของกระจกรถยนต์ ตามพระราชบัญญัติรถยนต์และพระราชบัญญัติจราจรทางบก ห้ามมิให้ติดฟิล์มกรองแสงที่มีสีดึกว่า สีบรอนซ์ หรือสีอื่นใดที่ทำให้กระจกรถยนต์สะท้อนแสงได้ เพราะเป็นอันตรายต่อผู้ขับขี่รถยนต์

กันอื่นที่อยู่ใกล้ๆ กันเนื่องจากแสงแดดจะสะท้อนเข้าตาคน ขับรถยนต์คันอื่นนั้น ทำให้เกิดอันตรายในเวลา ขับรถยนต์ได้ เพราะมองทางข้างหน้าไม่ชัดเจน ถ้าหากผู้ โด่ฝ่าฝืนข้อห้ามนี้ ถือว่ากระทำผิดกฎหมาย จะต้องได้รับโทษทางอาญา จะเห็นได้ว่าในเรื่องของการจราจรยังเห็น ความสำคัญของผลกระทบที่เกิดจากแสงว่าอาจก่อให้เกิด อันตรายต่อสภาพแวดล้อมได้ แต่ในเรื่องตัวอาคารสูงที่ก่อให้เกิดการสะท้อนของแสงได้และมีผลกระทบต่อผู้คนที่อยู่ หรือผ่านบริเวณนั้นโดยตรง กลับไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแล อย่างจริงจังว่าจะก่อให้เกิดสภาวะแวดล้อมเป็นพิษหรือไม่ ทั้งๆ ที่แสงอาทิตย์ซึ่งสะท้อนเข้าตาคูคลองที่ไม่ได้สมัครใจ จะเห็นแสงสะท้อนนั้น ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยแล้ว ซึ่งผู้ที่ก่อให้เกิดเหตุละเมิดดังกล่าว จะต้องรับผิดชอบในทางแพ่งชดเชยค่าสินไหม ทดแทนให้แก่ผู้ถูกละเมิด ตามที่บัญญัติไว้ในประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๐ เท่ากับว่าเจ้าของ อาคารเป็นผู้ทำละเมิดต่อผู้อื่น ต้องรับผิดชอบในผลละเมิดที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ จะเห็นว่าลักษณะของแสงและสีของกระจกที่ สะท้อนออกมาจากตัวอาคารกระจกสูงๆ ดังกล่าวนั้น น่าจะ ถือได้ว่าเป็น "มลพิษ" ตามกฎหมายฉบับนี้ เพราะตามกฎหมายฉบับนี้บัญญัติคำวิเคราะห์ศัพท์ไว้ใน มาตรา ๔ ให้ คำว่า "มลพิษ" หมายความว่า "ของเสีย วัตถุ อันตรายและมลสารอื่นๆ รวมทั้งกาก ตะกอน หรือ

สิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่ง กำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตาม ธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบ ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นพิษภัย อันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ และให้ หมายความว่ารวมถึงรังสี ความร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือน หรือเหตุรำคาญอื่นๆ ที่เกิดหรือถูก ปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษด้วย" จาก คำวิเคราะห์ศัพท์ของคำว่า "มลพิษ" นี้ จะเห็นได้ว่าแสง ที่สะท้อนมาจากตัวอาคารกระจกทำให้ระคายเคืองตาและ เป็นที่รำคาญแก่ผู้ที่ได้พบเห็นนั้น น่าจะเป็นแสงที่ก่อให้เกิด หรือ อาจก่อให้เกิดภาวะที่เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ของประชาชนได้ เท่ากับมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิตอยู่ของประชาชนโดยตรง ถ้าถือได้เช่นนั้น แสงดังกล่าวก็ควรจัดว่า เป็นมลพิษอย่างหนึ่งที่จะต้อง ควบคุมและป้องกันมิให้เกิดขึ้นมาทำลายคุณภาพของสิ่งแวดล้อมให้เสื่อมโทรมลงไป

การป้องกันและควบคุมมลพิษนั้น ตามพระราช บัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดไว้หลายประการ เช่น ให้นายกรัฐมนตรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบอำนาจจากนายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร เพื่อควบคุม ระเบียบ หรือบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้นจากภาวะมลพิษที่ก่อให้เกิด อันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน (มาตรา ๙), ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กำหนดมาตรการป้องกัน

ภยันตรายที่เกิดจากภาวะมลพิษ และจัดทำแผนฉุกเฉินเพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า (มาตรา ๑๐), ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจกำหนดเขตควบคุมมลพิษในท้องที่ที่มีปัญหามลพิษอันเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรืออาจเกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อควบคุม ลด และขจัดมลพิษได้ (มาตรา ๕๙) เป็นต้น และถ้าผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการควบคุมหรือป้องกันมลพิษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ก็อาจมีความผิดอาญาและถูกลงโทษถึงจำคุกได้ เช่น ผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่ออกมาเพื่อควบคุมภาวะมลพิษตามมาตรา ๙ จะต้องรับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๙๘ วรรคแรก) เป็นต้น นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังกำหนดความรับผิดทางแพ่งไว้เป็นพิเศษอีกด้วย คือผู้ที่เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของผู้อื่น ไม่ว่าโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายนั้น (มาตรา ๙๖ วรรคแรก)

ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ สามารถนำมาใช้บังคับในการควบคุมและป้องกันอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากแสงของอาคารกระจกสูง ๆ ได้ แม้ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร จะไม่ได้บัญญัติห้ามก่อสร้างอาคารกระจกทั้งหลังไว้ก็ตาม แต่เมื่อแสงที่เกิดขึ้นเป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมายต่างๆ ในการป้องกัน ควบคุม ลด หรือระงับภยันตรายที่เกิดจาก

มลพิษ น่าจะศึกษาและดำเนินการตามอำนาจที่มีอยู่กับแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น เพื่อขจัดปัญหามลพิษดังกล่าวให้สิ้นไป เช่น ให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร กำหนดมาตรฐานการก่อสร้างอาคารกระจกที่มีสีสะท้อนแสงได้ ต้องมีความสูงไม่เกินกี่ชั้น ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ที่อาคารกระจกนั้นจะไม่กระทบกับแสงอาทิตย์โดยตรง หากจะสร้างสูงกว่าชั้นที่กำหนด ชั้นที่สูงกว่านั้นขึ้นไป ห้ามใช้กระจกสีที่สะท้อนแสงได้เป็นตัวอาคาร เป็นต้น แต่ถ้าส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมอาคารไม่ใช้อำนาจตามกฎหมายควบคุมอาคารนั้นแก้ไขกำหนดมาตรฐานควบคุมแสงที่เป็นมลพิษจากอาคารที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษแล้ว ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๗ ก็ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในเรื่องนี้ได้ และให้ถือเป็นมาตรฐานตามกฎหมายในเรื่องนี้ด้วย เท่ากับว่าให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ประกาศมาตรการควบคุมมลพิษทางแสงจากอาคารกระจกแทนได้ และให้ถือเป็นมาตรฐานตามกฎหมายควบคุมอาคารด้วย

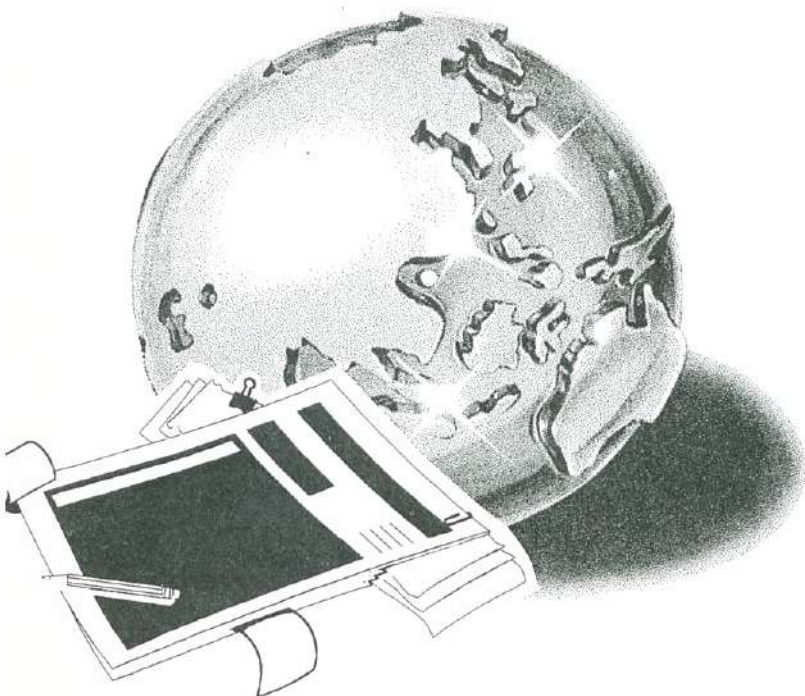
ตามที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เราจะเห็นได้ว่า เรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะมีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของมนุษย์โดยตรง กติกาของสังคมจึงเปิดโอกาส

ให้การแก้ไขและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมให้คงมีสภาพ ช่วยคุ้มครองสภาพแวดล้อมให้มีคุณภาพที่ดีตลอดไป จนถึง
 ที่ได้อยู่ได้ตลอดไปทุกวิถีทาง แล้วท่านทั้งหลายที่มีอำนาจ ชั่วลูกชั่วหลานเขียวหรือ ☐ ☐
 หน้าที่ตามกฎหมายจะไม่ใช้อำนาจหน้าที่เหล่านั้นของท่าน

บรรณานุกรม

- วินัย วีระวัฒนานนท์. เอกสารประกอบการบรรยายวิชากฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : คณะ
 นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๓๙.
- สมปอง ศรีขุนพวง และธง ลีพึงธรรม. คำอธิบายของคำประกอบความผิด พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.
 ๒๕๒๒. กรุงเทพฯ : นิพนการพิมพ์, ๒๕๒๘.
- อำนวย อินทุภูติ. มาตรการทางกฎหมายเรื่องการป้องกันอันตราย. กรุงเทพฯ : รุ่งโรจน์การพิมพ์, ๒๕๑๕.
- บุญเลียบ เนติอ่อน. พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา. กรุงเทพฯ : สุครไพศาลการพิมพ์, ๒๕๓๐ .
- รวมกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานและสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมความ
 ปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย), ๒๕๓๗.
- เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องสถาปนิกวิศวกรและความรับผิดชอบทางกฎหมาย. กรุงเทพฯ : คณะ
 นิติศาสตร์และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม

* ดร.สุภาพร เชิงเอี่ยม

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาสำคัญที่กำลังได้รับความสนใจและกล่าวถึงในทุกวงการทั่วโลก รวมทั้งในวงการบัญชี ดังจะเห็นได้จากการที่หน่วยงานในประเทศต่าง ๆ ได้ทำการวิจัย หรือให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในเรื่องการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง เช่น องค์การสหประชาชาติ (United Nations) โดย Intergovernmental Working Group of Experts on International Standards of Accounting and Reporting (ISAR) เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา

การรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบแนวคิดทางการบัญชี (Accounting Framework) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ สถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของประเทศอังกฤษ (The Chartered Association for Certified Accountants หรือ ACCA) ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนา หลักการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมโดยให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแก่ศาสตราจารย์ Rob Gray ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยทางการบัญชีเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (The Centre for Social and Environmental Accounting

* อาจารย์ประจำ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : Doctor of Business Administration (Business Information Systems, Accounting and Finance), Mississippi State University, U.S.A.

Research หรือ CSEAR) อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน รูปแบบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อาจแตกต่างกันไปตามมาตรฐานในการบริหารสิ่งแวดล้อม และกฎข้อบังคับของแต่ละประเทศ เนื่องจากยังขาดแนวทางปฏิบัติทางการบัญชีที่เป็นสากลสำหรับการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตของการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม

การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Accounting หรือ Green Accounting) ครอบคลุมถึงการบัญชีสำหรับผลกระทบของธุรกิจที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. การบัญชีสำหรับหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น หรือ ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากผลกระทบของการดำเนินงานของกิจการที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

๒. การบัญชีสำหรับการตีราคาทรัพย์สินส่วนเพิ่ม (Asset Revaluation) และประมาณการเงินทุน (Capital Projection)

๓. การวิเคราะห์ต้นทุนในเรื่องที่สำคัญ เช่น พลังงาน ของเสีย และการปกป้องสิ่งแวดล้อม

๔. การประเมินการลงทุนโดยรวมถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

๕. การพัฒนาระบบบัญชีและระบบสารสนเทศทางการบัญชี

๖. การประเมินต้นทุนและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม

๗. พัฒนาเทคนิคด้านการบัญชีเพื่อนำเสนอสินทรัพย์ หนี้สิน และต้นทุนในแง่ของนิเวศวิทยา (Eco-

logical) ที่ไม่เป็นตัวเงิน

อย่างไรก็ตามบทบาทของนักบัญชีที่มีต่อการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม จะขึ้นอยู่กับการบริหารสิ่งแวดล้อม ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละกิจการ

สาเหตุที่นักบัญชีต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสิ่งแวดล้อม การที่นักบัญชีต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสิ่งแวดล้อมเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลทางการเงินมักจะถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวมักจะเกี่ยวข้องกับปัญหาธุรกิจซึ่งส่งผลกระทบต่อความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน นักบัญชีจึงมีบทบาทโดยตรงในการนำเสนอผลการดำเนินงานฐานะทางการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ผู้ลงทุน และผู้ใช้งบการเงิน

๒. การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการที่กำลังทวีความสำคัญขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งแม้ว่าการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมจะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักบัญชี แต่ก็เป็นที่ที่นักบัญชีอาจเข้าไปมีส่วนร่วม โดยนักบัญชีจำเป็นต้องมีทักษะและประสบการณ์พิเศษ เพื่อลดความเสี่ยงของกิจการในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ระบบการบริหารสิ่งแวดล้อม (Environmental Management Systems)

การบริหารสิ่งแวดล้อม หมายถึงกระบวนการวิเคราะห์และประเมินสภาพการดำเนินธุรกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาพิจารณาในการกำหนดนโยบาย และกลยุทธ์ในการปรับปรุงระบบและวิธีปฏิบัติ

งานให้เป็นไปตามแนวทางที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคต อย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นเนื่องจากการที่ธุรกิจต้องได้รับการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit) จากหน่วยงานหรือคณะผู้ตรวจสอบที่กำหนดขึ้น อันเป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญอันหนึ่งในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์ของระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมมีดังต่อไปนี้

๑. ระบุและประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอันเกิดขึ้นเนื่องจากลักษณะการดำเนินงาน กิจกรรม หรือบริการทางธุรกิจ

๒. ระบุและประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากเหตุการณ์ต่าง ๆ อุบัติเหตุและสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ

๓. ระบุแนวทางปฏิบัติที่ต้องทำตามกฎระเบียบและข้อบังคับของราชการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น การจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบทำลายสารปนเปื้อนและมลพิษต่าง ๆ เป็นต้น

๔. จัดลำดับความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ เพื่อกำหนดเป้าหมายและนโยบายในการบริหารสิ่งแวดล้อมของกิจการ

๕. สนับสนุนให้มีการวางแผน ควบคุม ติดตาม ตรวจสอบและตรวจทานกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ากิจการได้มีการปฏิบัติตามเป้าหมายและนโยบายที่วางไว้และสอดคล้องกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของทาง

ราชการ

๖. ปรับปรุงหรือพัฒนาระบบให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ในการจัดระบบการบริหารสิ่งแวดล้อม ธุรกิจจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้

๑. การวิเคราะห์วัฏจักร (Life Cycle) ของผลิตภัณฑ์

เนื่องจากธุรกิจควรจัดให้มีระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการบริหารคุณภาพ (Quality Management) ตลอดช่วงอายุของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้สินค้าของตนไม่ทิ้งสารพิษและมลภาวะใด ๆ ตกค้างไว้ทำลายสิ่งแวดล้อมโดยตลอด ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนสิ้นสุดไปจากโลก ดังจะเห็นได้จากการประกาศใช้มาตรฐาน ISO 9000 ของกลุ่มประชาคมยุโรป (European Community หรือ EC) และมาตรฐาน BS 7750 ของประเทศอังกฤษ และในขณะนี้ สหภาพยุโรป (European Union หรือ EU) หรือ EC เดิม ก็กำลังพิจารณากำหนดมาตรฐานในการบริหารสิ่งแวดล้อมสำหรับธุรกิจที่จะเข้ามาค้าขายกับ EU ในทำนองเดียวกับ ISO 9000

ดังนั้น ธุรกิจจึงต้องศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการผลิตและบริการทั้งของตนเองและ supplier ทุกรายว่า จะมีขั้นตอนใดที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๒. การคัดเลือก Supplier

จากการวิเคราะห์วัฏจักรของผลิตภัณฑ์ ทำให้ธุรกิจต้องวิเคราะห์วัตถุดิบที่ซื้อจากผู้ขายแต่ละราย เพื่อป้องกันปัญหาและความเสี่ยงของธุรกิจในการที่จะต้องรับ

ผิดชอบต่อค่าเสียหายอันเกิดจากการใช้วัตถุดิบที่มี สารพิษ อันเป็นผลให้สินค้าที่ผลิตก่อความเสียหายแก่ผู้บริโภค โดยตรงหรือชุมชนโดยรวม ดังนั้นผู้ผลิตจึงจำเป็นต้องคัดเลือก supplier ดังแต่ต้น

๓. การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (Environmental Disclosure)

การที่ธุรกิจได้ถูกกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่อหน่วยราชการหรือสาธารณชนเป็นผลให้ธุรกิจต้องจัดระบบข้อมูลที่จะสามารถให้รายละเอียดทั้งในด้านนิเวศวิทยาและด้านบัญชี และการเงินจากระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมที่พัฒนาขึ้น

๔. การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Audit)

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจ ไม่ว่าจะโดยการถูกบังคับหรือสมัครใจ ต้องได้รับการตรวจสอบความเชื่อถือได้สำหรับข้อมูลที่นำเสนอ และต้องมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าธุรกิจได้มีการบริหารสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับมาตรฐานของทางราชการหรือเป้าหมายที่ธุรกิจกำหนดไว้หรือไม่ โดยในบริษัทใหญ่ ๆ ที่มีระบบการบริหารสิ่งแวดล้อม อาจจะมีสถาบันผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมหรือผู้ตรวจสอบบัญชีให้การรับรอง หรือให้ความเห็นในรายงานประจำปีของบริษัท สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางปฏิบัติสำหรับการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม

องค์การสหประชาชาติ โดย ISAR ได้วางแนวทางปฏิบัติสำหรับการบัญชีและการรายงานเพื่อสิ่งแวดล้อม

ไว้ดังต่อไปนี้

๑. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

- นโยบายบัญชี
- ต้นทุนเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ถือเป็นค่าใช้จ่ายใน

งวดปัจจุบัน

- ต้นทุนเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ถือเป็นต้นทุนในปัจจุบัน
- หนี้สินและสำรองต่าง ๆ
- หนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น
- ผลกระทบทางภาษีอากร
- เงินอุดหนุนที่ได้รับ

๒. พัฒนาการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในแนวทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาเกี่ยวกับการตั้งสำรองต่าง ๆ เช่น สำรองเพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม สำรองเพื่อการลงทุนใหม่ ๆ และเปิดเผยเกี่ยวกับต้นทุนทางกฎหมายทั้งตามที่เกิดขึ้นจริงและตามที่กำหนด

๓. จัดรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้เห็นเด่นชัดในงบการเงิน โดยการเปิดเผย

- ต้นทุนด้านพลังงาน
- ต้นทุนในการจัดการและกำจัดของเสีย
- ต้นทุนในการจัดระบบการปฏิบัติงานให้เป็นไป

ตามที่กฎหมายกำหนด

- ต้นทุนที่บ่อนทำลายผลิตภัณฑ์
- ค่าปรับต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติของธุรกิจ

ที่ขัดต่อกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ธุรกิจยังควรมีการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงิน (Non-Financial Information) อันประกอบด้วย

- เป้าหมายและนโยบายของธุรกิจในด้านสิ่งแวดล้อม
- แผนการและโครงสร้างธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

- กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่ธุรกิจดำเนินการ (ตัวอย่างของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แสดงไว้ในรูปที่ ๑ และ ๒)

บทบาทของการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต

แนวคิดในการประกอบธุรกิจเพื่อผ่อนคลายปัญหาวิกฤติในด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต อาจจำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกในด้านความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนให้สิ่งแวดล้อมคงอยู่ได้ หรือ Sustainability ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมเสมือนหนึ่งว่า มนุษย์มีความตั้งใจที่จะอยู่ในโลกนี้ตลอดไป ดังนั้นจึงอาจมีการรายงานทางการเงินและการนำเสนอข้อมูลที่สามารถแสดงผลกระทบของธุรกิจที่มีต่อสิ่งแวดล้อมด้วยความโปร่งใส (Environmental Accountability and Transparency) เช่นการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของการดำเนินธุรกิจที่มีต่อการเพิ่มหรือลดปริมาณทรัพยากรธรรมชาติและมลภาวะที่จะมีผลต่อคนรุ่นต่อไป (ดังตัวอย่างในรูปที่ ๓)

อย่างไรก็ดี แนวคิดดังกล่าวอาจดำเนินการได้ยากและข้อมูลต่าง ๆ อาจเป็นข้อมูลที่ถือเป็นความลับของบริษัท ดังนั้นในขั้นต้น อาจทำขึ้นในรูปของรายงานภายใน (Internal Reporting) เพื่อให้ผู้บริหารได้ใช้ในการตัดสินใจที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การเลือกวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต การเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิต เป็นต้น นอกจากนี้ เพื่อแสดงถึงความตั้งใจจริงในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธุรกิจควรเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยอาจแยกเป็นส่วนที่ดำเนินการตามข้อบังคับของกฎหมาย และส่วนที่ดำเนินการเองด้วยความสมัครใจ

บทบาทของผู้ใช้ทางการเงินกับการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม

ผู้ใช้งบการเงินอาจมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการตัดสินใจอย่างมีจรรยาบรรณ (Ethical Decision Making) ซึ่งในการตัดสินใจต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจลงทุน ผู้ลงทุนที่มีจรรยาบรรณจะเลือกลงทุนในธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ในทำนองเดียวกันในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ผู้บริโภคอาจตัดสินใจอย่างมีจรรยาบรรณโดยเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตและผู้ประกอบการที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ธุรกิจจึงควรนำเสนอข้อมูลและรายงานทางการเงินในลักษณะที่จะเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับการตัดสินใจดังกล่าว

รูปที่ ๑ ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

Extract from the BSO/Origin 1990
Annual Report

Cost of environmental effects in thousands of guilders

Atmospheric emissions

	Emission	Unit cost	Total Dfl.
Natural gas for heating purposes			
NO _x	456 kg	10 Dfl./kg	5
CO ₂	483 t.	100 Dfl./kg	48
<i>Total</i>			<u>53</u>
Electricity consumption			
SO ₂	7,934 kg	14 Dfl./kg	111
NO _x	6,202 kg	10 Dfl./kg	62
Particulate emissions	667 kg	10 Dfl./kg	7
CO ₂	2,515 t.	100 Dfl./t.	252
<i>Total</i>			<u>432</u>
Road traffic			
NO _x	20,585 kg	40 Dfl./kg	823
HC	14,948 kg		
CO	55,452 kg		
CO ₂	7,232 t.	100 Dfl./kg	723
<i>Total</i>			<u>1546</u>
Air traffic			
NO _x	1,160 kg	10 Dfl./kg	12
CO ₂	317 ton	100 Dfl./t	32
<i>Total</i>			<u>44</u>
Waste incineration			
SO ₂	300 kg	14 Dfl./kg	4
NO _x	369 kg	10 Dfl./kg	4
Particulate emissions	254 kg	10 Dfl./kg	3
HCl	692 kg	13 Dfl./kg	9
CO ₂	277 t.	0 Dfl./kg	0
<i>Total</i>			<u>20</u>
Waste Water			
Water treatment	277 inh.eq.	48 Dfl./i.e.	13
Transport	277 inh.eq.	12 Dfl./i.e.	3
Residual water pollution			27
<i>Total waste water</i>			<u>43</u>

Waste			
Company waste production			
Quantity	377 t.		
Recycled paper	- 146 t.		
Net waste	<u>231 t.</u>		
Collection	377 t.	80 Dfl./t.	30
Incineration	231 t.	100 Dfl./t.	23
Residual waste after incineration			
Bottom ash	23 t.	100 Dfl./t.	2
Fly ash	7 t.	200 Dfl./t.	<u>1</u>
<i>Subtotal</i>			<u>56</u>
Power station waste production			
Fly ash	64 t.	200 Dfl./t.	13
Water treatment waster production			
Sludge	4 t.	500 Dfl./t.	2
	dry matter	dry matter	<u> </u>
Total waste			<u>71</u>
Grand total			<u>2,209</u>

Environmental expenditure in thousands of guilders

	Dfl.	
Fuel levies (Netherlands)		
Natural gas (Heating)	1	
LPG (cars)	18	
Power station fuel	<u>8</u>	
<i>Total</i>		27
Water treatment and refuse collection charges,		
Sewerage charges and other		
environmental taxes		138
Private-sector waste processors		<u>51</u>
<i>Total</i>		<u>216</u>
Value lost		
in thousands of guilders		Dfl.
Cost of environmental effects	2,209	
Environmental expenditure	- 216	
Value lost	<u>1,993</u>	
Net value added		
in thousands of guilders		Dfl.
Value added	255,614	
Value lost	- 1,993	
Net value added	<u>253,621</u>	

Source : The Environmental Accounts form part of BSO/Origin 1990 Annual Report. For more information please write to BSO/Origin, P.O. Box 8348, 3503 RH Utrecht, the Netherlands.

รูปที่ ๒ ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในส่วนที่ไม่เป็นตัวเงิน

BRITISH GAS AND THE ENVIRONMENT

British Gas is responsible for providing gas safely, efficiently and economically to over 17 million customers. Its operations include: exploring for, producing, storing, and transporting natural gas and oil, both in the UK and internationally; the sale and servicing of equipment and appliances for the use of gas; and world-wide technical and consultancy services.

It is Company policy to take full account of the environmental, health and safety implications of its operations, and to protect the natural environment. Specifically, British Gas aims:

- to comply with the spirit as well as the letter of environmental, health and safety legislation and approved codes of practice, co-operating fully with relevant statutory and non-statutory bodies;
- to assess the likely environmental effects of planned projects and operations, and to maintain throughout its operations standards of environmental protection reflecting best industry practice in comparable situations, improving on such standards where reasonably practical and economic;
- to foster among staff, suppliers, customers, shareholders, and communities local to British Gas operations, an understanding of environmental issues in the context of the business, and to report publicly on the Company's environmental performance.

The Company has always paid particular attention to environmental issues relevant to its activities, and in recent years has won Environmental Management Awards in the UK and in Europe.

British Gas

รูปที่ ๓ ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลสำหรับ Sustainability

Resource flow statement for XYZ Lodge Ltd (extract)				
INPUTS	LEAKAGES			OUTPUTS
	<i>loss/theft</i>			
<i>brought f/d</i>	<i>breakages</i>	<i>emissions</i>	<i>wastes</i>	<i>carried f/d</i>
Building				Building
Fixtures	Deterioration			Fixtures
Furniture				Furniture
Fittings				Fittings
Furnishings	Deterioration			Furnishings
Sheets				Sheets
Crockery	Breakages			Crockery
etc.				etc.
additions to non-consumables				
Repairs				
New sheets			packaging	
New crockery			Packaging	
etc.				
consumables				
Meat			scraps	
Groceries			packaging	2,700
Canned food			cans	bed-
Canned drink			alu cans	nights
Milk			bottles	
Bottled drink			bottles	
Cleaning materials		sewage	plastics	
Electricity		heat		
Oil		gases, heat		
Gas		gases, heat		
Car miles		gases		
Laundry		water		
etc.				Profit/loss
				Taxation paid

As far as possible all inputs, leakages and outputs would be described and/or quantified.

Source : Rob Gray, Accounting for the Environment, 1993

บรรณานุกรม

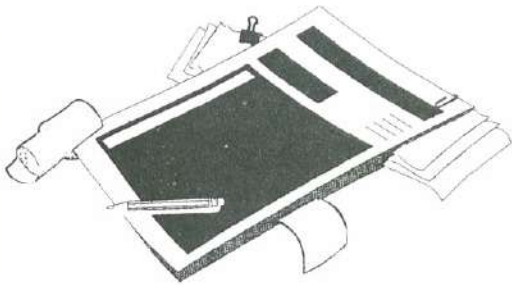
Gray, Rob. *Accounting for the Environment*. Paul Chapman Publishing Ltd., 1993.

United Nations Transnational Corporations and Management Division. *Environmental Accounting-Current Issues, Abstracts and Bibliography*. United Nations Publication, 1992.

ดวงมณี โกมารทัต. "การบริหารสิ่งแวดล้อม;" จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์. มิถุนายน 2538.

สภานักบัณฑิตร

เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของนักบัณฑิตร

*อัมพร เทียงตระกูล

ปัจจุบันผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้ทำบัญชีโดยยึดถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและตามมาตรฐานการสอบบัญชีของคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี แต่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะยึดถือปฏิบัติมากน้อยขนาดไหนเพียงใดนั้น เราไม่สามารถที่จะรู้ลึกลงไปได้นักบัณฑิตรบางคนคิดว่าที่ตนเองปฏิบัติอยู่นั้น ถูกต้องตามหลักการของคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีแล้ว สิ่งนี้เป็นสิ่งที่อันตรายต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีบางคน เป็นสมาชิกของสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย แต่บางคน

ไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย จึงอาจทำให้เกิดความสับสนระหว่างแนวปฏิบัติของคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีกับสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เพราะคณะกรรมการของคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีกับสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยนั้น เป็นคณะกรรมการคนละชุดกัน ดังนั้นเราลองหันมาวิเคราะห์ดูว่า ประเทศไทยควรมีการตั้งสภานักบัณฑิตรได้แล้วหรือยัง เพื่อที่จะให้ผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชีได้มีจุดยืน และแนวทางปฏิบัติถูกต้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งความยุติธรรมที่ควรจะได้รับจาก

* รองคณบดีคณะกรรมการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย : บธ.ม. (บัญชี) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย

สถานักบัญชี

ศัพท์คำว่า "สถานักบัญชี" ยังไม่มีความหมาย แต่ถ้ายกคำตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้บัญญัติคำศัพท์ คือ

คำว่า "สภา" หมายถึง องค์การหรือสถานที่ประชุม
คำว่า "นัก" หมายถึง ผู้มีอาชีพในทางนั้น ๆ เช่น นักเขียน นักพูด ฯลฯ

คำว่า "บัญชี" หมายถึง สมุดหรือกระดาษสำหรับบันทึกรายการต่าง ๆ ไว้เป็นหลักฐาน

ในความคิดของผู้เขียน ถ้านำคำแต่ละคำดังกล่าวมารวมกันเป็นคำว่า สถานักบัญชี น่าจะหมายถึง องค์การหรือสถานที่ประชุมของผู้มีอาชีพในการทำบัญชี เนื่องจากเราได้มองจากการประกอบอาชีพของนักบัญชี ซึ่งอาชีพของนักบัญชีประกอบไปด้วย

๑. ผู้ทำบัญชี หมายถึง สมุห์บัญชี
๒. ผู้ตรวจสอบ หมายถึง ผู้สอบบัญชี

ในหนังสือ "ศัพท์บัญชี" ของสมาคมนักบัญชี และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

คำว่า "นักบัญชี" (Accounting) หมายถึง ผู้ชำนาญทางการบัญชี

คำว่า "ผู้สอบบัญชี" (Auditor) หมายถึง ผู้ตรวจงานทางการบัญชี ซึ่งจัดทำโดยบุคคลอื่น

คำว่า "ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต" (Certified Public Accountant) หมายถึง นักบัญชีผู้มีความรู้ตามหลักเกณฑ์ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับ

อนุญาตตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี

แต่ในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓ "ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต" หมายถึง ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ และใบอนุญาตนั้นยังไม่ขาดอายุ ไม่ถูกพักหรือไม่ถูกเพิกถอน เราอาจกล่าวได้ว่าบุคคลในวิชาชีพเท่านั้นที่จะพอจะเข้าใจถึงความหมายของงานในวิชาชีพ แต่ถ้าเรามองในภาพรวมแล้วก็เข้าใจกันว่า นักบัญชีน่าจะหมายถึงผู้ทำและผู้ตรวจ ดังนั้น คำว่าสถานักบัญชีจึงมีความหมายดังกล่าวดังนี้

เรามาศึกษาดังแต่อดีตมาถึงยุคปัจจุบัน ในความหมายของคำว่านักบัญชี โดยเริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัย คนไทยสมัยนั้นมีการค้าขายกันแบบอิสระ ดังศิลาจารึกของท่านพ่อขุนรามคำแหงได้เขียนไว้ว่า "ใครใครค้าขางค้า ใครใครค้าม้าค้า" การค้าที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นยังไม่มีมีการนำระบบบัญชีมาใช้ เพียงแต่บันทึกความทรงจำเท่านั้น จนกระทั่งมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้มีการตราพระราชบัญญัติลักษณะห้างหุ้นส่วนและบริษัท รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๕) เพื่อแก้ไขรวบรวมกฎหมายให้เป็นหมวดหมู่ และถือเป็นกฎหมายห้างหุ้นส่วนและบริษัทฉบับแรกของไทย ต่อมา พ.ศ. ๒๔๖๗- ๒๔๗๒ ได้มีการแก้ไขกฎหมายซึ่งได้กล่าวถึงบัญชีไว้หลายแห่ง เช่น บัญชีงบเทียบ การสอบบัญชี แต่ไม่มีเรื่องวิชาชีพบัญชี ต่อมาวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการเมืองครั้งสำคัญขึ้น ก่อให้เกิดความตื่นตัวทางเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงได้ออก

ประมวลกฎหมายฉบับบังคับจัดเก็บภาษี และตราเป็นพระราชบัญญัติการบัญชี ในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ถือเป็นกฎหมายการบัญชีฉบับแรกของไทย ต่อมาปี ๒๔๙๘ หลวงดำรงอิสรานุวรรต ประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในสมัยนั้น ได้เป็นผู้บรรยายวิชาการบัญชีในหลักสูตรปริญญาโททางเศรษฐศาสตร์เป็นครั้งแรกในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ซึ่งในช่วงเวลานั้น ท่านมีจุดมุ่งหมายว่าจะเพิ่มพูนจำนวนสมาชิกเพื่อจัดตั้ง "สภานักบัญชี" ขึ้นแต่ก็ยังตั้งไม่ได้ เพราะผู้ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรทางบัญชีในสมัยนั้นหันไปรับอาชีพราชการกันเสียเกือบหมด เพราะไม่แน่ใจวิชาชีพบัญชีในอนาคตจะเป็นอย่างไร ต่อมาปี ๒๔๘๐ หลวงดำรงอิสรานุวรรตได้ร่างกฎหมาย "สภาการบัญชี" เพื่อเป็นหลักประกันอาชีพการบัญชีที่ได้รับความคุ้มครองจากรัฐบาล จึงทำให้มีผู้สนใจศึกษาวิชาการบัญชีมากขึ้น แต่รัฐบาลกลับเห็นว่ายังไม่มีผู้ทางบัญชีมากขึ้น จึงไม่มีการจัดตั้งสภานักบัญชี อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็ได้ให้มีการจัดการศึกษาทางด้านบัญชีโดยมีมติ ดังนี้

๑. ให้มีการเปิดการศึกษาวิชาการบัญชีขึ้นในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง

๒. ตั้งแผนวิชาการบัญชีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. เปิดการศึกษาในวิชาการบัญชีขึ้นในระดับโรงเรียนอาชีวศึกษา

๔. ให้ ก.พ. รับรองวิทยฐานะ

ตั้งแต่นั้นมา การศึกษาด้านบัญชีได้เจริญเติบโตมากขึ้นทั้งในระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งของภาครัฐและเอกชน จนกระทั่งปี ๒๕๐๕ คณะรัฐมนตรีได้

ออกกฎหมายชื่อ "พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี"

พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งมีคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีมีชื่อว่า "กบช." ทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้สอบบัญชีตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบัน พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชีมีผลบังคับใช้ในปี ๒๕๐๕ แต่ปรากฏว่ามีกรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นักบัญชีซึ่งเป็นทั้งสมาชิกสมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยและที่ไม่ได้เป็นสมาชิกได้เข้ามาไขว่ถามจควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพด้วย เพราะองค์กรวิชาชีพบัญชีมีแต่การควบคุมและส่งเสริมทางวิชาการ มิได้พัฒนาให้ทันกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จนทำให้เกิดความเสียหายขึ้นก็คือนักธุรกิจไม่สุจริตเสียส่วนใหญ่ แต่เรายังคงไม่ได้ปฏิเสธว่านักบัญชีบางคนมิได้ปฏิบัติและพัฒนาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพจนกลายเป็นเครื่องมือของผู้บริหารที่ไม่สุจริต ดังนั้น เราต้องช่วยกันหามาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้ผู้ไม่มีหน้าที่ตรงนี้เข้ามาเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติ จะทำให้เกิดการเข้าใจผิดและสับสนกันได้ รวมทั้งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพเราอาจหาทางแก้ไขได้โดย ให้องค์กรได้มีการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรและการปฏิบัติงานให้เป็นที่น่าเชื่อถือยอมรับแก่หน่วยอื่น จึงจะทำให้หน่วยงานที่ไม่มีหน้าที่โดยตรงเข้ามามีบทบาท แม้กระทั่งการจัดขึ้นโดยนักบัญชีทั้งผู้ทำและผู้ตรวจ การออกแบบใบอนุญาตเป็นลำดับขั้นและ/หรือ ตามลักษณะกิจการเฉพาะอย่างตามระดับผลกระทบของธุรกิจนั้น ก็จะมีผลบุคคลต่าง ๆ ที่จะนำงบการเงินไปใช้ประโยชน์ได้

ถ้าเรามาพิจารณาจำนวนของผู้ประกอบวิชาชีพ บัญชี ทั้งผู้ทำบัญชีและผู้ตรวจสอบบัญชีในประเทศไทย นับได้ว่ามีจำนวนค่อนข้างมาก แต่สมาชิกของ กบข. กลับค่อนข้างจะมีน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับบัญชีที่มีจำนวนค่อนข้างมาก ทำให้การควบคุม การส่งเสริมอาจจะไม่ดีพอ ทางแก้ไขกันที่จะบังคับให้ทุกคนที่เป็นผู้ทำบัญชีและผู้ตรวจสอบบัญชี ได้เป็นสมาชิก กบข. เพื่อจะได้ยึดถือในการปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่ในทางปฏิบัติก็ทำไม่ได้ อาจเป็นเพราะประเทศไทยเป็นประเทศประชาธิปไตย ซึ่งบางคนคิดว่างานการสอบบัญชีเป็นงานอดิเรก เพื่อหารายได้พิเศษนอกจากงานประจำ ดังนั้น จึงทำให้ปัจจุบันเราก็มั่นใจว่า สมาชิกและที่ไม่ใช่สมาชิกของ กบข. จะได้นำไปถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันหรือไม่ เพราะผู้ปฏิบัติอาจจะสับสนเกี่ยวกับคณะกรรมการที่ออกมาตราฐานการบัญชี โดย กบข. มาใช้ว่าจะใช้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกับสมาคมบัญชีหรือไม่ จึงเห็นได้ว่าสมาคมมีการจัดสัมมนาอบรมขึ้นเพื่อเป็นการจูงใจ ส่งเสริมและให้ผู้ประกอบวิชาชีพติดตามความเคลื่อนไหวให้มากขึ้น นักธุรกิจบางคนทำเพื่อความอยู่รอด ซึ่งทำทุกวิถีทางไม่ว่าผิดหรือถูก เพื่ออภินันทนาการ และบางกิจการก็เลิกจ้างผู้สอบบัญชีไปก็มี และเราจะอุทธรณ์หรือร้องทุกข์กับใคร ถ้าเราไม่อาศัย "สถาบันบัญชี" แต่แล้วยังไม่ได้รับการจัดตั้งขึ้นอีก ในความคิดของผู้เขียนเห็นว่า นักบัญชีทุกคนน่าจะมาพิจารณาการปกครองดูแลกันเองตามระบอบประชาธิปไตยด้วยว่า

ผู้ประกอบวิชาชีพการทำบัญชีน่าจะมี "สถาบันบัญชี" ให้เป็นของนักบัญชี เพื่อจะได้มีจุดยืนจุดเดียวกัน ไม่ใช่มีคณะกรรมการ กบข. ชุดหนึ่ง สมาคมนักบัญชี ชุดหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ สิ่งนี้เป็นเหตุทำให้ให้นักบัญชีเกิดความสับสนว่าจะยึดของใครว่าถูกต้อง ดังนั้น เรามารวมคณะกรรมการ กบข. กับคณะกรรมการสมาคมนักบัญชี ให้เป็นสถาบันบัญชีเสีย โดยให้มีการทำในสิ่งเดียวกัน คือ

๑. ให้วิชาชีพบัญชีได้มาตรฐานและเชื่อถือยอมรับของคนโดยทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ
๒. ได้ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน
๓. มีความเข้าใจในสิ่งเดียวกัน
๔. ให้สมาชิกสามารถดำรงความเป็นอิสระในการประกอบอาชีพ
๕. ควบคุมและสอดส่องมรรยาทของสมาชิกตลอดเวลา รวมทั้งให้การเผยแพร่ความรู้ของนักบัญชีที่ถูกต้อง
๖. ทำให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

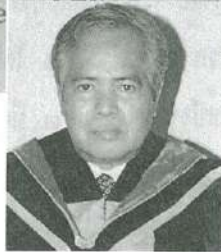
สรุป

นักบัญชีจะได้รับความเป็นธรรมและได้รับความคุ้มครองแก่ผู้ประพฤติดี ประพฤติชอบ ส่วนผู้ประพฤติมิชอบก็ควรที่จะได้รับการลงโทษ เราจะมั่นใจมากขึ้น ถ้าเรามี "สถาบันบัญชี" เป็นที่พึ่งแห่งความยุติธรรม

นิเวศการสื่อสาร

การรายงานข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนในโลกและชีวิต

* รองศาสตราจารย์ ดร. สมควร กวียะ

การรายงานข่าว คือ กระบวนการที่ต่อเนื่องในการที่สื่อมวลชนนำข่าวออกมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนหรือมวลชน เริ่มตั้งแต่การคิดค้นประเด็นข่าว การหาข่าว การเขียนข่าว ตลอดไปจนถึงการตีพิมพ์เผยแพร่หรือออกอากาศ

การรายงานข่าวมีหลายวิธี อาทิ

๑. การรายงานข่าวตามเนื้อหา (Straight-forward Reporting) นักข่าวเห็นอย่างไรก็รายงานอย่าง

ที่ได้เห็น อาจจะมีการสัมภาษณ์สอบถามบุคคลอื่นที่เห็นเหตุการณ์นั้นด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงประกอบการเขียนข่าว เช่น เหตุการณ์ไฟไหม้ หรืออุบัติเหตุรถยนต์ นักข่าวได้เห็นแต่ซากตึกที่ไฟไหม้ หรือซากรถยนต์ที่เสียหายเท่านั้น จำเป็นจะต้องสอบถามผู้เห็น หรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ เมื่อเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ในการสอบสวนรายงานเหตุการณ์นั้น วิธีการรายงานข่าวตามเนื้อหาจึงมักจะเป็นการรายงานข่าวอุบัติเหตุ วิทยาศาสตร์หรืออาชญากรรม

* คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : Docteur en Journalisme Université de Strasbourg France.

๒. การรายงานข่าวเชิงสอบสวน (Interrogative Reporting) ได้แก่การรายงานข่าว โดยวิธีการตั้งคำถามในรูปแบบของการสัมภาษณ์ ชักถาม และสร้างปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างนักข่าวกับผู้ที่เป็ข่าวหรือแหล่งข่าว เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง ความคิดเห็น นโยบาย แผน ปัญหา และการแก้ปัญหา ส่วนใหญ่จะเป็นการรายงานข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

๓. การรายงานข่าวเชิงสืบสวน (Investigative Reporting) เป็นการรายงานข่าวที่ผู้สื่อข่าวจะต้องลงลึกเข้าไปถึงต้นตอของเรื่อง รวมทั้งผู้ที่อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริง หรือข้อสงสัย หรือปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชน แม้ว่าจะยังไม่ปรากฏเป็นข่าวแต่ผู้สื่อข่าวรู้เบาะแส มีผู้แจ้งมา หรือเกิดความสงสัย ก็จำเป็นต้องสืบสวนค้นคว้าเพื่อที่จะเข้าไปถึงความจริงที่ซ่อนเร้นอยู่ (Hidden Truth) การรายงานข่าวเชิงสืบสวนมักจะเกี่ยวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง การทุจริต สิ่งที่เป็นพิษเป็นภัยต่อสังคม หรือการกระทำผิดกฎหมายที่ยังมิได้มีการจับกุมฟ้องร้อง เป็นต้น

๔. การรายงานข่าวเชิงตีความ (Interpretative Reporting) คือการรายงานข่าวที่มีการแสดงหรืออธิบายถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นต้นเหตุหรือแนวโน้มในอนาคตไม่ว่าจะเป็นฝ่ายชายหรือฝ่ายขวา ไม่ว่าจะเป็นผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา เพื่อให้ข่าวนั้นมีลักษณะอ่านง่ายเข้าใจได้ถูกต้อง ทำให้สาธารณชนได้รู้เรื่อง และข้อมูลทั้งหมด จนสามารถตัดสินใจได้อย่างเที่ยงตรงว่าอะไรคือ

อะไร มีความหมายว่าอย่างไร มีผลกระทบอย่างไรต่อทุกฝ่าย การรายงานข่าวเชิงตีความมักจะเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้ง ต่าง ๆ ทางการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสงคราม การก่อการร้าย การแสดง และการหยั่งเสียงประชามติ การเลือกตั้ง

๕. การรายงานข่าวประเภทสะท้อนใจ (Human Interest Reporting) หรืออาจจะเรียกว่าการรายงานข่าวที่จุดความสนใจของมนุษย์ผู้มีหัวใจ ข่าวประเภทอื่นส่วนใหญ่จะส่งผลกระทบต่อสติปัญญา สัมผัสญาณ ระบบเหตุผล ระบบข้อมูลข่าวสารในสมองของผู้รับ แต่ข่าวประเภทสะท้อนใจจะส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึก ความเห็นอกเห็นใจ ความเข้าอกเข้าใจ จิตสัมพันธ์ (empathy) ความมีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ถ้าจะสรุปสั้น ๆ ก็คือข่าวประเภทอื่น มุ่งไปที่เหตุผล แต่ข่าวประเภทสะท้อนใจมุ่งไปที่อารมณ์ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับปัญหาและชีวิตของเพื่อนมนุษย์ผู้ยากไร้ ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหา จำเลย เด็ก ผู้หญิง ชวนา กรรมกร ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้ตกเป็นเหยื่อของอำนาจทางการเมืองหรือทหาร ผู้ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมหรืออุบัติเหตุ การเขียนมักมีลักษณะตรงไปตรงมาไม่ยัดเยียด แต่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงออกทางอารมณ์ สะท้อนใจ (emotion) ของผู้ที่ตกเป็นข่าวหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการขมวดปมสำคัญไว้ในตอนท้าย เพื่อยั่วผู้อ่านให้ติดตาม ดังแต่พาดหัวจนจบเนื้อหาข่าว

การรายงานข่าวประเภทตามเนื้อผ้า ประเภทตีความและประเภทสะท้อนใจ มักเป็นการรายงานเหตุ

การปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรม ที่เกิดขึ้นแล้ว กำลังเกิดขึ้น หรือกำลังจะเกิดขึ้น ส่วนใหญ่มุ่งสร้างผลกระทบที่รุนแรงและเร้าอารมณ์ ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในลักษณะการโน้มน้าวใจเชิงจิตพลวัต และจิตบำบัด

การโน้มน้าวใจเชิงจิตพลวัต (Psychodynamic Persuasion) คือ การโน้มน้าวใจด้วยสารที่สอดคล้องเกี่ยวข้องกับและตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์อันได้แก่ ความอยู่รอด ความปลอดภัย ความรักใคร่ ความเป็นที่ยอมรับในสังคม และความก้าวหน้าในชีวิต สารเหล่านี้จะเข้าไปจุดชนวนความสนใจและกระตุ้นให้อยากคิด อยากทำ กลายเป็นพลังจิตที่จะทำให้มนุษย์ตื่นตัวและตื่นเต้น อยากรับสารนั้น ๆ อยากเปิดรับข่าวคอลัมน์ หรือรายการนั้น ๆ

การโน้มน้าวจิตใจเชิงจิตบำบัด (Psychotherapeutic Persuasion) คือ การโน้มน้าวใจด้วยสารที่เป็นเรื่องดีข่าวดีสำหรับผู้รับสาร และที่เป็นเรื่องร้ายข่าวร้ายสำหรับผู้รับ "ผู้อื่น" ที่ไม่ใช่ผู้รับสาร เรื่องร้ายข่าวร้ายอาจหมายถึงอาชญากรรม อุบัติเหตุ เรื่องอื้อฉาว เรื่องส่วนตัวในเชิงลบ เรื่องเหล่านี้จะทำให้ผู้รับสารรู้สึกสบายใจ โล่งใจ ดีใจ และคลายเครียด เสมือนหนึ่งเป็นยาเสพติด หรือยาบำบัดโรคใจที่จำเป็นต้องเสพต้องกินอยู่ตลอดเวลา เราจึงเห็นได้ว่าข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ประเภทเร้าอารมณ์จะมีลักษณะจิตบำบัด ทุกฉบับและทุก ๆ วัน มิฉะนั้นจะมีคนอ่านน้อยลง

เมื่อเป็นเช่นนี้ วัตถุประสงค์ของการเสนอข่าวก็กลายเป็นการตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับสารมากกว่าที่จะเป็นการมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ชีวิต และการประกอบอาชีพ เป็น "การค้า...การค้าสงครามใช้สิ่งเหล่านี้เป็นอุปกรณ์เพื่อทำลายผู้อื่น แล้วก็เพื่อจะเชิดชูตัวเอง" * มากกว่าที่จะเป็น "สมบัติของมนุษย์ทุกคน เป็นของมนุษยชาติทั้งหมด...เป็นเสียงของพระธรรม"

สื่อมวลชนเป็นสื่อของมวลชน มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการรายงานทุกสิ่งทุกอย่างต่อมวลชนโดยเฉพาะสิ่งที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ทุกคน ผลกระทบต่อที่อยู่อาศัย ที่ทำมาหากิน ระบบนิเวศน์ของสิ่งมีชีวิต และความเป็นความตายของดวงดาวที่เราได้อยู่เพียงดวงเดียว แต่เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สื่อมวลชนมิได้คิดถึงเรื่องนี้ มิได้มีความกังวลต่อปัญหาอาชญากรรมร้ายแรง ๆ ที่มีข้อเท็จจริงมากมายที่เป็นอยู่ เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น และส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อชีวิตและโลกทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ข้อเท็จจริงเหล่านี้ มักเป็นไปอย่างลึกลับและซ่อนเร้น ไม่ค่อยปรากฏออกมาโด่งดังอื้อฉาว ซึ่งอาจจะเป็นเพราะมีเจตนาที่จะปิดบัง หรือถือเป็นเรื่องปกิณธุระที่เกิดขึ้นทุกวี่ทุกวันไม่น่าสนใจอะไร

การรายงานข่าวเชิงสืบสวนและสอบสวน

แม้ว่าข้อเท็จจริงเหล่านั้นจะซ่อนตัวอยู่และดู

* พุทธทาสภิกขุ ปาฐกถารธรรม เรื่อง หนังสือพิมพ์ คือ ผู้บันดาลโลก ณ สวนโมกขพลาราม อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๕

เหมือนไม่น่าสนใจ แต่มันกำลังกัดกร่อนคุณภาพชีวิตและระบบนิเวศของโลก เสมือนหนึ่งสนิมโลหะที่กัดเนื้อโลหะจะเกิดการสึกหรือเสียหาย จนเกินกว่าที่จะเยียวยาได้ สื่อมวลชนน่าจะตัดสินใจตั้งแต่บัดนี้ที่จะเอาใจจริงเอาใจกับข้อเท็จจริงเหล่านั้นโดยอาจนำเอาวิธีการงานข่าวเชิงสืบสวนและสอบสวนมาใช้ในการสำรวจชุดค้น และเจาะลึกสนับสนุนด้วยการแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิวิจารณ์ในรูปแบบของคอลัมน์ บทความ สารคดี และบทวิจารณ์

วิธีการเช่นนี้ อาจจะเรียกว่าวารสารศาสตร์เชิงวิจัย (Research Journalism) ที่ประยุกต์ออกมาเป็นนิเวศวารสารศาสตร์ (Eco-Journalism)

วารสารศาสตร์เชิงวิจัย มิใช่การนำเอาหลักสถิติหรือระเบียบวิธีวิจัยที่ยูกยากและซับซ้อนมาใช้ในการรายงานข่าว แต่เป็นการนำเอาหลักการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและหลักการค้นคว้าสำรวจอย่างเป็นระบบมาใช้ในการกำหนดแนวคิดและแนวทางการทำงานของสื่อมวลชน ผู้มีอำนาจในระดับนโยบายจะต้องเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน หัวหน้ากองบรรณาธิการจะต้องให้มีการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับหัวข้อข่าวและแหล่งข่าว ส่วนนักข่าวก็ต้องหาข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติม และพัฒนากลวิธีในการออกปฏิบัติงานข่าว

เราอาจนำหลักวารสารศาสตร์เชิงวิจัยมาประยุกต์ใช้เพื่อตอบสนองแนวคิด นิเวศวารสารศาสตร์ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการรายงานข่าวเพื่อพัฒนา

คุณภาพชีวิตและอนุรักษ์ระบบนิเวศของโลก ศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบในการจัดทำบัญชีหัวข้อข่าวและแหล่งข่าวเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ และปรับปรุงแนวทางในการทำข่าวให้แก่ผู้ปฏิบัติงานข่าว ที่สำคัญคือจะต้องสร้างจิตสำนึกในการปฏิรูปมโนทัศน์ของการสื่อสารมวลชน เปลี่ยนแปลงจากการเสนอข่าวตามเหตุการณ์ มาเป็นการเสนอข่าวนำเหตุการณ์จากการเป็นเครื่องมือของนักการเมือง นักธุรกิจ นักลงทุน มาเป็นเครื่องมือของประชาชนและมนุษยชาติ จากการเป็นสุนัขเฝ้ายามมาเป็นวีรบุรุษผู้ไขปากกาเป็นอาวุธป้องกันผลประโยชน์ของส่วนรวม และโจมตีผู้ทำลายโลกและชีวิต ดูเป็นทฤษฎีที่ไม่น่าสนใจ หรือเป็นไปได้สำหรับบางคน แต่ถ้าคิดใคร่ครวญให้ดีจะพบว่า เป็นทฤษฎี "สุดท้าย" ที่ เป็นความจำเป็นของโลกอย่างไม่มีทางเลือกเลยได้ เพราะถ้าทฤษฎีนี้ไม่เกิดขึ้น โอกาสที่โลกจะอยู่รอดปลอดภัยก็คงจะเหลือน้อยลง จนในที่สุดอาจจะไม่มีหนทางที่จะหวนกลับมาอีกต่อไป

"กายา" ของโลกและชีวิตกำลังตกอยู่ในอันตราย

"กายา" (Gaia) เป็นชื่อในเทพปกรณัม (Myth) ของกรีก หมายถึงพระแม่เจ้าแห่งพิภพ เจมส์ เลิฟล็อก (James Lovelock) ได้นำมาใช้เรียกมโนทัศน์หรือทฤษฎีของเขา ในปี ๑๙๗๑ * กายาตามทฤษฎีนี้หมายถึง ยอดรวมทั้งหมดของทุกชีวิตในโลก (Sum Total of All

* Asimov, Isaac. and Pohl, Frederick. Our Angry Earth. New York : Tom Doherty 1991. chapter 2

Life) หรือสิ่งมีชีวิตทั้งมวลในโลกที่มีความเกี่ยวพันพึ่งพาอาศัยกันกลายเป็นองค์กรชีวิตเดียวที่มีขนาดกว้างใหญ่ไพศาลครอบคลุมไปทั่วโลก มองดูจากยานอวกาศจะเห็นชัดว่า โลกมีความเป็นหนึ่ง ชีวิตทุกชีวิตก็มีความเป็นหนึ่ง มีลักษณะเป็นลูกกลมสีฟ้าขาวที่เกาะตัวกันแน่น มีทั้งความแข็งแกร่งและความเปราะบาง มีทั้งความยิ่งใหญ่ และความกระช้อยระย มีทั้งความมี (existence) และความไม่มี (non-existence) มี เมื่อเทียบเคียงกับดาวอื่นในสุริยจักรวาล แต่ไม่มีเมื่อเทียบเคียงกับอาณาจักรของเอกภพ

ถ้าจะเอาทฤษฎีทุกสิ่ง คือ สาร (all-is-information theory) เข้ามาจับ ก็จะทำให้ลูกโลกทั้งโลกเป็นองค์กรอภिवิต (Collective Superbeing) ที่รวมสาร (information) ทุกลักษณะเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ลูกกลมนี้จะรวมทั้งสารกายภาพ (physical information) สารพันธุกรรมแห่งชีวิต (genetic information) สารทางสมองหรือจิตวิญญาณ (brain and conscious information) และสารนอกร่างกาย (extrasomatic information) ที่เชื่อมโยงทุกชีวิตให้ติดต่อสัมพันธ์กันด้วยเครือข่ายการสื่อสารและคลื่นอนุภาค (wave-particle) ทฤษฎีนี้ตอบสนองสอดคล้องกับโมโนทัศน์ "กายา" ของเลฟลีออคได้เป็นอย่างดี เพราะอันที่จริงแล้ว สารทุกลักษณะก็มีองค์ประกอบพื้นฐานที่เป็นองค์เดียวกันเชื่อมโยงถึงกันหมด และกลายเป็นสิ่งเดียวกัน

"กายา" มีระบบปรับตนเองให้ดำรงคงอยู่ได้อย่างมีความสมดุล เช่น ปะการัง จะยึดสูงขึ้นเพื่อรับแสงแดด ให้ได้ระดับพอดีในขณะที่แผ่นดินยุบตัวลง พื้นผิวโลกจะ

สะท้อนแสงอาทิตย์ออกไปในระดับพอดีไม่ร้อนไม่เย็นเกินไป น้ำฝนจะกลับไปสู่ทะเลเพื่อรักษาระดับความเค็มพอดีที่สัตว์น้ำมีชีวิตอยู่ได้ พืชกินคาร์บอนไดออกไซด์ แล้วคายออกซิเจนออกมาให้สัตว์หายใจ ทำให้อากาศอยู่ในภาวะพอดีที่พืชและสัตว์สามารถมีชีวิตอยู่ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยกัน "กายา" ทำให้สิ่งที่มีชีวิตทั้งมวล หรือแม้แต่โลกทั้งโลก คงสภาพอยู่ได้อย่างงดงามน่าชื่นชมและน่าหวงแหน

แต่ในทุกวันนี้ "กายา" กำลังถูกโจมตี และถูกทำลายด้วยมือและเครื่องมือของสัตว์ที่โอ้อวดตนเองว่าเป็นมนุษย์ผู้ฉลาดแสนฉลาด (homo sapiens sapiens) ทำให้สัตว์และพืชหลายร้อยหลายพันชนิดสูญพันธุ์ไปจากโลก ทำให้พื้นผิวโลกและภาพของธรรมชาติที่สวยงามงดงามอย่างวิเศษ แปรสภาพเป็นความสกปรกและความน่าเกลียดอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน และในที่สุดนี้ ผลกรรมก็กำลังกลับมาตอบสนองต่อมนุษย์ อากาศ แสงแดด อาหาร และน้ำ ที่จำเป็นต่อชีวิตกำลังกลายเป็นสิ่งมีพิษที่มนุษย์จะต้องบริโภคทุกวันเวลา มนุษย์ทำร้าย "กายา" และผลกระทบนั้นก็กลับมาสู่มนุษย์ แต่ที่สำคัญคือโลกทั้งโลกต้องพลอยรับกรรมไปด้วย โลกซึ่งอาจจะเป็นดาวเคราะห์ดวงเดียวในอาณาจักร ทางช้างเผือก (Milky Way Galaxy) แต่ที่แน่นอนก็ คือ เป็นนิเวศสถานเพียงแห่งเดียวที่ลูกหลานของมนุษย์ต้องอาศัยอยู่จนกว่าจะค้นพบดาวดวงใหม่ ซึ่งต้องใช้เวลาและความพยายามอีกมากมายมหาศาล เป็นเรื่องน่าเศร้าใจอย่างสุดซึ้งที่มนุษย์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ "กายา" กลับมาทำร้าย "กายา" ของตนเอง อาจจะเรียกว่าเป็นการฆ่าตัวตายอย่างช้า ๆ หรืออย่างทนทุกข์

ทราบก็ได้ เพราะทุกวันนี้เราจะเห็นโรคภัยไข้เจ็บและภัยพิบัติเกิดขึ้นกับมนุษย์ชาติอย่างมากมายในกระบวนการฆ่าตัวตายอย่างช้า ๆ นี้ นับตั้งแต่มะเร็ง โรคหัวใจ โรคกระเพาะ โรคสมอง อุบัติเหตุทางรถยนต์ การฆาตกรรม อาชญากรรม ไปจนถึงศึกสงคราม หรือแม้กระทั่งวาทภัยหรืออุทกภัย ซึ่งในระยะหลังนี้ ก็กำลังเป็นที่สงสัยกันว่ามนุษย์เป็นผู้มีส่วนทำให้เกิดขึ้น โดยกระบวนการและผลผลิตทางอุตสาหกรรม แผ่นดินไหวในยุคสมัยก็มีอันตรายนั่นเอง เพราะการถล่มทลายของตึกและสะพานที่มนุษย์สร้างขึ้น มิใช่เพราะการสั่นสะเทือนของแผ่นดินซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติและไม่เคยมีอันตรายนามากมายมาก่อน

โปโก (Pogo) กล่าวว่า "เราได้พบศัตรูของเราแล้ว และเขาก็คือตัวเราเอง"

น้ำที่เราดื่ม

เมื่อสี่สิบปีก่อนเราเคยลงอาบน้ำเล่นน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลผ่านระหว่างฝั่งกรุงเทพฯ กับฝั่งธนบุรี ได้อย่างสดชื่นรื่นรมย์ น้ำทะเลในอ่าวพวยหาดั้งแต่เหนือจดใต้ก็เช่นเดียวกัน เราเคยแหวกว่ายด้วยความชื่นเย็นเป็นสุข แต่ในทุกวันนี้เรารู้สึกขยาดแม้แค่จะเอามือหรือเท้าจุ่มลงไปน้ำ เหลียวดูไปรอบโลก ภาวะการณ์อย่างนี้มีอยู่ทั่วไปไม่ว่าจะเป็นน้ำทะเลที่อ่าวบอมเบย์ ที่ช่องแคบสิงคโปร์ แม่น้ำแซนโรแมนติคที่ไหลผ่านไปจากกรุงปารีส ทะเลสาบใหญ่ทั้งห้าของสหรัฐอเมริกา หรือแม้แต่แม่น้ำดานูบที่สเตราส์เคยบรรยายไว้ในเพลงว่ามิสน้ำเงินสวยงาม เดียวนี้สีสน้ำไม่สดใสเต็มไปด้วยมลพิษที่สกปรกและเป็นอันตรายเพราะปนเปื้อน

ด้วย น้ำมัน สารเคมี ฝนกรด หรือของเสียจากเรือ บ้านหรือโรงงานอุตสาหกรรม เราอาจจะบอกตัวเองว่า เราไม่ลงไปเล่นไปอาบเสียก็สิ้นเรื่อง เราคงลืมนึกไปว่าน้ำที่เราดื่มก็ตกอยู่ในสภาพเช่นเดียวกัน แหล่งน้ำบนดินซึ่งมีอยู่เพียง ๑ เปอร์เซ็นต์ของน้ำจืดทั้งหมดในโลกกำลังถูกทำให้เป็นพิษหรือเน่าเสียด้วยฝีมือมนุษย์ทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม น้ำดื่มไม่ว่าจะมาจากแหล่งไหนล้วนมีโอกาสที่สารพิษจะเข้าไปเจือปน น้ำฝนที่มาจากไอน้ำในเมฆหมอกจะมีกรดคาร์บอนิก กรดซัลฟูริก และกรดไนตริก ที่เกิดจากควันของโรงงาน ท่อไอเสียยานพาหนะ และการเผาไหม้ต่าง ๆ น้ำประปาอาจมีน้ำมัน สารละลาย กรด สังกะสี และแคดเมียม ซึ่งระบายลงมาจากโรงงานอุตสาหกรรมเหนือหรือใกล้แหล่งน้ำจืด น้ำบาดาลซึ่ง เป็นแหล่งน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุด (๒๒ % ของน้ำจืดในโลก) ก็มักได้รับสารพิษจากปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าเชื้อ หลุมขยะ ท่อน้ำใต้ดินหรือการทำเหมือง มนุษย์ต้องดื่มน้ำวันละหลายแก้ว และแต่ละอึกที่เขาดื่มเข้าไปมีโอกาที่จะได้รับสารพิษไม่มากนักเลย ครั้นจะเอามาผ่านกระบวนการกลั่นกรองก็ต้องเสียเงินทองอีกเป็นจำนวนมาก คนส่วนใหญ่ของโลกหรือแม้แต่ของประเทศไทย เป็นคนยากจน จึงยังต้องเสี่ยงต่อการบริโภคสารพิษอยู่ทุกวัน เป็นสารพิษที่เพื่อนมนุษย์ผู้ใจเฝ้าหรือเห็นแก่ตัว ผลิตหรือทิ้งออกมา โดยมีได้คำนึงถึงอันตรายใหญ่หลวงต่อสิ่งมีชีวิตทั้งหลายในโลก มนุษย์ส่วนน้อยสร้างกรรม แต่สิ่งมีชีวิตทั้งหมดต้องรับกรรม

อากาศที่เราหายใจ

ถ้าเราไปที่วทะเลเราจะรู้สึกหายใจสะดวกและสดชื่นกระปรี้กระเปร่า กลับเข้ามาในกรุงเทพมหานครเราจะรู้สึกอึดอัดไม่สบายใจ เพราะอากาศในเมืองใหญ่เต็มไปด้วยอนุภาคเนื้อละอองที่เป็นอันตรายต่อระบบการหายใจ ระบบการย่อยอาหาร ระบบประสาท และระบบการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ

จมูกของมนุษย์สามารถกรองอนุภาคฝุ่นเนื้อหยาบที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติได้ เช่น หินปูน หินอ่อน ยิปซัม แคลเซียม คาร์บอนเนต ซิลิคอน แต่ไม่สามารถกรองอนุภาคเนื้อละอองที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นได้อาทิ คาร์บอน ตะกั่ว กำมะถัน กรดซัลฟูริก สารหนู นิเกิล และสารโลหะต่าง ๆ อนุภาคเหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากควันจากโรงงาน และท่อไอเสียของยานพาหนะ โดยเฉพาะรถยนต์นั่ง รถตุ๊กตุ๊ก และรถมอเตอร์ไซด์สองจังหวะ ถ้าจะนับรวมสารพิษที่อาจจะปะปนอยู่ในอากาศที่เราหายใจอยู่ทุกวัน อาจมีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๒๕ ชนิด จัดว่าเป็นมลพิษขนาดจิ๋วที่มีพิษสงมหาศาลต่อมวลมนุษย์ โดยเฉพาะเมื่อคิดว่า มนุษย์ในเมืองขนาดใหญ่และขนาดกลางในโลก ซึ่งมีจำนวนหลายร้อยล้านคนต้องทนทุกข์ทรมานด้วยโรคทั้งหลายทั้งทางกายและทางใจ มีหน้าซำยังต้องล้มตายเพราะอากาศเป็นพิษปีละหลายหมื่นราย

อากาศบริสุทธิ์ที่ส่วนใหญ่ประกอบด้วยออกซิเจนเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้สัตว์และมนุษย์เกิดขึ้นและดำรงชีวิตอยู่อย่างมีพลังและสุขสบายมาตลอดเวลาหลายสิบล้านร้อยล้านปี บัดนี้กำลังถูกมนุษย์ด้วยกันเองทำให้เป็น

เสมือนหนึ่งยาพิษที่ล่องลอยอยู่ในทุกซอกทุกมุมของอารยธรรม มนุษย์ที่จำเป็นต้องเข้ามาทำงานสร้างสรรคบ้านเมืองในประชาคมใหญ่ จำต้องรับกรรมจากมนุษย์ผู้เห็นแก่ตัวที่มุ่งสั่งการมาจากคฤหาสน์ปรับอากาศ หรือเมืองตากอากาศในเทือกเขาหรือชายทะเล

อาหารที่เรากิน

ร้านอาหารเกิดขึ้นเหมือนดอกเห็ดในทุกฤดูกาล ชนิดประเภทของอาหารก็เพิ่มมากขึ้น และรสชาติของอาหารก็ได้รับการพัฒนาให้มีความหลากหลายและเอร็ดอร่อย แต่สิ่งที่มีมนุษย์ในยุคใหม่มีความกังวลอยู่ตลอดเวลา ก็คืออาหารที่เขากินเองอยู่นั้นมีความปลอดภัยมากน้อยเพียงใด หรือไม่มีความปลอดภัยเลย ผงชูรสหรือน้ำตาลที่ชอบใส่กันมาก ๆ โดยเฉพาะในอาหารไทย อาจจะไม่มียันตรายนานัก แต่สารเคมีต่าง ๆ ที่ปนเปื้อนเข้ามานั้นเป็นที่แน่นอนว่า ส่งผลร้ายต่อระบบชีวิต สารกันบูด สารแต่งสี สารฟอกสี และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยาฆ่าแมลง มีโอกาสที่จะเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ค่อนข้างมากเพราะมีการพัฒนาการเกษตรโดยการใช้ยาฆ่าแมลงกันเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ รวมไปถึงยาปราบพวกเห็ดรา ยาปราบวัชพืช ยาปราบหนู ยาปราบแมลงก็เรียก ยาปราบพยาธิ และยาปราบสัตว์จำพวกหอย ทั้ง ๆ ที่นักการเกษตรหรือเกษตรกรสามารถลดหรือเลิกใช้ยาพิษเหล่านี้ โดยการทดแทนหรือชดเชยด้วยวิธีการอื่น

สารเคมีเหล่านี้ทำให้ผู้คนล้มตายหรือทรมานอย่างแสนสาหัส เป็นจำนวนปีละหลายหมื่นคนทั้งโดย

การกิน การหายใจ และการสัมผัส แต่ก็เป็นเรื่องน่าเศร้าใจ ที่ยังมีการผลิตออกมาใช้กันอย่างกว้างขวาง เพราะความเห็นแก่ได้ของนักลงทุนอุตสาหกรรมบางประเภท เป็นความเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียวจริง ๆ เพราะผลผลิตทางเกษตรที่เพิ่มพูนขึ้น ก็มีได้นำเอากำไรไปสู่เกษตรกรอย่างเป็นธรรม ตรงกันข้ามมันกลับนำเอาอันตรายไปสู่ไร่นา สู่ชาวไร่ชาวนา และท้ายที่สุดก็กระจายออกไปสู่ผู้บริโภคที่ไม่มีทางเลือก

เป็นเรื่องแปลกมากอีกอย่างหนึ่งในโลกใบนี้ ที่มนุษย์ส่วนน้อยกำลังฆ่าหรือทารุณมนุษย์ส่วนมาก โดยมีดีมีความรู้สึกผิดแค้นน้อย

แสงแดดที่สัมผัสและทางทะเลผิวหนังของเรา

ดาวอังคารเป็นดาวเคราะห์ที่ไม่มีชั้นโอโซน แสงอัลตราไวโอเลตประเภทอันตรายจากดวงอาทิตย์จึงส่องตรงถึงพื้นผิว ทำให้พืชและสัตว์หมดโอกาสที่จะกำเนิดหรือมีวิวัฒนาการ โลกของเราคงจะเป็นอย่างนั้นเหมือนกัน ถ้าชั้นโอโซนถูกทำลายโดยสิ้นเชิง

ในปัจจุบันนี้ กระบวนการทำลายชั้นโอโซนของโลกได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว โดยสารเคมีที่มีชื่อว่า คลอโรฟลูโอโรคาร์บอน หรือ CFC และสารเคมีอื่นอีกหลายชนิด

ชั้นโอโซน เป็นชั้นบรรยากาศที่ครอบคลุมโลกในระยะความสูงไม่เกิน ๒๐ ไมล์ โอโซน ก็คือ ออกซิเจนที่ประกอบขึ้นด้วยสามอะตอมแทนที่จะเป็นสองอะตอมเหมือนออกซิเจนธรรมดา โอโซนเกิดขึ้นเพราะแสงอาทิตย์แตกออกซิเจนธรรมดาออกเป็นสามผสมสามอะตอมในขณะเดียวกันรังสีอัลตราไวโอเลตจากแสงอาทิตย์จะแตกสาม

อะตอมในโมเลกุลของโอโซน กลับไปเป็นออกซิเจนธรรมดา สองอะตอม และเป็นออกซิเจนอิสระอีกหนึ่งอะตอม ในทันใดออกซิเจนอิสระจะกลับไปรวมตัวกับโอโซน ในกระบวนการนี้ รังสีอัลตราไวโอเลตจะถูกปลดปล่อยออกมาเป็นความร้อน ผลของมัน ก็คือ รังสีอัลตราไวโอเลตอันตราย (ประเภทซี ความถี่คลื่นต่ำกว่า ๒๕๐ นาโนเมตร) จะถูกแปลงเป็นความร้อนซึ่งอยู่ห่างไกลไม่สามารถทำอันตรายมนุษย์ได้

เหลือแต่รังสีอัลตราไวโอเลตที่ไม่อันตราย (ประเภทบี ความถี่คลื่น ๒๕๐-๓๒๐ นาโนเมตร) ส่องมาถึงพื้นผิวโลก ชั้นโอโซนจึงเป็นเสมือนเกราะป้องกันที่ห่อหุ้มโลกมิให้มันอันตราย แต่โอโซนเป็นแก๊สที่มีปฏิกิริยาทางเคมีสูง เกิดเร็วสลายเร็ว ต้องอาศัยแสงอาทิตย์และออกซิเจนอิสระช่วยกันสร้างอยู่ตลอดเวลา เป็นกระบวนการแห่งความสมดุลที่ดำเนินมาเป็นเวลาหลายพันล้านปี ทำให้ชีวิตเกิดขึ้น และมีวิวัฒนาการมาจนถึงยุคของมนุษย์ผู้แสนฉลาด

มนุษย์ผู้แสนฉลาดนี้เองที่เข้าไปแทรกแซงในกระบวนการแห่งความสมดุลของธรรมชาติ สร้างแก๊สสังเคราะห์หรือสารเคมีซีเอฟซีขึ้นมา เพื่อใช้ในการผลิตโฟมใช้เป็นน้ำยาในตู้เย็น และเครื่องปรับอากาศ ใช้น้ำในเครื่องสำอางค์ และผลิตภัณฑ์ดับกลิ่นตัว ใช้น้ำมันโครซิฟ คอมพิวเตอร์ และอื่น ๆ ไม่มีอันตรายโดยตรงต่อสิ่งมีชีวิต แต่เมื่อระเหยขึ้นไปสู่ชั้นบรรยากาศ มันจะกลายเป็นพิษขนาดอันตรายหนึ่งของโอโซน เพราะจะเกิดปฏิกิริยัมพันธ์กัน และโอโซนจะเป็นฝ่ายที่ถูกทำลาย

ได้มีการค้นพบแล้วว่า บรรยากาศชั้นโอโซนที่ขั้ว

โลกได้เกิดช่องโหว่ ขึ้นหลายช่อง ประมาณสองในสามของ โอิโซนที่นั่นได้อันตรธานไป และกำลังมีที่ท่าวาปรากฏการณ์ ที่จะขยายตัวกว้างออกไปทุกที

รังสีอัลตราไวโอเลตซีที่ล่อครุชันโอโซนลงมาไม่ เพียงแต่จะทำให้ผิวหนังไหม้เท่านั้น แต่อาจทำให้เกิดมะเร็ง ผิวหนัง คอกระจก และแทงทะลุเข้าไปบนทอนภูมิคุ้มกัน ทานของร่างกายมนุษย์ อันจะนำไปสู่โรคร้ายไข้เจ็บอีกหลาย อย่าง

มนุษย์อาจป้องกันได้โดยการสวมหมวกหรือทาน้ำมันกันแดด แต่ "ใครจะไปทาน้ำมันหรือครีมกันแดดให้กับวัวหลายสิบล้านตัว" ' รวมทั้งพืชพันธุ์ ธัญญาหารทั่วโลก คงจะต้องเหี่ยวแห้งตาย หรือไม่ก็ผลิต ได้น้อยลง เพราะขาดปุ๋ยธรรมชาติที่ถูกทำลายลงด้วย รังสีอัลตราไวโอเลตซี

ภัยอันตรายเหล่านี้เริ่มปรากฏแล้วในอเมริกาใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และลูกหลานขึ้นไปซีกโลกเหนือ สวีเดน นิวยอร์ก แต่นักวิทยาศาสตร์บางคนก็ยังไม่เชื่อ นักการเมืองอเมริกันอย่างไรแลนด์ เรแกน ก็ยังมองข้าม ปัญหา ยิ่งผู้ผลิตซีเอฟซียิ่งแล้วใหญ่ เขาเหล่านั้นสามารถ ทำเงินได้ปีละหลายพันล้านเหรียญ เรื่องอะไรที่เขาจะสนใจกับ "ปัญหาของนักวิทยาศาสตร์นิเวศ" เรื่องอะไรที่เขาจะสนใจกับปัญหาของมนุษย์ (เขาอาจจะไม่ใช่มนุษย์ กระมัง?) เรื่องอะไรที่เขาจะสนใจกับชีวิตของโลกที่กว่าจะ กลายเป็นทะเลทรายแห้งผากก็ยิ่งเหลือเวลาอีกดังหลายร้อย

ปี เขาและลูกหลานของเขาจะมีเวลาที่จะ "ทำลายมัน เล่น" ไปอีกนาน

นักวิทยาศาสตร์ผู้รับผิดชอบต่อโลกมนุษย์ได้พิสูจน์ แล้วว่า เราสามารถลดหรือเลิกการผลิตซีเอฟซีได้ โดยการ ใช้น้ำแทน ซึ่งนายทุนผู้ผลิตซีเอฟซี และนักการเมืองที่ สนับสนุนพวกเขาก็ทำหูทวนลม เขาจะยอมรับความจริง ขึ้นได้อย่างไร ถ้าเขายอมรับเขาจะต้องหมดทางหากินหรือ กอบโกยแน่ ๆ ก็ผลิตน้ำขายจะหาใครที่โง่มาซื้อรา แพง ๆ เหมือน ซีเอฟซี

เสียงที่เราได้ยินอยู่ทุกวัน

ในสังคมเกษตร เราได้ยินแต่เสียงนกร้อง น้ำไหล และสายลมสะบัดใบไม้ แต่ในสังคมอุตสาหกรรม หรือ สังคมอารยธรรม เราได้ยินเสียงรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ รถ ดักดัก เรือหางยาว เครื่องบิน เครื่องจักร หรือแม้แต่เสียง ตอกเข็มคันใหญ่ ๆ เข้ามาแทนที่ ตั้งแต่เข้ามีดหมุนเวียน กันมาสันตะเทือนประสาทแก้วหูของเรา จนบางครั้งแทบจะ ทนไม่ไหว ทำให้ไม่มีความสุข หรือบางทีก็เป็นโรคสุขภาพจิตเสื่อมนานาประการ

ระดับอันตรายของเสียงเหล่านี้สามารถลดลงได้โดย เทคโนโลยีเครื่องเก็บเสียง หรือโดยการจัดระเบียบและวิธี การควบคุมเสียงรบกวนเสียใหม่ ให้มีประสิทธิภาพและ ทันสมัย แต่คราบเทาทุกวันนี้เสียงอันตรายก็ยังมืออยู่อย่างน่า กลัว ซึ่งอาจจะเป็นเพราะความเมินเฉย อวิชชา ผล

ประโยชน์หรือความอยากเห็นคนอื่นเจ็บปวด (sadism) ของนักการเมือง นักลงทุนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ หรือผู้ขายยานพาหนะต่าง ๆ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างผสมกัน แต่ไม่ว่าจะเป็นเหตุผลใด สิ่งที่ชาวเมืองส่วนใหญ่กำลังได้รับอยู่ในขณะนี้ก็คือเสียงมถดู ที่มนุษย์ส่วนน้อยเป็นผู้สร้างหรือคงไว้ โดยมีได้เกรงกลัวต่อบาปกรรม หรือความผิดฐานละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน

ภาพที่เราต้องเห็นรอบตัวเรา

ในทำนองเดียวกัน สิ่งที่มีมนุษย์ในสังคมเกษตร พบเห็นอยู่ทุกวันคือ ทุ่งนา ป่าเขา ลำเนาไพร สายน้ำ เป็นเสมือนหนึ่งจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมของธรรมชาติ ที่มีความงดงามอย่างสะอาดและบริสุทธิ์ ยิ่งกว่าศิลปะทั้งหลาย

แต่ในสังคมเมืองหรือสังคมอุตสาหกรรม มนุษย์กลับต้องพบเห็นแต่ป่าคอนกรีต ปล่องโรงงาน น้ำคล้ำสลัม เศษกระดาษและพลาสติก ขยะกองเล็กกองน้อย ขยะกองใหญ่หมื่นหีมา รวมทั้งความสกปรกกรุงรังอีกจีปาละ ลำน้ำที่เคยมีสีสันสดใสก็เปลี่ยนมาเป็นสีขุ่นคล้ำ ท้องฟ้าที่เคยเห็นแต่สีฟ้าคราม ก็กลับกลายมาเป็นสีฟ้ามัว เหลียวมองไปรอบตัว ไม่ว่าที่บ้าน หรือที่ทำงาน จะหาภาพที่สะอาดบริสุทธิ์และงดงามตามธรรมชาติได้ยากเต็มที ดูเหมือนว่าภาพของสวรรค์ได้บนดิน ได้กลายมาเป็นภาพของนครอเวจี "ภาคแรก" แล้วโดยปริยาย ที่พูดว่า "ภาคแรก" ก็เพราะว่าเพิ่งเริ่มต้น เมื่อมีการเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรม ไม่กี่สิบปีนี้เอง ลงจินตนาการต่อไปก็ได้ว่า

"ภาคสอง" จะร้ายแรงขนาดไหน ในเมื่อมหาอำนาจทางอุตสาหกรรมกำลังจะระบายถ่ายเทโรงงานผลิตมลพิษมาอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา ที่กระหายใคร่อยากจะเป็นนิคส์ (Newly-industrialized Countries) กรุงเทพมหานคร ภาคสอง อาจจะต้องกลายเป็นบอมเบย์ มะนิลา ไคโร เม็กซิโกซิตี หรือยิ่งกว่านั้น

ภาพแห่งนครอเวจีที่ค่อย ๆ ขยายตัวลุกลามกว้างขวางออกไปทุกที ล้วนเป็นฝีมือของมนุษย์ผู้เรียกตนเองว่าสัตว์ประเสริฐทั้งสิ้น สัตว์ประเภทอื่นมิได้มีส่วนร่วมแม้แต่น้อย แมลง หนอน และนกช่วยสร้างพืชพรรณที่สวยงาม เสือช่วยรักษาป่า สุนัขช่วยกินสิ่งปฏิกูล มีแต่มนุษย์เท่านั้นที่สร้างสิ่งปฏิกูลและภาพอัปลักษณ์ให้กับโลก ท่านลองเปรียบเทียบหาคาทรายเปลี่ยนที่มีแต่เข้าขึ้นมาวางไข่ สืบทอดเผ่าพันธุ์ กับหาคาทรายที่มีมนุษย์แหกกันไปหาบรรยากาศแห่งความรักความใคร่ที่แล้วกัน เด็ก ๆ ก็คงพอจะตอบได้ว่าหาคาเดามีความสวยงามกว่าหาคามนุษย์เป็นไหน ๆ

ใครจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ในภาพอัปลักษณ์ที่มนุษย์ต้องเห็นอยู่เป็นประจำ นอกจากมนุษย์เอง นับตั้งแต่ผู้บริหารประเทศ ผู้แทนราษฎร นักอุตสาหกรรม นักธุรกิจ พ่อค้าไปจนถึงประชาชนทุกคน และใครละที่จะเป็นผู้เริ่มต้นที่กล้าหาญในการจุดประกายจิตสำนึกในระดับกว้างให้ทุกฝ่ายคิดตรงกัน เชื่อตรงกัน และลงมือทำอย่างจริงจังเพื่อพลิกฟื้นโลกให้สวยงามเหมือนเดิม

แผ่นดินของเรา

คำนี้มีความหมายไพเราะและเต็มไปด้วยความหมาย

ที่ลึกซึ้ง เพราะแผ่นดิน คือ ที่ที่เราอาศัยอยู่ และทำกิจกรรมของเราทุกประเภท แต่ที่สำคัญก็คือแผ่นดินเป็นที่ที่เราผลิตอาหารส่วนใหญ่ ทั้งประเภทสัตว์และพืช ปัญหาที่เรารู้ว่าแผ่นดินที่เราใช้ผลิตอาหารนั้น เป็นเพียงชั้นของดินที่มีความหนาเพียงไม่กี่นิ้ว หรืออย่างลึกก็ไม่กี่เมตรในบริเวณใกล้แหล่งน้ำ เราเรียกแผ่นดินส่วนนี้ว่า หนาดิน (soil) หนาดินเป็นเสมือนสิ่งมีชีวิต เพราะมันมีพืชจุลินทรีย์ หนอน และ แมลงที่ช่วยย่อยช่วยทำให้มีปุ๋ยธรรมชาติเกิดเพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดทุ่งหญ้าเตี้ย ๆ อาจกลายเป็นป่าสูงภายในเวลาไม่กี่ปี หนาดินแม้ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต แต่มันก็มีชีวิต จึงเป็นสิ่งที่ถูกฆ่าให้ตายได้

ผู้ที่กำลังทำลายหนาดิน คือ ธรรมชาติ และมนุษยชาติ ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับหนาดิน ได้แก่ การชะล้างของน้ำฝน ลมแรงที่พัดพาผิวดิน พายุฝุ่นที่ทำลายพืชคลุมดิน รวมทั้งพืชที่กินปุ๋ยในดิน และความแห้งแล้ง ธรรมชาติต้องใช้เวลาหลายพันหลายหมื่นปี กว่าจะมาหนาดินให้กลายเป็นทะเลทราย แต่มนุษยชาติใช้เวลาเพียงไม่กี่สิบปีก็สามารถทำหนาดินให้แตกกระแหงแห้งผากจนปลูกอะไรไม่ได้

มลพิษจากสารเคมีที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้หนาดินสิ้นชีวิต สารเคมีที่มาจากสงคราม โรงงานอุตสาหกรรม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ทำให้ดินแข็งแห้งกรัง

การขยายเมืองออกไป โดยมิได้มีการเว้นเนื้อที่สำหรับป่าในเมือง เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เนื้อที่หนาดิน

ลดปริมาณลง ขยะและน้ำเสียจากเมืองยังมีส่วนซ้ำเติมให้ดินเสียอย่างไม่มีทางแก้ไข

ตัวการที่สำคัญอีกตัวหนึ่ง คือ การตัดไม้ทำลายป่า โดยนักธุรกิจใหญ่ และนักแสวงหาผลประโยชน์จากความทุกข์ของแผ่นดิน บุคคลเหล่านี้มีเงิน ลูกมือ อาวุธ และโดยเฉพาะเลื่อยกลที่สามารถทำลายป่าใหญ่ได้ภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมง เมื่อไม่มีป่าซบหน้าไว้ น้ำก็ไหลแรง และชะหนาดินออกไปอย่างรวดเร็ว เป็นการเร่งให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และก่อให้เกิดอุทกภัยในบริเวณที่กว้างขวาง

นอกจากนั้น อุณหภูมิของโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้น เพราะสภาวะเรือนกระจกที่มนุษย์เป็นผู้ก่อ โดยการเผาไหม้วันละ ๖๖ ล้านบาร์เรล และส่งควันพิษขึ้นไปห่อหุ้มบรรยากาศ อาจทำให้น้ำแข็งขั้วโลกละลาย และระดับน้ำทะเลสูงขึ้น โลกอาจต้องสูญเสียหนาดินชายฝั่งไปอีกมิใช่น้อย

การสูญเสียหนาดินอย่างรวดเร็ว จนเสียความสมดุลล้วนเป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์ น่าจะเยียวยาแก้ไขได้ โดยการลดหรือขจัดตัวการที่สำคัญดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สารเคมี การตัดไม้ทำลายป่า สภาวะเรือนกระจก ถ้ายังทำไม่ได้ภายในเวลาอันสมควร โลกก็อาจจะต้องสูญเสียหนาดินไปอีกมาก ซึ่งนั่นหมายความว่า แผ่นดินของเราต้องหดลง แผ่นดินที่เราได้อาศัยผลิตอาหารมาตั้งแต่เริ่มต้นมนุษยชาติและจะต้องอาศัยผลิตอยู่เช่นนี้ตลอดไป ยกเว้นเราสามารถลงไปทำการเกษตรในทะเลเป็นการชดเชย หรือทดแทนในอนาคตเท่านั้น

ห้วงมหรณพของเรา

เหมือนดั่ง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เขียนไว้ใน ห้วงมหรณพ ทะเลเป็นบ่อเกิดของชีวิตทั้งมวลในโลก ถ้าไม่มีทะเลเสียอย่างเดียว พืช สัตว์ และมนุษย์คงไม่ได้เกิดขึ้นอย่างแน่นอน แต่มนุษย์รู้สึกเป็นหนี้บุญคุณทะเลบ้าง หรือเปล่า หรือว่ามนุษย์กำลังเนรคุณทะเลด้วยการทำลายความอุดมของมันเป็นอย่างปราศจากยั้งอาย

เกาสีบเจ็ดเปอร์เซ็นต์ของปริมาณน้ำในโลกอยู่ในทะเล นอกจากเป็นบ่อเกิดของชีวิตแล้วยังเป็นเครื่องปรับอากาศของโลกที่วิเศษสุด เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ขาบซึ่งประทับใจ เป็นสนามกีฬาที่กว้างใหญ่ไพศาล เป็นเครื่องฟอกอากาศให้สะอาดบริสุทธิ์ เป็นที่มาของฝนและน้ำจืดที่หล่อเลี้ยงชีวิตทั้งมวล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแหล่งอาหารที่มีคุณค่าประเสริฐต่อร่างกายและสมอง

สักวันหนึ่งถ้าแผ่นดินของเราไม่สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอต่อความต้องการ ทะเลจะเป็นมหาฉาจักรสุดท้ายที่จะป้อนอาหารให้กับชาวโลก มองจากดวงจันทร์จะยังเห็นได้ชัดว่าทะเลสีฟ้าสดใส คือองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของ "กายา" หรือองค์กรของชีวิตโลก

แต่มนุษย์ผู้แสนฉลาดจำนวนหลายร้อยล้านกำลังช่วยกันข่มขืนย่ำยีทะเลอย่างไม่ปราณี ปราศรัย สารเคมีทั้งในรูปของแข็งและของเหลว ถูกระบายถ่ายเทจากบ้านเรือน และโรงงานอุตสาหกรรม เรือเดินทะเล เรือบรรทุกน้ำมัน ทำให้น้ำเน่าเสียเป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์น้ำที่เป็นอาหารของมนุษย์ ปะการังและป่าชายเลนที่สวยงามและเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเล กำลังถูกทำลายอยู่ทุกที่ทุกวัน

โดยมนุษย์ที่เห็นแก่ตัว อวิชชา หรือปราศจากจิตสำนึก

เรื่องจักรกลสมัยใหม่ยิ่งเป็นตัวการสำคัญในการจับปลามากเกินไปขนาด (overfishing) โดยใช้วนลากถึงพื้นได้น้ำ ทำลายระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิต และคาหน้าแล่นออกไปกว้างไกลในมหาสมุทร ทำลายแม่กระทั่งปลาอพยพไกลจะสูญพันธุ์

สถิติขององค์การอาหารและเกษตรสหประชาชาติ (FAO) แสดงอย่างชัดเจนว่า ยิ่งมีการจับปลามากเกินไปขนาดมากเท่าใด ปริมาณของปลาที่ได้ในแต่ละปียิ่งลดลง ทั้งนี้เพราะมีการทำลายห่วงโซ่อาหารของสิ่งมีชีวิตได้น้ำและใช้ตาข่ายดักปลาที่มีตาข่ายถี่ขึ้น ทำให้ติดปลาขนาดเล็กและอ่อนวัยมาด้วย ประชากรปลาในโลกจึงขยายตัวไม่ทันและเริ่มลดลงอย่างน่ากลัว

ใครคือผู้รับผิดชอบ

อันตราที่กำลังอุบัติขึ้นคือกระบวนการทำงานของ "กายา" รวมทั้งความอยู่รอดของชีวิตมนุษย์และชีวิตของดาวโลก ส่วนใหญ่มาจากน้ำมือของมนุษย์ผู้มีสมองล้ำเลิศ และทักษะในการสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงธรรมชาติ บางส่วนทำไปเพราะต้องทำมาหากินเลี้ยงชีพ บางคนทำไปเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เห็นเขาทำกันก็ทำบ้าง จนจินชาไม่รู้สึกละอายใจ แต่บางส่วนทำไปเพราะต้องการผลกำไรมหาศาลบนความทุกข์ยากของคนอื่น และบางส่วนก็ทำไปเพราะนิสัยสันดานชอบทำร้ายและทำลาย หนทางที่จะแน่นอนแก้ไขก่อนอื่นจะต้องรู้ว่า ใครเป็นผู้ทำ ใครเป็นผู้รับผิดชอบ

ผู้รับผิดชอบหลักคือการสร้างมลพิษในน้ำดื่มได้แก่

เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมแทบทุกประเภท เจ้าของโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี ยางมะยม และยางมาเชื่อมต่าง ๆ

ผู้รับผิดชอบหลักต่อการสร้างมลพิษในอากาศ ได้แก่เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมแทบทุกประเภทอีกเช่นกัน โดยเฉพาะเจ้าของโรงงานผลิตรถยนต์ที่ใช้น้ำมัน รถมอเตอร์ไซด์ และรถคึกคัก

ผู้รับผิดชอบหลักต่อการใส่สารพิษในอาหารที่เรากิน ได้แก่ เจ้าของผู้ผลิตสารเคมีที่ใส่ในอาหาร ผลิตยางมะยม ยางพารา และน้ำตาล

ผู้รับผิดชอบหลักต่อการทำลายชั้นโอโซนในบรรยากาศทำให้รังสีอัลตราไวโอเลตซึ่งส่องทะลุเข้ามาเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต ได้แก่เจ้าของผู้ผลิตสารสังเคราะห์ซีเอฟซีและอื่น ๆ ที่ร้ายแรงพอ ๆ กัน

ผู้รับผิดชอบหลักต่อการปล่อยเสียงอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ ได้แก่ เจ้าของโรงงานผู้ไม่สนใจที่จะผลิตยานพาหนะที่มีเครื่องเก็บเสียงชนิดดี และเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมตรวจตราการละเมิดสิทธิผิดกฎหมาย ของผู้ทำเสียงอันตรายที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด

ผู้รับผิดชอบหลักต่อการสร้างภาพอัปลักษณ์ให้กับสภาพแวดล้อม ได้แก่ เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมทุกประเภท เจ้าหน้าที่ที่ไม่ควบคุมดูแล และประชาชนบางคนบางประเภทที่มักง่าย

ผู้รับผิดชอบหลักต่อการทำลายหน้าดิน คือผู้ผลิตและผู้ใช้สารเคมี ผู้ตัดไม้ทำลายป่า และเจ้าของโรงงานที่สร้างสภาวะเรือนกระจกขึ้นในชั้นบรรยากาศ

ผู้รับผิดชอบหลักต่อการทำร้ายทะเล คือผู้ที่ประมง

และสารเคมีลงในแม่น้ำและทะเล จากบ้านเรือนและโดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรม

โดยสรุป ผู้รับผิดชอบคนสำคัญ คือเจ้าของโรงงานที่ผลิตสารเคมีทุกประเภท โรงงานผลิตยานพาหนะที่ใช้น้ำมัน ผู้ตัดไม้ทำลายป่า และเจ้าของเรือประมงขนาดใหญ่

นักข่าว นักเขียนคอลัมน์ และบรรณาธิการ จะต้องร่วมกันต่อสู้ เพื่อรักษาโลกและชีวิต

นักข่าว นักเขียนคอลัมน์ และบรรณาธิการข่าว ซึ่งอาจเรียกรวมกันว่า นักวารสารศาสตร์ (journalists) จะต้องเรียนรู้นิเวศวิทยา (ecology) และภัยอันตรายทั้งหลายที่กำลังเกิดขึ้นแก่ "กายา" ของโลกและชีวิต มลพิษในน้ำอากาศและอาหาร ชั้นโอโซนที่กำลังถูกทำลาย เสียงและภาพที่รบกวนสุขภาพชีวิตของมนุษย์ แผ่นดินที่กำลังเสื่อมโทรม ทะเลที่ถูกข่มขืน และอื่น ๆ ที่ทำให้คุณภาพปริมาณ และความสมดุลของธรรมชาติ กำลังสูญเสียอย่างน่าเป็นห่วง

นักวารสารศาสตร์ จะต้องมียุติทัศน์ (vision) ที่ฉายออกไปในมิติกว้าง มิติลึก และมิติเวลามองเห็นว่ปัจจุบันและอนาคตกำลังเกิด และจะเกิดอะไรขึ้นต่อมนุษยชาติ และดาวเคราะห์โลก จะต้องเกิดความเข้าใจเกิดจิตสัมพันธ์ (empathy and sympathy) ที่มีความรักและความห่วงใยต่อคุณภาพชีวิตของเพื่อนมนุษย์ และลูกหลานที่จะต้องอยู่ในโลกนี้ไปอีกนานแสนนาน

นักวารสารศาสตร์ ต้องมิใช่เป็นแต่เพียงผู้รายงานข่าวสารตามกระแสปกติ (current affairs) ทางการเมือง

เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเท่านั้น หากจะต้อง รายงานกระแสซ่อนเร้นของสิ่งที่กำลังเป็นไป (latent happenings) และความจริงที่อยู่เบื้องหลังความพิวเพินไร ความหมายของข่าวประจำวัน

นักวารสารศาสตร์ต้องมีเครื่องมือของนักการเมือง ธุรกิจ และนักธุรกิจอุตสาหกรรมที่ต้องการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และโฆษณาเพื่อผลประโยชน์ของตนและพรรคพวก โดยมีได้คำนึงถึงผลกระทบเชิงลบต่อชีวิตของประชาชน และระบบนิเวศของแผ่นดิน

พันธกิจ (mission) ของนักวารสารศาสตร์มิได้จำกัดอยู่แค่การรายงานข่าวสารตามเนื้อหา หรือเพื่อตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ของผู้รับสารเท่านั้น หากจะต้องมีความผูกพันสัญญาในใจของตนเองที่จะทำงานเหมือนมิชชันนารี ผู้ยึดมั่นและต่อสู้ เพื่ออุดมการณ์มนุษย์ (human cause) นักวารสารศาสตร์ต้องรักมนุษย์ และทำให้อดีที่สุดเพื่อมนุษย์มิใช่เป็นแค่เพียงพนักงานเธรดกรทิงที่ไม่มีหัวใจ หรือเป็นมนุษย์ที่เกลียดคนมนุษย์ หรือเป็นนักสร้างผลงานเพื่อเงิน หรือชื่อเสียงที่ฉาบฉวยในสังคมชั้นสูง

เพราะฉะนั้น เมื่อมองลึกซึ้งถึงปัญหาที่มนุษย์และโลกกำลังเผชิญ นักวารสารศาสตร์จะต้องค้นหาคำอย่างเป็นระบบว่า อะไรกำลังเกิดขึ้น และจะเกิดขึ้นต่อกายาหรือระบบนิเวศ นักวารสารศาสตร์จะต้องใช้หลักการรายงานข่าวแบบสืบสวนและสอบสวน ในการเจาะค้นให้รู้ว่าใคร หรือหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ เจ้าของโรงงาน ผู้ตัดไม้ทำลายป่า เจ้าของเรือประมง หรือองค์กรที่ควบคุมดูแล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ

สิ่งแวดล้อม รวมทั้งใครคือผู้ผลิต ใครคือผู้จำหน่าย ใครคือผู้โฆษณา ใครคือผู้บริโภค ทุกฝ่ายทุกคนที่มีส่วนร่วมในการกระทำผิด หรือเพิกเฉยต่อการกระทำผิดในการทำร้ายระบบนิเวศ หรือที่อยู่อาศัยของมวลมนุษย์

หลังจากนั้น จะต้องนำมารายงานต่อประชาชน ในรูปแบบของข่าว บทความ บทวิจารณ์ บทบรรณาธิการ สารคดีเชิงข่าว หรือสารคดีเชิงตีความ เป็นการทำให้ประชาชนรับรู้ ตระหนัก และเกิดจิตสำนึก ที่จะช่วยกันประพฤติดปฏิบัติ และดูแลสอดส่อง สร้างเป็นวาระ (agenda setting) ตกเถียงสนทนาที่อาจนำไปสู่กระบวนการรับฟังเสียงประชาชน (public hearing) แล้วท้ายที่สุด เกิดเป็นประชามติ (public opinion) ที่จะกดดันให้รัฐบาล วงการธุรกิจใหญ่ และผู้ร่วมรับผิดชอบทั้งหลาย ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือลดเลิกการทำลายทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

ในกระบวนการนี้ นักวารสารศาสตร์มิได้มีบทบาทเป็นผู้บอก (informer) เท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ให้การศึกษา (educator) ผู้ต่อต้านลัทธินิเวศ (eco-indoctrinator) ผู้ณรงค์ (campaigner) และผู้ปลุกกระดม (mobilizer) อีกด้วย

นักวารสารศาสตร์จะคอยรื้อต่อไปไม่ได้อีกแล้ว ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลที่มักอายุสั้น และส่วนใหญ่ก็สายดาสัน หรือแกล้งทำเป็นมองไม่เห็น ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ที่ไม่มีมีมมีไม้หรือมีปากมีเสียง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของสหประชาชาติที่ไม่ค่อยมีอำนาจและมักอยู่ในอาณาเขตของรัฐบาลอเมริกัน ที่เห็นแต่ผล

ประโยชน์ของธุรกิจอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นองค์กรเอกชน (NGOs) หรือนักวิจารณ์สังคม (Social Critics) ที่มักจะมีภาพพจน์เป็นเสียกระด้าง

มีแต่นักวารสารศาสตร์ และสื่อมวลชนเท่านั้นที่ยังเป็นความหวังของมนุษยชาติ เพราะยังเป็นอำนาจอิสระหรือปลดแอกให้เป็นอิสระได้ทุกเมื่อ ยังมีปากกาเป็นอาวุธที่สามารถชนะอาวุธยุทโธปกรณ์ได้ ยังมีพลังเงียบจากพลังประชาธิปไตยที่เข้มแข็งนำเกรงขามกว่าพลังทั้งหลาย ยังเป็นผู้แทนของเสียงประชาชนที่เป็นเสียงสวรรค์ (vox populi vox dei)

นักวารสารศาสตร์บางส่วนได้เริ่มต่อสู้แล้ว การต่อสู้นี้จะชนะ ถ้านักวารสารศาสตร์ทั้งมวลร่วมกันปรับปรุงมโนทัศน์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และหลักการทำงานเพื่อมนุษยชาติอย่างแท้จริง อย่าเห็นแค่เพียงเงินที่จะได้มาจากการรายงานข่าวสารสนับสนุนบุคคลหรือองค์กรที่ทำร้ายมนุษยชาติ โดยเฉพาะที่กำลังผลิตจำหน่ายถ่ายเทสารเคมีหรือผลิตพาหนะทุกรูปทุกแบบที่พิษสารพิษอยู่ตลอดเวลา ต่อสู้ของนักวารสารศาสตร์มิใช่การทำสงคราม แต่เป็นการใช้หลักสันติประชาธรรมในการปราบและปรามปฏิปักษ์ของโลก และชีวิต □□

บรรณานุกรม

ชมรมสื่อมวลชนด้านสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย. การสื่อสารข่าวสิ่งแวดล้อม : คู่มือสื่อมวลชน. สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์, ๑๙๘๙.

พุทธทาสภิกขุ. ปาฐกถารธรรม เรื่อง หนังสือพิมพ์ คือ ผู้บันดาลโลก. ณ สวนโมกข์พลาสมา อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๕.

ถาวร บุญปวัฒน์. แนวคิดและแนวปฏิบัติการข่าวสืบสวน. กรุงเทพฯ : ปิ่นเกล้าการพิมพ์, ๒๕๓๕.

ศิริทิพย์ ชันสุวรรณ. ข่าวสิ่งแวดล้อม. ใน พิสิษฐ์ ขวาลาวัช. "การรายงานข่าวชั้นสูง." กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, ๒๕๓๙.

ลีปนันท เกตุทัต. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม : คู่มือภาคสังคมไทย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๓๕.

Asimov, Isaac. and Pohl, Frederic. Our Angry Earth. New York : Tom Dohesty, 1991.

Capra, Fritjof. The Turning Point. London : Flamingo, 1982.

ถนนคนรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

"ป. ปลายันหายาก
ขนส่งจากแดนไกล
แช่เย็นก็เสียไฟ
พลังงานต้องหมดกัน

ต้องลำบากออกเรือไป
ใช้น้ำแข็งเปลืองน้ำมัน
หุงต้มไสร์แก๊สทั้งนั้น
โอ้ลูกหลานจำจงดี"

(จากโฆษณาของสำนักงานคณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ)

*สิริพันธ์ โล่ห์ทองคำ

โลกของเราทุกวันนี้ร้อนขึ้น เพราะชั้นบรรยากาศถูกทำลาย อากาศเป็นพิษ น้ำเน่าเสีย และภัยจากความแห้งแล้ง เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่สั่งสมมาเนิ่นนาน และนับวันยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมเป็นพิษที่คุกคามคุณภาพชีวิตของเราทุกวันนี้ก็ล้วนมีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ทั้งสิ้น ซึ่งอาจจะด้วยการตั้งใจหรือโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ตามที ดังนั้นการแก้ไขปัญหานี้จึงอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทัศนคติของคนเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยให้การศึกษาเพื่อปลูกฝังความรู้และจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่ง

แวดล้อม รวมทั้งทัศนคติในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและเหมาะสม

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นปัญหาใหญ่ที่ทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ได้หันมาให้ความสำคัญในการทำแผนรณรงค์อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกันมากขึ้นโดยมีวิธีการดังนี้

๑. Reuse เป็นการนำเอาบรรจุภัณฑ์ของสินค้ากลับมาใช้ซ้ำอีก

๒. Reduce เป็นการผลิตสินค้าสูตรเข้มข้นเพื่อมุ่งการใช้สินค้าในปริมาณที่น้อยลงและยังเป็นการลดการใช้

* อาจารย์ประจำภาควิชาการโฆษณา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ, ที่ปรึกษาด้านสื่อสารการตลาด และฝึกอบรม บริษัท โรงงาน ผลิตภัณฑ์อาหารไทย (ไว ไว) จำกัด : M.S.M.C. (Honors) Marketing Communications Roosevelt University, U.S.A.

บรรจุก๊าซของสินค้าด้วย

๓. Recycle เป็นการนำเอาสิ่งที่ใช้แล้วกลับมาเข้ากระบวนการผลิต เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

๔. Refill เป็นการผลิต ผลิตภัณฑ์ชนิดเดิมเพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดจากบรรจุก๊าซให้เหลือน้อยลง

การประกอบธุรกิจท่ามกลางการแข่งขันที่ค่อนข้างรุนแรงและหนักหน่วง โฆษณานับเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ถูกประกอบการนิยมใช้เพื่อส่งเสริมการตลาด และเป็นที่น่าสนใจกว่ารูปแบบของโฆษณาได้ค้นแปรไปสู่แนวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งนับว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ตัวสินค้าและบริการ และย่อมส่งผลถึงยอดขายของสินค้าและบริการในที่สุด มูลเหตุสำคัญที่เป็นปัจจัยผลักดันให้ผู้ผลิตสินค้าและบริการจำนวนไม่น้อยหันมาให้ความสำคัญกับการโฆษณาในแนวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้นก็เนื่องมาจากปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะต่าง ๆ ในปัจจุบัน

มีบริษัทยักษ์ใหญ่จำนวนไม่น้อยที่เริ่มขยับบทบาทให้การสนับสนุนการณรงค์เพื่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่าง ๆ กัน อันเป็นการขานรับกระแสการตื่นตัวในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น โครงการรักษาน้ำ ดิน ไม้ และอากาศ ของบริษัทสหยูเนี่ยน โฆษณาปลูกจิตสำนึกเพื่อสิ่งแวดล้อม ของบริษัท ฟูจิ (ประเทศไทย) โครงการณรงค์รักษาสัตว์ป่า ของธนาคารกสิกรไทย โครงการเรื่องมลพิษ ของธนาคารทหารไทย แคมเปญโฆษณาเพื่ออนุรักษ์สัตว์ป่าและต้นไม้ ของบริษัทบุญรอด

บริวเวอรี่และบริษัทเชลล์ (ประเทศไทย) เป็นต้น

การโฆษณาสินค้าและบริการในแนวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นับเป็นแนวความคิดที่ดีในการสร้างสรรค์สังคมโดยรวม และเป็นการปลูกสำนึกให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีในวันนี้ และเพื่อลูกหลานในอนาคต และที่เหนือสิ่งอื่นใด การโฆษณาในลักษณะดังกล่าวยังส่งผลดีต่อภาพพจน์ของสินค้าและบริการอันเป็นเป้าหมายสำคัญของการโฆษณาอีกด้วย โฆษณาในแนวคิดนี้ควรจะมีลักษณะดังนี้

๑. ให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับตัวสินค้า และบรรจุก๊าซ เช่น สินค้านี้มีส่วนประกอบที่ผ่านกระบวนการนำกลับมาใช้ใหม่ หรือมาจากกากวัตถุเหลือใช้เป็นส่วนส่วนเท่าใด ควรนำเสนอให้ผู้บริโภคทราบ

๒. พยายามให้ผู้บริโภคมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์และแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๓. หลีกเลี่ยงการสร้างภาพพจน์ที่ดูน่าเวทียุ่งยาก ควรเน้นที่ประเด็นง่าย ๆ เช่น ความห่วงใยต่อ "ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม" ก็เพียงพอแล้ว

๔. ย้ำข้อความและเนื้อหาที่ต้องการสื่อถึงผู้บริโภคโดยไม่ใช้การโอ้อวดยกตัวหรือโฆษณาเกินจริง และต้องอยู่บนจุดยืนที่เป็นกลาง

๕. ยอมรับความจริงว่า สินค้าที่ผลิตขึ้นไม่ได้มีความสมบูรณ์แบบแต่ชี้ให้เห็นว่าคุณมุ่งมั่นเพื่อจะแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

๖. สร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมกับตัวสินค้าให้ได้ เพราะผู้บริโภคคงไม่ซื้อสินค้าที่ผลิตขึ้น โดยมุ่งแต่ประโยชน์เพื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว โดยไม่กล่าวถึงประโยชน์ของสินค้าที่ผู้บริโภคจะได้รับเลย

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ถูกเสนอชื่อเข้ารับรางวัลผลงานโฆษณายอดเยี่ยม ในปี ๒๕๓๙ นี้

จันทร์เต็มฟ้า	ปลาเต็มน้ำ
ใจอิ่มตาม	เอ๋ยคำ ขอบคุณแม่กงคา
(ส่วนหนึ่งของการโฆษณา เบียร์ไทย คราสิงห์)	
ฟ้าใสใบไม้อ่อน	สายลมเย็นเอื่อย
น้ำใสละอองพัดพา	ฝากสายลมมาชื่นใจ
(ส่วนหนึ่งของการโฆษณา แป้งเด็ก โคโคโม)	

นอกจากนี้ทาง The Mall ซึ่งเป็นห้างสรรพสินค้าชั้นนำแห่งหนึ่งของเมืองไทยก็ออกโฆษณาในชุด "เพื่อโลกสดใส คนละไม้ คนละมือ" ประพันธ์โดย คุณจิระนันท์ พิตรปรีชา ซึ่งมีข้อความดังนี้

๑๕ วัน ...จากเมล็ดพันธุ์เป็นพืชงาม...เพาะความหวัง
 ๑๕ ปี ...ไม้ใหญ่เขียวสะพรั่งให้ร่มเงา...แหล่งลำเนาชีวิต
 ๑๕ นาที ...หมดสิ้นไม่เหลือซาก...หากมุ่งแต่จะทำลาย

โลกจะเป็นอย่างไร ถ้าไม่มีต้นไม้ ?

ก่อนจะพบคำตอบจากความเป็นจริง
 ก่อนทุกสิ่งจะสูญสิ้นไปไม่กลับคืน
 เรามาช่วยกันเติมสีเขียวให้โลกสวย
 คนละไม้ คนละมือ

ในขณะที่ทางบริษัทน้ำมันของไทย การปิโตร-
เลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ก็ทำโฆษณาในแนวนี้อยู่
เช่นกัน

โรงงานผลิตออกซิเจน ปิดแล้วหลายพื้นที่
ป่าคือแหล่งใหญ่ที่เป็นบ่อเกิดของออกซิเจน ช่วยฟอก

อากาศเสียให้กลับดี เพื่อใช้เป็นลมหายใจของพวกเขา แต่
วันนี้ พื้นที่ป่าในบ้านเมืองเรากำลังลดลงอย่างรวดเร็วด้วย
อัตราการทำลายป่า ๐.๘๕ % ต่อปี ป่าสมบูรณ์ที่เหลืออยู่
ไม่ถึง ๒๐ % อาจหมดสิ้นในอีกไม่กี่สิบปีข้างหน้า
โดยทาง ปตท. ใช้ข้อความโฆษณาที่ว่า

ทุกวินาที มลพิษในอากาศเพิ่มขึ้น อะไรจะเกิดขึ้นถ้าไม่มีป่า ชีวิตจะเป็นอย่างไร
ถ้าเราต้องขาดแคลนแม้แต่อากาศบริสุทธิ์ที่จะหายใจ...หมดป่า หมายถึง หมดสิ้นชีวิต

(จาก โฆษณาของ ปตท.)

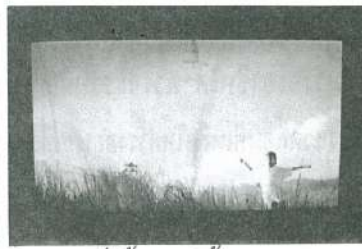
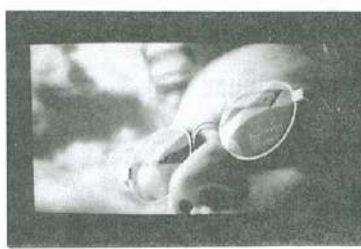
ผู้เขียนขอจบลงด้วยโฆษณาที่กำลังออกอากาศ เป็นโฆษณาแนวอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายชื่อ
อยู่ในปัจจุบันนี้ของน้ำมันบางจากชุด "พลังสะอาด" ที่ ละเอียดยของแคมเปญ (campaign) ดังนี้

วัตถุประสงค์การโฆษณา : ดึงดูดภาพพจน์การเป็นบริษัทน้ำมันที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพและสิ่งแวดล้อม
(Advertising Objective)

กลยุทธ์การโฆษณา : คุณภาพน้ำมันบางจากดีต่อรถยนต์และสิ่งแวดล้อม
(Advertising Strategy)

แนวคิด : เพื่อเปรียบเทียบผู้บริโภคน้ำมันทั่วๆ ไป ซึ่งต้องการน้ำมันที่มีคุณภาพดีเยี่ยมเพื่อความ
(Concept) แรงของรถ ส่วนความต้องการของเด็กก็คือ ขอบอากาศที่บริสุทธิ์และสิ่งแวดล้อมที่
สดใส น้ำมันเบนซินไร้สารของบางจากสามารถตอบสนองความต้องการของเด็ก
และผู้ใหญ่ได้ทั้งความแรงต่อรถยนต์และความสะอาดต่อสิ่งแวดล้อม

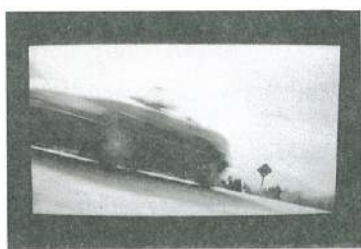
ข้อความโฆษณา : ขอทักว้าง ๆ ให้อากาศส่าย ขอน้ำใส ๆ ให้เมฆลอยอยู่ ขอน้ำสะอาด ขอนก
(Copy) ขอปลา บินวายุไปมาในโลกของเรา ต่างความต้องการที่ผสานเป็นหนึ่งด้วย
กระบวนการกลั่น ISOMERIZATION ของบางจากที่ให้เบนซินไร้สาร สะอาด
แรง เต็มพลัง บางจากพลังสะอาด

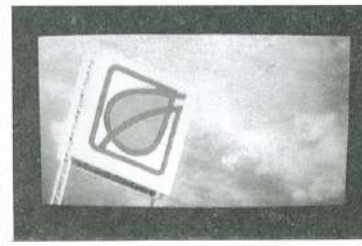
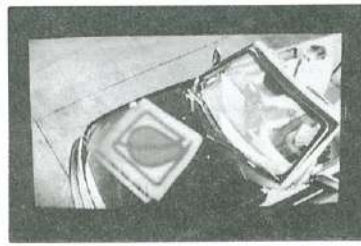
เด็ก ขอทักว้าง ๆ ให้อากาศอาศัย

เด็ก ขอฟ้าใสๆให้แม่ลอยอยู่

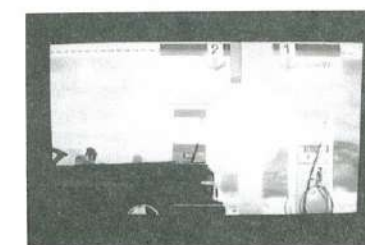

เด็ก ขอน้ำสะอาด

เด็ก ขอนก ขอปลา บินว้างไปไกลในโลกของเรา

โมเชก ค้างความต้องการที่ผสมผสานเป็นหนึ่ง ด้วยการกลั่น
ISOMERIZATION ของบางจาก

ที่ให้เบนซินไร้สาร สะอาด แรง เต็มพลัง

บางจาก พลังสะอาด....

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนคิดว่าถึงเวลาที่ทุกคน
ไม่ว่าจะอาชีพใด ควรจะร่วมมือกันรักษาธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมที่เหลือให้ดำรงอยู่มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อ
" คืบความ สมดุลให้ธรรมชาติ คืบความงดงาม

ให้สิ่งแวดล้อม" หากแล้วสุดท้ายเราจะทำลายตัวเอง
เมื่อถึงเวลานั้นเราจะอดรำพึงกับตัวเองไม่ได้ว่า " ฤาว่า
เมืองไทย ในน้ำไม่มีปลา ในนาไม่มีข้าว "

บรรณานุกรม

Smith, N. Craig. Ethics in marketing Richard D. Irwin, INC., 1993.

Terence A. Shimp. Promotion Management & Marketing Communications , The Dryden Press, 1993.

Top Advertising Contest of Thailand 1995-1996.

"กระบวนการตลาด "ดาวพิเศษ" กระตุ้นคนรักเจ้าพระยา;"ฐานวิเคราะห์. ๔-๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๙. หน้า ๓๑.

"ทุ่มงบประมาณสี่ร้อยล้านเพื่อสิ่งแวดล้อม;"ฐานเศรษฐกิจ. ๒๐-๒๖ พฤษภาคม ๒๕๓๔. หน้า ๘๙, ๙๑.

"สงคราม "กรีนมาร์เก็ต" ในไทย;"กรุงเทพธุรกิจ. ๑ มิถุนายน ๒๕๓๖. หน้า ๗, ๘.

"ตลาดโฆษณาไทย : สื่อเร่งรื้ออนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม;"รายงานเศรษฐกิจ ธนาคารกสิกรไทย. ฉบับที่ ๓๓๒ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕.

"หยุดซื้อ หยุดล่า หยุดฆ่าสัตว์ป่า;"คู่แข่งธุรกิจ. ๔-๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๕. หน้า ๓๐.

"การตลาดสีเขียว 'ไร้พิษทาง;"ผู้จัดการ. ๑๓-๑๙ กรกฎาคม ๒๕๓๕. หน้า ๔๔.

แล้ว...จะโทษใคร

* พ.ต.บุษยะ พิชัยจุมพล

“...โลกคือชีวิตที่มารวม ๆ กันแล้วทำให้เกิดปัญหาการดำรงชีวิต มีปัญหาทั้งตามธรรมชาติ มีปัญหาทั้งที่มนุษย์ทำขึ้นมาผิดธรรมชาติ มันก็มีปัญหาทั้งส่วนตัวและส่วนรวมผูกพันกัน สรุปแล้วโลกนี้มันไม่ใช่อะไรรึอื่น โลกนี้คือกลุ่มแห่งปัญหาซับซ้อน ยุ่งเหยิงแสงไม่ออก แล้วมันอยู่กันได้อย่างไร เมื่อเรามีหน้าที่ที่จะต้องยังอยู่ในโลกนี้ จะต้องดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ซึ่งเต็มไปด้วยปัญหาดังกล่าวแล้ว เราจะต้องอยู่ท่ามกลางปัญหาโดยไม่ต้องเป็นอันตราย ไม่ต้องถูกกระทบกระเทือนด้วยปัญหา จะเรียกว่ามีชีวิตอย่างศิลปะหรือไม่ ? ใคร ๆ ก็ต้องยอมรับว่าถ้าอยู่ได้ดี มันก็ต้องเก่งมาก ขนาดเป็นยอดของศิลปะเลยทีเดียว...”

- ข้อความข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งจากการบรรยายธรรม เรื่อง "ศิลปะสำหรับการมีชีวิตอยู่ในโลก" โดยหลวงพ่อกุฑทองทาส ซึ่งล้วนมีประเด็นที่นำคิดทั้งสิ้น คือ
๑. โลกมีปัญหามากมายซับซ้อน ยุ่งเหยิง แสงไม่ออก
 ๒. สาเหตุปัญหาของโลก เกิดจากการดำรงชีวิตร่วมกันของชีวิตที่มารวม ๆ กัน
 ๓. ปัญหาดังกล่าวมีทั้งปัญหาตามธรรมชาติ และปัญหาที่มนุษย์ทำขึ้น

๔. ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในทุกระดับ ทั้งระดับ ส่วนตัวและส่วนรวม โดยมีลักษณะผูกพันกันแยกกันไม่ออก

๕. เมื่อเราเกิดมาแล้ว จะต้องดำรงชีวิตอยู่ใน ปัญหาให้ได้และให้ได้เท่าไรก็ยิ่งดี

๖. มนุษย์ต้องมีศิลปะในการดำรงชีวิต

ปัญหาของเรา (มนุษย์) ก็คืออะไร หรืออย่างไร คือ ศิลปะแห่งการดำรงชีวิต และ (เรา) จะทำอย่างไรเพื่อให้การดำรงชีวิตของเราเป็นไปอย่างมีศิลปะ ปัญหานี้หลวง พ่อบุทธทาสก็ได้บรรยายและให้ข้อคิดที่นำคิดในเชิงธรรม ประยุกต์ สรุปได้ว่า *"ความงามของแต่ละคนที่ประพฤติ กระทำอย่างถูกต้อง จะเป็นความงามของสังคม เมื่อรวมกัน แล้วก็จะเป็นโลกทั้งดงาม ขอให้ท่านทั้งหลายร่วมกันสร้าง สังคมและโลกทั้งดงามกันเถิด"*

ธรรมะข้างต้นล้วนเป็นพุทธปรัชญา ที่เป็นสัจ ธรรม ซึ่งหากผู้ใดเข้าใจ/เข้าถึงอย่างแท้จริง มากเพียงใด ย่อมสามารถจะพบแนวทางในการดำรงชีวิตอย่างมีศิลปะได้ดี มากเท่านั้น เพราะธรรมะแห่งพุทธศาสนา คือ แสงสว่าง แห่งปัญญา ทำให้มนุษย์รู้อย่างเข้าใจ และเข้าถึงธรรม ชาติของมนุษย์และสรรพสิ่งที่มาอยู่รวม ๆ กัน มีพฤติ- กรรมร่วมกันสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก ยิ่งเมื่อจำนวน ประเภท และชนิดของสมาชิกมากและหลากหลายขึ้น ปัญหาที่ยิ่งทวีความซับซ้อน ยิ่งเหยิง สางไม่ออก ซึ่งการ แก้ปัญหานี้ทางพุทธศาสนานั้นพระพุทธเจ้าทรงเน้นถึงต้น เหตุโดยให้แก้ให้ถูกต้องตรงที่ต้นเหตุของปัญหา ปัญหานั้น จึงจะจบสิ้นไปอย่างแท้จริง เพราะหากแก้ที่ผลของปัญหา

หรือที่ปลายเหตุเท่านั้น ก็ยังคงเหลือ"เชื้อร้าย" ของ ต้นเหตุที่ยังแฝงอยู่และพร้อมจะสร้างปัญหาเก่าต่อไปหรือ ก่อเป็นปัญหาใหม่อื่น ๆ ตามมาอย่างไม่รู้จบสิ้น

หลักพุทธศาสนาที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ การเชื่อในเรื่องของกรรม ดังนี้

- เชื่อในกรรมหรืออาจกล่าวได้ว่า หมายถึง การ กระทำหรือพฤติกรรมนั่นเอง

- เชื่อในผลของกรรมหรือผลสืบเนื่องจาก พฤติกรรม

- เชื่อว่าบุคคลมีกรรมเป็นของตนหรือที่เรียกว่า ทำดียอมได้ดี ทำชั่วยอมได้ชั่ว อันเป็นผลสืบเนื่องจาก กรรม/การกระทำของบุคคลนั้น

บทความนี้มีวัตถุประสงค์หลัก ๒ ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง ต้องการแสดงให้เห็นถึงการ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน (*พฤติกรรมองค์การ*) ของสังคมไทย ที่ถูกกล่าวกันว่า เป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนา ซึ่ง หากเราคนไทย เป็นชาวพุทธที่แท้จริง ก็คงจะมีการคิดหรือ กระบวนการคิด การกระทำ การแก้ปัญหาตามหลักของ พุทธศาสนา และหากเป็นเช่นนั้นจริงสังคมไทยคงจะอยู่กัน อย่างสงบร่มเย็นเป็นสุขและประสบความสำเร็จร่วมกันใน ทุกด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ วัตถุประสงค์

ประการที่สอง คือ ต้องการเสนอแนวความ คิดเชิงประยุกต์ โดยการนำพุทธปรัชญามาเป็นยุทธศิลป์ใน การบริหารพฤติกรรมองค์การทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล

(Individual) ระดับกลุ่ม (Group) และระดับองค์การ (Organization) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของการบริหารองค์การขึ้นอยู่กับปัจจัยความสามารถของผู้บริหาร ๒ ด้าน คือ

๑. การบริหารเชิงระบบ คือ ระบบงานที่ออกแบบขึ้นอย่างเป็นทางการ (Formal) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารรู้และเข้าใจได้ชัด เช่น

- เป้าหมาย ที่ถูกกำหนดไว้ในลักษณะที่ชัดเจน
- โครงสร้างระบบงานที่ถูกออกแบบไว้จากแนวทางที่คิดว่าดีที่สุดเพื่อไปให้ถึงเป้าหมาย

๒. การบริหารเชิงพฤติกรรม คือ การจัดการพฤติกรรมการทำงานของคนในองค์การทั้งหมด ให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อเป้าหมาย ภายใต้พฤติกรรมองค์การ ซึ่งมีธรรมชาติ แห่งความละเอียดอ่อน ซับซ้อน ยุ่งเหยิง ผู้บริหารไม่อาจสามารถรู้และเข้าใจได้ชัดเจน นับเป็นยุทธศิลป์ของการบริหารตามสถานการณ์ และเป็นบทพิสูจน์ความสำเร็จของผู้บริหาร

หลักการบริหารพฤติกรรมองค์การ : ทุกองค์ประกอบในองค์การ ทั้งในส่วนของการงาน (ทั้งงานระดับองค์การ และงานย่อย) และส่วนของคน (ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์การ) นั้น ทุกองค์ประกอบและทุกระดับต่างมีความสัมพันธ์เป็นสิ่งแวดล้อมและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมซึ่งกันและกันอย่างแยกไม่ออก ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะส่งเสริมและ/หรือสนับสนุน ทั้งทางตรงและ/หรือทางอ้อม อันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมได้ทั้งในลักษณะที่พึงประสงค์ และ/หรือไม่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการวิเคราะห์

ปัญหาขององค์การนั้น จึงไม่สามารถแยกพิจารณาทีละอย่างได้ หรือไม่อาจนำความรู้ หลักการ หรือทฤษฎีแต่ละเรื่องแต่ละด้านมาใช้โดยตรง แต่จะต้องอาศัยความรู้ที่มีอยู่เป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณาและวิเคราะห์ปัญหาทุกแง่มุมทุกองค์ประกอบ ซึ่งต่างมีผลมีอิทธิพลต่อกันและกัน

จะเห็นว่าหลักการบริหารพฤติกรรมองค์การมีแนวคิดและแนวทางที่สอดคล้องกับหลักของพุทธศาสนา ผู้เขียนในฐานะผู้สอนวิชาพฤติกรรมองค์การ ได้กล่าวกับนักศึกษาเสมอว่า ทุกสิ่งในโลกนี้อยู่ในสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทุกอย่างเกิดขึ้นตั้งอยู่แล้วก็จะดับไป และผลของมันเป็นไปได้ทั้งทางสร้างสรรค์ และ/หรือ การทำลายล้าง คนรุ่นใหม่มีความสามารถมีอัจฉริยภาพ แต่ต้องรู้จักค้นหาและพัฒนาตนเองอย่างถูกต้องจึงจะสามารถนำความสามารถและอัจฉริภาพนั้นมาถ่ายทอดออกเป็นผลงานอย่างเป็นรูปธรรมได้ อย่างไรก็ตาม ถ้าคนรุ่นใหม่ค้นหาและพัฒนาตนเองได้แล้ว เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถและอัจฉริยภาพ เป็นคนฉลาดแต่หากขาดความดี/จิตสำนึกแห่งคุณธรรมแล้วจะเป็นอย่างไร อัจฉริยภาพภายในซึ่งมีความสามารถพร้อมจะนำออกมาใช้นั้น จะได้ทั้งการสร้างโลกให้งดงามหรือการทำลายล้างอย่างน่ากลัว ดังนั้นคนรุ่นใหม่จะต้องทั้งฉลาดและดี (ซึ่งตรงกับปณิธานของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตของเราที่ว่า "บัณฑิตต้องถึงพร้อมด้วยคุณธรรม และ คุณวุฒิ" เพราะทั้งคุณธรรมและคุณวุฒิเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งสำหรับคนรุ่นใหม่ที่จะอยู่ได้อย่างประสบความสำเร็จและมีชีวิตทั้งดงามมีความสุข และถ้าใครเป็นคนช่างสังเกตสักนิดก็จะเห็นต่อไปอีกด้วยว่า

คุณธรรมก็จะต้องมาก่อนคุณวุฒิ) คนรุ่นใหม่จะต้องสามารถอยู่ได้ในสภาพของปัญหาต่าง ๆ ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่คนรุ่นใหม่จะต้องตระหนักในจิตสำนึกเสมอว่า เราจะไม่สร้างหรือพยายามหลีกเลี่ยงที่สุด ที่จะเป็นผู้สร้างปัญหาให้กับตนเองและสังคมเสียเอง เพราะในการอยู่ร่วมกันนั้น ทั้งในแง่ของพฤติกรรมและแง่ของพุทธศาสนา จะเห็นว่ามีความเป็นไปได้สูงเหลือเกินที่ทุกคนทุกชีวิตทุกสิ่งจะเป็นต้นเหตุหรือมีส่วนร่วมในการสร้างปัญหาวัยกันทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่พฤติกรรม มีการระบุชัดเจนว่า ทุกองค์ประกอบต่างมีผลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่อกันและกัน ซึ่งพฤติกรรมไม่ว่าจะเกิดขึ้นในระดับใด ย่อมมีผลสืบเนื่องเป็นทั้งผลที่ดี เป็นที่น่าพอใจ หรือส่งผลเสียหายเลวร้ายอย่างยิ่งก็เป็นไปได้เช่นกัน

คนเราจะสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องสมบูรณ์ และสามารถดำรงชีวิตของคนไม่ให้เป็นปัญหาได้นั้น ผู้เขียนใคร่ขอนำหลักการเชิงพฤติกรรมและพุทธปรัชญามาเสนอเป็นแนวความคิด คือ

๑. คนจะต้องเข้าใจ ธรรมชาติ ของตนเอง ของผู้อื่นและสิ่งอื่น ๆ เช่น เราก็ค้น เขาก็คน สัตว์ก็มีชีวิต พืชก็มีชีวิต ล้วนมีพื้นฐานธรรมชาติของความต้องการเหมือนกันทั้งที่จำเป็น (Need) และไม่จำเป็น (Want) แต่ก็สำคัญในแง่พฤติกรรม เพราะถ้าเลือกได้ ทำได้ ทุกชีวิตจะเลือกสิ่งที่คิดว่าดีที่สุด คือ สร้างความพอใจสูงสุด (Max. Satisfaction) ให้กับตนเองเสมอ ดังนั้นจะเห็นว่า ทุกชีวิตมีพื้นฐานหลักเดียวกันแต่จะมีรายละเอียดของความต้องการรวมทั้งมีวิธีการคิด/รูปแบบการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งความ

ต้องการต่างกัน

๒. คนจะต้องเข้าใจและยึด ธรรมชาติ เป็นแนวทางในการพิจารณาความเหมาะสมในสิ่งที่ตนต้องการ รวมทั้งวิธีการเพื่อให้ได้มาว่า ความต้องการและวิธีการที่จะทำนั้น เป็นการตอบสนองความสุขของคนจริงหรือไม่ และความสุ้นั้น วิธีการนั้น มีผลกระทบใคร่ถึงขั้นเดือดร้อนหรือไม่

ตัวอย่างสถานการณ์ต่อไปนี้ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในลักษณะที่ดูราวจะเป็นปัญหาประจำชาติ หรือแทบจะกล่าวได้ว่า เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ในชีวิตประจำวันของคนไทย ซึ่งสถานการณ์ตัวอย่างนี้จะทำให้เราได้เห็นและเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้นว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์ อันก่อให้เกิดผลดีทั้งต่องานต่อตนเอง ต่อสังคม หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อันก่อให้เกิดผลร้ายกระทบต่อสังคม ต่อตนเอง อาจสร้างและ/หรือป้องกันและ/หรือควบคุมแก้ไขได้อย่างแท้จริง ต่อเมื่อมีความเข้าใจธรรมชาติของตนเอง ผู้อื่นและสิ่งอื่น ๆ และเข้าใจการนำธรรมชาติเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกสร้างพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุดตามสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นเท่านั้น

ตัวอย่างสถานการณ์ "พระพุทธศาสนาเสื่อม.....?"

คนไทยโดยเฉพาะชาวพุทธจำนวนมากมีความรู้สึกหรือบางคนอาจถึงกับเชื่อว่า "พระพุทธศาสนาเสื่อมหรือเริ่มจะเสื่อมแล้ว" เช่นกรณีที่มีพระสงฆ์ (คนที่เข้าไปบวชเป็นพระสงฆ์) มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่อความเป็นพระสงฆ์ เช่นมีสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับสตรี ทุกครั้งที่

เกิดเหตุการณ์ทำนองนี้ขึ้น ที่เห็นชัดเจนคือคนไทยโดยเฉพาะชาวพุทธมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นในลักษณะของความไม่พอใจในรูปแบบต่าง ๆ บางครั้งกลายเป็น ปัญหาที่รุนแรง ลูกหลานเป็นชาวใหญ่ได้ถึงระดับประเทศระดับชาติ เป็นผลให้ภาพพจน์ของพุทธศาสนาเสียหายเสื่อมศรัทธาไม่เฉพาะในประเทศแต่ขยายวงออกไปถึงต่างประเทศ

หากถามว่า ปัญหาเช่นนี้เกิดขึ้นมาแล้วในอดีตในปัจจุบัน แล้วก็จะเกิดขึ้นอีกในอนาคตนั้น เราจะแก้ไขและ/หรือป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เหล่านั้นกันอย่างไร ก่อนที่พระพุทธศาสนาจะเสื่อม....ไปจริง ๆ (ที่ว่าเสื่อม..ในที่นี้หมายถึงเสื่อมไปจากประเทศไทย..เพราะจริง ๆ แล้วเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนา คือ พระธรรมอันเป็นสัจธรรมที่อย่างไรก็ไม่มีวันเสื่อม) คำตอบของคำถามนี้อาศัยความเข้าใจ "ธรรมาชาติ" และ การเข้าถึง "ธรรมะ" มาเป็นแนวทาง ได้โดยให้ท่านลองตอบคำถาม ต่อไปนี้ก่อน

๑. ท่านรู้จักและเข้าใจธรรมาชาติของตัวเองในฐานะที่เป็น(มนุษย์)คนไทย มีลักษณะพื้นฐานความคิดและพฤติกรรมแบบไทย ๆ มากน้อยเพียงใด

๒. ท่านรู้จักเข้าใจธรรมาชาติของผู้อื่นในฐานะที่เป็น(มนุษย์) คนไทย มีลักษณะพื้นฐานความคิด และพฤติกรรมแบบไทย ๆ มากน้อยเพียงใด

๓. ท่านรู้จักและเข้าใจธรรมาชาติของบุคคลผู้ที่บวชเป็นพระสงฆ์ในฐานะที่เป็นมนุษย์ หรือคน ๆ หนึ่งมากน้อยเพียงใด

๔. ท่านมีใจที่เป็นกลาง หรือเป็นธรรมในการพิจารณาตัดสินปัญหามากน้อยเพียงใด

หลังจากที่ท่านถามตัวเอง ตอบตัวเองด้วยความซื่อสัตย์แล้วพบว่า ท่านไม่มีคุณสมบัติทั้ง ๔ ข้อข้างต้น โดยเฉพาะข้อ ๔ ผู้เขียนก็ขอแนะนำให้ท่าน ผ่าน/ทิ้งบทความนี้ไปได้เลย แต่หากพบว่าท่านมีคุณสมบัติดังกล่าว โดยเฉพาะข้อ ๔ ก็ให้ท่านเปิดใจพิจารณาคำถามข้อ ๕ ต่อไปนี้ โดยใช้คุณสมบัติข้อ ๑ ถึงข้อ ๔ ของท่านด้วยความบริสุทธิ์ใจ

๕. ท่านในฐานะที่เป็นคนไทย และเป็นชาวพุทธคนหนึ่ง ท่านมีส่วนส่งเสริมและ/หรือสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงและ/หรือทางอ้อมที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของพระสงฆ์ต่าง ๆ อย่างไรบ้าง (พูดง่าย ๆ ก็คือ ท่านเป็นส่วนใดหรือในจุดใดของต้นเหตุของปัญหาอย่างไร)

หากท่าน.. หรือมีอีกหลาย ๆ ท่านที่สามารถตอบได้ว่ามีส่วนส่งเสริม/สนับสนุนโดยทางตรง/ทางอ้อมอย่างไรแล้วจะเป็นบทพิสูจน์ได้ว่าท่านมีคุณสมบัติครบตั้งแต่ข้อ ๑ ถึงข้อ ๔ อย่างแท้จริง และผลที่ตามมาก็คือ เมื่อเราพบว่าเราเองคือต้นเหตุ หรือส่วนหนึ่งของต้นเหตุในส่วนใด ก็ย่อมเป็นการง่ายที่เราจะดับเหตุที่ตัวเรา (เพราะการแก้ปัญหาดู ๆ ที่เกิดจากเราและเราเข้าใจย่อมง่ายกว่าไปพยายามค้นหาต้นเหตุของปัญหาจากคนอื่นแล้วไปพยายามอธิบายชักจูงให้คนอื่นเข้าใจและแก้ปัญหาคับด้วยความตั้งใจจริงและเต็มใจจริง) ซึ่งหากแต่ละคนค้นพบ เข้าใจและแก้ไขโดยเริ่มที่ตนเอง พฤติกรรมของทุกคนก็จะเป็นรูปแบบที่พึงประสงค์งดงามต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมส่วนรวมซึ่งกันและกัน

ผู้เขียนแนะนำตัวอย่างสถานการณ์นี้ไปประกอบ

การสอน และการบรรยายต่าง ๆ เสมอ ซึ่งถึงจุดนี้แล้ว จะมีคำถามที่มักจะเลือกถาม เด็กหน้าคาใจ ๆ (แน่นอนว่าจะ *เป็นเด็กคู่หูหญิง*) ว่า "ตั้งแต่เกิดมา.. จนโคเป็นสาวทุกวันนี้ แล้ว ถามจริง ๆ ... ขอให้ตอบตรง ๆ ว่า ... "เคยมีความสัมพันธ์อะไรกับพระบ้างหรือเปล่า..." เด็กบางคน หลายคน ก็ทำหน้าตาเหอหรา เหมือนเป็นโรคเอ๋อขึ้นมากระทันหัน แล้วก็ตอบเบา ๆ (*ไม่ค่อยมั่นใจนัก*) ว่า ... " ไม่เคยค่ะ..." แต่ก็ก็มีหลายคนเหมือนกันก็ตอบออกมาชัดเจนหน้าตาเฉย (*ด้วยความมั่นใจ*) ว่า.. " เคยค่ะ " แล้วก็มีการอธิบาย ขยายความต่อว่า ... "เช่นทำบุญใส่บาตรในะ" ถามต่อว่า เวลาคนไทยเราใส่บาตรพระเราจะเอาอะไรใส่ แน่นอนก็คือ ธรรมชาติของคนไทยจะเลือกอาหารที่สดใหม่และดีที่สุดที่หาได้ เพื่อถวายพระด้วยความรู้สึกที่เคารพบูชา ใครสูงเท่าใด ก็จะทำให้ถวายสิ่งที่ดีที่สุดเท่านั้น... คงไม่มีคนไทยคนไหนเอาอาหารเก่าเหลือกินเมื่อวานมาใส่บาตรพระตอนเช้า แน่ ๆ

ย้อนกลับไปพิจารณาด้านพระสงฆ์ (*ผู้ชายที่บวชเป็นพระสงฆ์*) เราคงต้องยอมรับว่า อย่างไรเสีย พระสงฆ์ก็คือมนุษย์ธรรมดาหรือมองให้ลึกลงไปอีก ก็คือมนุษย์ผู้ชายธรรมดาที่มาบวชเป็นพระสงฆ์ หลายคนมีความตั้งใจจริงที่จะมาบวชเพื่อศึกษาเพื่อเข้าใจถึงธรรมะแห่งพุทธศาสนาอย่างแท้จริง กล่าวได้ว่าพระสงฆ์ทุกรูปจะเสมือนมี ๒ ภาคในตัว ภาคที่หนึ่ง คือ เป็นผู้ที่มีความตั้งใจ และจะปฏิบัติให้สมกับความเป็นพระสงฆ์ ส่วนภาคที่สอง คือ เป็นมนุษย์ที่มีธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ปุถุชนทั่วไป มีความรู้สึก มีความต้องการพื้นฐานเช่นเดียวกับมนุษย์ทุกคน พร้อมทั้งจะมี

พฤติกรรมตอบสนองความต้องการ ต่าง ๆ ของความเป็นมนุษย์ได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากสิ่งเร้าเกิดขึ้นรุนแรงและสิ่งแวดล้อมสนับสนุน เป็นใจ (*ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา*)

ในภาคที่หนึ่งของความเป็นพระสงฆ์พระพุทธเจ้าทรงเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนและกล่าวเสมอว่า การปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์ (*ให้สังเกตว่าใช้คำว่าปฏิบัติธรรม มิใช่ศึกษาธรรม*) ต้องเข้าถึงธรรมชาติ จะเข้าถึงธรรมชาติได้ต้องมีสมณะ คือ เป็นอยู่อย่างเรียบง่ายเป็นพื้นฐานสำคัญของความสำเร็จในการปฏิบัติธรรม ดังจะเห็นว่าพระสงฆ์หลายรูปที่ออกบวชและไปปฏิบัติธรรมในสถานที่ที่ท่านเลือกแล้วว่าสงบเงียบเป็นธรรมชาติ อันเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตอย่างสมณะ เพื่อความสงบอย่างแท้จริง เช่น บนยอดเขาในป่า ในถ้ำ เป็นต้น

แต่ก็มีพวกเรา ชาวพุทธผู้แสวงหาสัจธรรม ต้องการพบพระสงฆ์ที่เคารพบูชาเป็นที่พึ่งทางใจ เมื่อไปพบพระสงฆ์ในสถานที่ห่างไกลที่เลื่อมใสศรัทธาเฝ้าเวียนไปเวียนมาด้วยความรู้สึกซาบซึ้งในคำสอนของท่าน (*พระสงฆ์*) รูปนั้น และนี่ก็มักจะกล่าวได้ว่า คือ จุดเริ่มต้นของความพลาด ซึ่งอาจกล่าวว่า โดยไม่เจตนา (*โดยอ้อม*) ที่ชาวพุทธผู้นั้น/กลุ่มนั้น เริ่มส่งเสริม/สนับสนุนให้พระสงฆ์รูปนั้นที่กำลังสั่งสมความเป็นภาคที่หนึ่งของความเป็นสงฆ์ เริ่มที่จะหันกลับและ/หรือสับสน สู่ภาคที่สองของความเป็นมนุษย์เช่นเดิม เมื่อท่านอยู่ของท่านรูปเดียวอย่างสงบมีอะไรก็ฉันอย่างนั้น ที่หลับที่นอนก็แค่นอนแค่นั้น เรียบ ๆ ง่าย ๆ แต่เมื่อมีญาติโยมลูกศิษย์ลูกหาเพิ่มขึ้น

นอกจากความสงบอันเป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่สำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมจะสูญหายไปแล้ว ยังมีปัจจัย อื่น ๆ ที่เราซึ่งไม่เข้าใจธรรม..และธรรมชาติของพระสงฆ์อย่างแท้จริงจะมีส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้พระสงฆ์เสียพระได้ (ถ้าเป็นคนเรียก "เสียคน"... เป็นพระสงฆ์ก็จะเรียก "เสียพระ") เช่น การแย่งกันถวายเป็นอาหารรสเลิศ ชันเขี้ยว แล้วกำชับท่านนักหนาว่า ท่านต้องฉันของโยมให้ได้นะเจ้าจะ... ของดี ๆ อร่อย ๆ ทั้งนั้น วันแรกท่านก็อาจจะฉันโดยไม่คิดอะไร แต่พอได้ฉันทุกวันแค่ของดี ๆ อร่อย ๆ พระสงฆ์ในภาคที่สองของความที่ยังเป็นมนุษย์ (คนที่ไม่ใช่แมว) ก็จะเริ่มติดในรสชาติที่ดีโดยไม่รู้ตัว หนักไปกว่านั้นมีการถวายเป็นรถ สร้างกุฏิ ติดแอร์ ถวายโทรทัศน์ ตู้เย็น และอื่น ๆ ด้วยเหตุผลที่เป็นเจตนาบริสุทธิ์จริง ๆ เช่น รถยนต์ก็อยากให้ท่านสะดวกสบายเวลานิมนต์ท่านไปเทศน์ หากท่านเทศน์ที่กุฏิ ญาติโยมเยอะ กุฏิเล็ก ๆ ก็ไม่เพียงพอ คนมากันเยอะ ท่านเทศน์ก็คงเหนื่อยร้อนก็ร้อน สงสารท่านก็เลยติดแอร์ให้ท่าน กลัวท่านจะไม่ทันโลก ก็ถวายทีวี แลมน วิดีโอ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่มิประโยชน์ (ทางโลก) สร้างความสะดวกสบาย แต่ความสะดวกสบายนั้นหากใครได้รับมากเท่าใด ก็จะต้องทุกข์ขำยเท่านั้นเพราะสบายจนเคย และมีแนวโน้มเป็นพฤติกรรมสืบเนื่องจากเมื่ออยากได้อะไรก็ได้ ต่อไปเมื่อ อยากได้อะไรก็จะเอาให้ได้...ในที่สุดจะมีความเป็นไปได้สูงเหลือเกินที่พระสงฆ์ของคัมภีร์จะมีสัดส่วนความเป็นภาคที่หนึ่งลดน้อยลงไปทุกที ๆ ในขณะที่สัดส่วนความเป็นภาคที่สองเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยไม่รู้ตัวทั้งฝ่ายรับและ ฝ่ายให้ และหากจะคิดเล่น ๆ (แบบจริง ๆ) ต่อไปอีก คือ ถ้า

เพื่อกุณมีโยมผู้หญิงไป ๆ มา ๆ ด้วยความศรัทธา (จริง ๆ) เป็นประจำสม่ำเสมอ จนเกิดความคุ้นเคยสนิทสนม หากพิจารณาในแง่พฤติกรรมแล้ว หลักการเกิดพฤติกรรมกล่าวว่าพฤติกรรมเกิดขึ้นจากปัจจัยภายใน (คือความเป็นตัวของผู้ก่อพฤติกรรม) และปัจจัยภายนอก (สิ่งแวดล้อม ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนพฤติกรรม) ก็มีความเป็นไปได้สูงว่า พระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้ชาย มีปัจจัยภายในอันเป็นธรรมชาติของผู้ชายและความต้องการของผู้ชาย หากมีปัจจัยภายนอก ซึ่งสร้างความพร้อมสนับสนุนพฤติกรรมในการตอบสนองความต้องการแล้ว เพียงแวบเดียวของกระบวนการคิดตัดสินใจ มนุษย์ทุกคนก็อาจมีพฤติกรรมที่ผิดพลาดได้เช่นเดียวกันทุกคน

จากตัวอย่างสถานการณ์ดังกล่าว ผู้เขียนใคร่ขอเสนอให้พวกเราชาวพุทธและคนไทยทั้งหลาย ได้ตระหนักถึงจิตสำนึก บทบาท ความรับผิดชอบของตนเอง ที่มีตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะสรรหาคำพูดมาวิพากษ์วิจารณ์ โยนความผิดให้กันและกัน สังคมจะเลวร้ายลงไปเรื่อย ๆ คนที่เจ็บก็คือเราทุกคนที่อยู่ ในสังคมที่มันเลว ซึ่งก็คงต้องยอมรับกันแล้วว่าสังคมจะเลวก็เพราะทุกชีวิตที่มาอยู่ร่วมกันเป็นต้นเหตุร่วมกัน ป่วยการจะโทษผู้อื่นหรือกลุ่มอื่น หากมองโลกให้ดี ๆ จะพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอยู่ร่วมกันแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่หนึ่ง เป็นกลุ่มที่เจตนาสร้างปัญหากลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มที่เจตนาแก้ปัญหามา แต่ขาดความเข้าใจธรรมชาติและเข้าใจไม่ถึงธรรมะ จึงทำให้รูปแบบวิธีการแก้ปัญหากลายเป็นปัญหาซับซ้อน สับสนจนสาหัสกันไม่ออก

อย่างไรก็ดีก็น่าจะกล่าวได้ว่า คนกลุ่มที่หนึ่ง (ซึ่งมีเจตนาสร้างปัญหา) น่าจะมีจำนวนน้อยกว่ากลุ่มที่สอง (ที่เจตนาแก้ปัญหา) และน่าจะน้อยกว่ามากด้วย... ดังนั้น ถ้ามองโลกในแง่ดี ก็เรียกได้ว่าเราคงไม่สิ้นหวังในการที่จะร่วมมือกันอย่างน้อยที่สุดก็ขอให้เริ่มที่ตัวเราเอง เริ่มค้นหา ทำความเข้าใจธรรมชาติของตนเอง รู้จักตนเองให้ดีที่สุด มอบสิ่งที่ดี ๆ ให้กับตนเองตามที่ตนเองต้องการ เพื่อสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ แต่ก็อย่าลืมเข้าใจธรรมชาติ ความ

ต้องการผู้อื่น อย่าได้เบียดเบียนความสุขของกันและกัน รู้จักพอ รู้จักแบ่งปัน เมื่อใดที่มนุษย์เข้าใจตนเองและผู้อื่น มีธรรมะเป็นหลักยึดในการปฏิบัติพฤติกรรมที่ถูกต้อง พึงประสงค์ ต่างก็จะเป็นสิ่งแวดล้อมที่งดงามต่อกันและกัน และเมื่อนั้นสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายต่าง ๆ ก็จะเป็นขึ้นอย่างมหัศจรรย์... แต่ ถ้าไม่เช่นนั้น...ก็คงต้องจบตรงพุทธปรัชญาที่ว่า "เวรกรรมมีจริง..."

...แล้ว...จะโทษใคร...!!

ภาษา

เพื่อสภาวะแวดล้อมที่ดี

* ปรียาภรณ์ เผือกผ่อง

มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางเพื่อนมนุษย์และสภาวะแวดล้อมทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสังคมนั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการสื่อสาร ดังนั้น การใช้ภาษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงอยู่ร่วมกันของมนุษย์

อาจจะกล่าวได้ว่าภาษามีอิทธิพลต่อความคิดและความรู้สึกของมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน ภาษามีส่วนทำให้เกิดความรักและสันติภาพได้ฉับใด ในทางตรงข้ามภาษาก็ทำให้เกิดความเกลียดชังและการทำลายล้างได้ฉับนั้น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่ามนุษย์จะเลือกใช้ภาษาไปในทางใด

ในสังคมปัจจุบันซึ่งถือกันว่าเป็นโลกของยุคข้อมูลข่าวสารนั้น มนุษย์เลือกที่จะใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างภาพ และใช้เหตุผลเชิงภาษาอธิบายความรู้สึกนึกคิดอันแยกย่อยของคนผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ ฯลฯ ซึ่งสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการรับรู้ของผู้คนในสังคม อย่างไรก็ตามถึงแม้ผู้ใช้ภาษาจะจงใจบิดเบือนข้อเท็จจริงหรือมีกลวิธีอันล้าลึกในการสื่อสารอย่างไรก็ตามแล้วแต่ สิ่งหนึ่งที่ภาษายังคงทำหน้าที่ของมันอย่างไม่เปลี่ยนแปลงก็คือการเป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์เพื่อไปสู่เป้าหมายของการ

* อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์, หัวหน้าแผนกหลักสูตรและการสอน สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : อ.ม. (วรรณคดีเปรียบเทียบ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงทางความคิด และความรู้สึกของคนไปยังผู้อื่น

การสื่อความหมายโดยภาษานั้น กระบวนการเบื้องต้นที่สำคัญที่สุด คือการเลือกใช้คำเพื่อตอบสนองความคิดและอารมณ์ ความรู้สึกของตัวเองเป็นอันดับแรก ตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกของผู้ที่เราสื่อสารด้วยเป็นอันดับรองลงมา และตอบสนองสังคมเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมขณะที่ใช้ภาษาเป็นสำคัญ

เช่น...คำว่า "คนใช้" หรือ "คนรับใช้" ซึ่งเป็นคำที่ใช้กันโดยทั่วๆ ไปนั้นให้ความรู้สึกที่เป็นกลางๆ แต่ถ้ามามีผู้ใช้คำว่า "ข้า" แทนคำว่า "คนใช้" เพื่อตอบสนองอารมณ์เคียดแค้นชิงชังส่วนตนเป็นสำคัญคำว่า "ข้า" จะให้ความรู้สึกในแง่ลบต่อผู้ได้ยินได้ฟังทันที และอาจจะก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบโต้ผู้พูดได้ ในทางตรงข้าม หากมีผู้ใช้คำว่า "ผู้ช่วยงาน" แทนคำว่า "คนใช้" นอกจากจะให้ความรู้สึกในแง่บวกต่อผู้ได้ยินได้ฟังแล้ว ยังทำให้บรรยากาศของการสื่อสารเต็มไปด้วยไมตรีจิต

คำว่า "ตำรวจ" เป็นคำที่ให้ความรู้สึกที่เป็นกลางๆ ก่อนข้างบวก แต่ถ้ามามีผู้ใช้คำว่า "ผู้รื้อไถ" แทนคำว่า "ตำรวจ" จะทำให้เกิดความรู้สึกในแง่ลบทั้งต่อตัวผู้ที่กล่าวถึงและต่อผู้ได้ยินได้ฟัง แต่ในทางตรงข้าม ถ้ามามีผู้ใช้คำว่า "ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์" แทนคำว่า "ตำรวจ" จะให้ความรู้สึกในแง่บวกและทำให้ผู้รับฟังเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจมากกว่า

สิ่งที่ผู้ใช้ภาษาควรคำนึงถึงก็คือ การใช้ภาษานั้นไม่ควรตอบสนองเฉพาะอารมณ์ และความรู้สึกที่เรียกกันว่า

"สะใจ" ผู้ใช้ภาษาหรือ "สะใจ" ผู้คนในสังคมเป็นสำคัญเท่านั้น เพราะบางครั้งอาจจะก่อให้เกิดความเจ็บปวดกับผู้ที่ได้รับฟังและเกิดบรรยากาศที่ตึงเครียดขึ้น เช่น ในการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผู้ยิ่งใหญ่ของบ้านเมืองท่านหนึ่งใช้คำพูดประโยคหนึ่งอย่างชัดถ้อยชัดคำว่า "ขอให้ผู้ว่าฯ ทั้งหลายโปรดให้ความร่วมมือ และขออย่าได้เหิมเกริม" คำที่กระทบอารมณ์ความรู้สึกของผู้รับฟังอย่างรุนแรง คือคำว่า "เหิมเกริม" ซึ่งหลายคนที่ได้ฟังไม่แน่ใจว่าผู้พูดมีเจตนาที่จะใช้คำนี้จริง ๆ เพื่อปรามพฤติกรรมของผู้ว่าฯ หรือปลั่งเปลอพูดด้วยอารมณ์ แต่แน่นอนที่สุดก็คือ ภาษาลักษณะเช่นนี้ก่อให้เกิดบรรยากาศของความอึดอัดไม่สบายใจกับผู้ได้รับฟัง อีกตัวอย่างหนึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงหาเสียงเลือกตั้งก่อนที่คนไทยจะได้รัฐบาลที่มี ฯพณฯ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นธรรมชาติของการหาเสียงที่จะต้องมีการใช้คำพูดที่รุนแรง สาดโคลนเพื่อมุ่งหวังโจมตีฝ่ายตรงข้าม แต่การหาเสียงช่วงนี้ค่อนข้างจะดุเดือดและรุนแรงกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา มีผู้ใหญ่ของพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียงพรรคหนึ่ง ให้สัมภาษณ์โดยกล่าวถึงพรรคการเมืองพรรคหนึ่งว่า "เป็นพรรคที่ไม่มีใครอยากคบค้าสมาคมด้วย เพราะชักเข้าชักออก เป็นพรรคการเมืองที่โง่งม" คำว่า "โง่งม" เป็นคำที่ก่อให้เกิดปฏิกิริยาทั้งจากสมาชิกพรรคการเมืองที่ถูกกล่าวถึง และเป็นประเด็นในการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง ถึงแม้ผู้พูดจะออกมาแก้ตัวในเชิงแปลความหมายให้ออกไปทางถึงขบขันก็ตาม แต่สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือ บรรยากาศของ

ความตึงเครียด และการตอบโต้อย่างรุนแรง ซึ่งขยายวงกว้างไปยังพรรคการเมืองอื่น ๆ รวมทั้งประชาชนทั่วไปด้วย ภาพที่ปรากฏก็คือ สภาวะแวดล้อมของเมืองไทยขณะนั้นเต็มไปด้วยความแตกแยก อาชญากรรมร้าย และใช้ถ้อยคำโจมตีซึ่งกันและกันผ่านสื่อต่าง ๆ จนกลายเป็นมลพิษไปทั่ว

ในส่วนของภาษาเขียนที่ปรากฏในรูปของข่าวประกาศ หรือข้อบังคับ ซึ่งมีผลต่อผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมนั้น พึงควรระมัดระวังในแง่ของผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้รับสารและถูกกล่าวถึงเป็นสำคัญ การขอความร่วมมือ การแจ้งข่าวสาร หรือการให้ข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ ควรจะใช้ภาษาตรงไปตรงมา ชัดเจน สร้างความรู้สึกที่ดีไม่เกินจริง และไม่หมิ่นแหย่ความหมายเชิงข่มขู่ เช่น "ถ้าไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ ก็เตรียมตัวหางานทำใหม่ได้" หรือ "ถ้าไม่ให้ความร่วมมือ จะไม่รับรองความปลอดภัย" หรือ "ชนประสานงา ดายทั้งโคตร" เป็นต้น การใช้ภาษาเช่นนี้ นอกจากมีลักษณะเกินจริงและไม่สร้างสรรค์แล้ว ยังทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกในด้านลบต่อตัวบุคคลหรือหน่วยงานผู้ส่งสาร

ในอีกด้านหนึ่งที่ควรตระหนักถึงก็คือ ถ้าผู้ใช้ภาษาเพียงแต่ใช้คำหวาน ๆ เพื่อสร้างภาพหรือหลบเลี่ยงการนำเสนอความจริง เช่น รัฐมนตรีชอบเรียกนักข่าวว่า "หนูจ๋า" "ลูกจ๋า" หรือสามีเรียกภรรยาว่า "ที่รัก" หรือ "สุดที่รัก" คิดปาก โดยที่จิตใจไม่ได้รู้สึกอย่างนั้นจริง ๆ รวมทั้งผู้ยิ่งใหญ่ของบ้านเมืองที่ชอบให้สัญญาและชอบอ้างถึงประชาชน เช่น "ผมรักประชาชน" "ผมจะทำเพื่อ

ประชาชน" "ประชาชนต้องการให้ผมเป็นผู้นำ" ฯลฯ ซึ่งคำพูดทั้งหลายเหล่านี้ จะคงอยู่ในความรับรู้ของผู้คน เพื่อรอวันพิสูจน์ความจริงใจของผู้พูดไปจนกว่าบุคคลเหล่านั้นจะสิ้นสุดบทบาทลง

ขณะเดียวกัน ถ้าผู้ใช้ภาษาขาดการปรุงแต่งหรือเคยชินที่จะใช้ภาษาตามใจ หรือตามอารมณ์ตนเองเป็นหลัก โดยขาดศิลปะของนักสื่อสารที่ดี คือ คิดอย่างไร รู้สึกอย่างไรก็พูดอย่างนั้น ก็อาจจะทำให้ถูกมองว่าเป็นคนโผงผาง และไม่เป็นที่ชื่นชอบของคนโดยทั่วไปนัก เช่น เห็นผู้หญิงรูปร่างเจ้าเนื้อเดินผ่านมา ก็พูดว่า "ผู้หญิงคนนี้อ้วนจังเลย" เห็นผู้ชายที่มีลักษณะอ่อนแอมีกิริยาคล้ายผู้หญิงก็พูดว่า "ไอ้คนนี้เป็นกระเทยแน่ ๆ" หรือเห็นคนแก่มา ๆ ก็พูดว่า "แก่จนหนังเหี่ยวแล้ว" เป็นต้น ซึ่งสิ่งที่พูดออกมานั้น ถึงแม้ว่าจะตรงกับความเป็นจริงทุกอย่าง แต่ในแง่ของจิตวิทยาหรือความเหมาะสมแล้ว ควรจะหลีกเลี่ยง หรือเลือกใช้คำอื่นที่ให้ความรู้สึกที่ดีกว่านี้แทน

ฉะนั้น ภาษาที่เป็นของมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์เป็นภาษาสากล และเป็นภาษาร่วมของมนุษยชาติที่จะก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีเสมอเมื่อได้ยินได้ฟัง น่าจะได้แก่ ภาษาคอนกรี ซึ่งสามารถหลอมรวมคนต่างเชื้อชาติ ต่างภาษาไว้ด้วยกันได้ด้วยท่วงทำนอง ที่สามารถสื่อความรัก ความเข้าใจและความสำนึกในจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ร่วมโลก ภาษาซึ่งไม่มีพหิมิติกันนี้ จะกล่อมเกล้าให้มนุษย์มีจิตใจที่อ่อนโยน และเพื่อแผ่ความรักให้แก่กัน ทั้งยังสามารถยุติความบาดหมางต่าง ๆ ลงได้

มนุษย์ปัจจุบันมีความเปราะบางและอ่อนไหวทางอารมณ์ค่อนข้างมาก ถ้าพูดผิดพูดดีเดียวอาจก่อให้เกิดภาวะที่ตึงเครียด หรือแปรเปลี่ยนเป็นความแค้นเคืองได้ แม้แต่เพื่อนสนิท คนใกล้ชิด หรือสามีภรรยา ก็พึงควรระวังเรื่องของการใช้ภาษาดูแลเช่นกัน เพราะยังเป็นผู้ที่เรารักมากหรือคุ้นเคยมาก ยิ่งจำเป็นต้องทะนุถนอมความรู้สึกของกันและกันให้จงหนัก แม้แต่ถ้อยคำที่หยอกล้อในลักษณะของภาษาสแลง เช่น "จีเง๋า" "เฟอะพะ" หรือ "ซื่อป้อ" ถ้าใช้พร่ำเพรื่อโดยไม่คำนึงถึงอารมณ์ของคนฟัง ในบางช่วงเวลา อาจจะกระทบความรู้สึกของผู้ที่เราสื่อสารด้วยโดยที่เราไม่ได้ตั้งใจ

ดังนั้น เพื่อสภาวะแวดล้อมที่ดีและเพื่อบรรยากาศของมิตรไมตรีอันอบอุ่น มนุษย์จึงควรตระหนัก

ในเรื่องของการใช้ภาษาให้มาก อย่าใช้ภาษาเพียงเพื่อสนองความคิดหรืออารมณ์ของตนเองเท่านั้น หากแต่พึงควรนึกถึงผู้อื่นและสังคมด้วย อย่างไรก็ตาม การใช้ภาษาโดยยืนอยู่บนพื้นฐานของความจริงใจและความซื่อตรง ก็ยังเป็นบรรทัดฐานที่ควรปฏิบัติ แต่ขณะเดียวกัน การใช้ภาษาก็เป็นศาสตร์แห่งศิลปะที่จำเป็นต้องมีการปรุงแต่ง เพื่อไม่ให้ตรงหรือห้วนจนเกินไปด้วยเช่นกัน การใช้ภาษา คือการแสดงออกของความคิดและจิตใจ ถ้าความคิดและจิตใจของเราดีงาม ภาษาที่ใช้ก็มักจะสะท้อนความดีงามนั้นออกมาแจ่มเดียวกัน อย่าใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการทำร้ายหรือประหัดประหารกันเลย จงใช้ภาษาเพื่อสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้แก่กัน เพื่อความรู้สึกและคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งต่อตัวเราเอง ผู้อื่น และสังคมโดยส่วนรวมเถิด □□

บรรณานุกรม

- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. ภาษากับความคิด. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๒.
- ปราณี กุลละวาณิช และคณะ. ภาษาทัศนาศาสตร์. กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.
- สนิท ตั้งทวี. การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๘.

สิ่งแวดล้อมและปัจจัยที่เป็นคุณ ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เกื้อหนุน

สรรพสิ่งในโลกนี้ล้วนมีลักษณะสองด้าน เช่นถ้าเราพิจารณาเรื่องน้ำเราก็พบว่าน้ำมีประโยชน์ในการดื่ม ประุงอาหาร ทำเชื้อนเพื่อใช้น้ำไปหมุนเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเพื่อใช้งาน แต่ในขณะเดียวกันน้ำก็สร้างความเสียหายให้กับมนุษย์อย่างมหาศาล เช่น เมื่อน้ำท่วมก็จะทำความเสียหายให้กับเรือสวนไร่นา อาคารเป็นจำนวนมาก คิดเป็นจำนวนเงินมูลค่ามหาศาลในแต่ละปี พลังงานนิวเคลียร์ก็เช่นกันมีทั้งที่เป็นประโยชน์ เช่น โรงงานพลังงานไฟฟ้านิวเคลียร์สามารถผลิตไฟฟ้าเพื่อให้มนุษย์ได้ใช้จำนวนมหาศาล แต่อย่างไรก็ตาม นิวเคลียร์ก็เป็นอาวุธมหาประลัยที่ทำลายชีวิตมนุษย์ได้เป็นจำนวนล้าน ๆ คน

เมื่อเรามองในประเด็นของกระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การสอน การเรียน การบริหาร หรือกระบวนการใด ๆ ก็ตาม ก็จะมีลักษณะสองด้านเช่นเดียวกัน เมื่อเรามองกระบวนการเรียนการสอนก็จะมีด้านปัจจัย หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นคุณหรือเสริม แต่ในขณะเดียวกันก็มีปัจจัยที่เป็นลบ หรือปัจจัยที่ยับยั้งการพัฒนาการก้าวหน้าของกระบวนการนั้น ถ้าเราพิจารณาสรรพสิ่งตามปรัชญาของลัทธิมาร์กซ์ เราจะเข้าใจการพัฒนาการดำรงอยู่ของสรรพสิ่งได้เป็นอย่างดี ปรัชญาของลัทธิมาร์กซ์ กล่าวว่าสรรพสิ่งย่อมมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ขัดแย้ง สัมพันธ์ ที่พูดว่าสรรพสิ่งนี้รวมหมดทุกอย่าง ขึ้นอยู่กับว่า

* อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : กศ.ม. (ภาษาและวรรณคดีอังกฤษ)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เราจะมองอย่างไร ในขอบเขตไหน เช่น มองชีวิตคน เรา
จะเห็นว่าคนมีการเคลื่อนไหว คือ พัฒนาจากพูดไม่ได้ ก็
เป็นพูดได้ จากเดินไม่ได้ก็เดินได้ จากตัวเล็กก็เป็นตัวโต
ขึ้น ในขณะที่เราเจริญเติบโตก็มีความขัดแย้งกันคือเซลล์
เก่าก็จะตายไป ถูกเซลล์ใหม่เข้ามาแทนที่ แต่ขณะเดียวกัน
อวัยวะในร่างกายก็จะทำงานอย่างสัมพันธ์กัน และ
ท่ามกลางการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ขัดแย้ง สัมพันธ์
ก็มีปัจจัยที่เป็นคุณที่ช่วยเสริมการพัฒนาของคน เช่น การ
สร้างปัจจัยด้านอาหาร สุขภาพ อนามัย การศึกษา แต่ถ้า
เราไม่ต้องการให้คน ๆ นี้อยู่ชีวิตอยู่ต่อไป เราก็สร้างปัจจัยที่
ตรงข้ามกับที่กล่าวมา คือ ไม่ให้อาหารกิน ไม่ให้การศึกษา
ไม่ดูแลเรื่องสุขภาพ คนนั้นก็ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้เลย

จะเห็นว่าสรรพสิ่งต่าง ๆ พัฒนาเปลี่ยนแปลง
ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไขที่แน่นอน น้ำจะเดือดก็ต้องได้
รับความร้อนจากไฟด้วยอุณหภูมิที่แน่นอนน้ำนั้นจึงเดือด
เช่นเดียวกับการเกิด การดับ การพัฒนาของสิ่งต่าง ๆ ก็
ต้องมีปัจจัยเสริมหรือปัจจัยที่ขัดขวาง ถ้าพูดถึงการเรียน
ภาษาอังกฤษของนักศึกษา ก็จะต้องมีสิ่งแวดล้อมและปัจจัย
ที่แน่นอนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีในด้านการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษของนักศึกษา ซึ่งมีสิ่งแวดล้อมและปัจจัยด้าน
ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ด้านวัฒนธรรม

ด้านทัศนคติ

ด้านแรงจูงใจ

ด้านครูผู้สอน

ด้านนักศึกษา

ปัจจัยและสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ก่อน
จะพูดถึงสิ่งที่แวดล้อมทางวัฒนธรรม จะใคร่ขอพูดถึง
ความหมายของวัฒนธรรมเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้รู้
บางท่านกล่าวว่า วัฒนธรรม คือ สัญลักษณ์ที่สัมผัสได้
และค่านิยมของคนที่บอกถึงคุณลักษณะของตนเอง
บางท่านก็กล่าวถึงวัฒนธรรมว่า เป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์
เป็นผู้คิดสร้างขึ้นมา หรือบางท่านก็พูดว่า วัฒนธรรม คือ
สิ่งยึดเหนี่ยว หรือผูกพันความสัมพันธ์ของมนุษย์ เป็นสื่อ
ในการเคลื่อนไหว หายใจ และแสดงความเป็นตัวของตัว
เอง ดังนั้น ถ้าจะขยายความวัฒนธรรมก็ไม่น่าจะหมายถึง
เพียงพฤติกรรม แต่ยังรวมถึงกฎระเบียบ (ที่ไม่เป็น
ลายลักษณ์อักษร) ความหมาย ความเชื่อ ทัศนคติและ
ค่านิยมที่ควบคุมพฤติกรรมของคน จึงเห็นได้ว่าวัฒนธรรม
เป็นสิ่งแวดล้อมที่หล่อหลอมพฤติกรรมความเชื่อ ความ
นึกคิดของคนมาแต่เกิด ทั้งยังส่งส่ผลถ่ายทอดกันมา
หลายชั่วอายุคนจนกระทั่งถึงยุคสมัยของนักศึกษา เมื่อ
วัฒนธรรมเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อและ
ความคิด วัฒนธรรมก็เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการ
เรียนภาษาอังกฤษไม่ด้านบวกก็ด้านลบ ทั้งนี้เพราะว่าการ
พัฒนาทางสติปัญญาของคนถูกกำหนดโดยสิ่งแวดล้อมที่
เราเจริญเติบโตขึ้นมาด้วยเป็นอย่างมาก นอกเหนือจาก
พันธุกรรมเช่น สภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการกระทำหรือ
ปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างอยู่อย่างสม่ำเสมอ คนนั้นก็จะต้องจำ
และนำมาปฏิบัติเป็นวิธีการเรียนรู้เป็นวิธีของตนเอง
วัฒนธรรมกับแบบวิธีการคิดจึงเกี่ยวพันกันอย่างเหนียวแน่น
เป็นผลให้แบบแผนทางวัฒนธรรมเกี่ยวโยงสัมพันธ์กับคน

เราจนแยกไม่ออกจนก่อให้เกิดผลต่อวิธีการคิด การใช้ชีวิต การประพฤติกการกระทำ ถ้าจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ถ้าเราต้องการทราบว่รูปแบบวิธี (หรือสไตล์) การเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาเป็นอย่างไร เราต้องพิจารณาอิทธิพลของครอบครัว ระบบการศึกษา และวัฒนธรรมซึ่งถ้าจะพูดอย่างสรุปก็คือ วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อรูปแบบวิธีการเรียนรู้ภาษาของนักศึกษาอย่างมาก

ในการเรียนภาษาจะมีรูปแบบวิธีการเรียนที่เฉพาะแน่นอนที่ช่วยให้การเรียนรู้ภาษาได้ดีขึ้น และก็มีรูปแบบวิธีการเรียนบางแบบที่ไม่ช่วยเสริมในการเรียนรู้ภาษา ผู้สอนส่วนมากเมื่อพบว่านักศึกษาบางคนมีอุปสรรคหรือปัญหาด้านการเรียนภาษาอังกฤษ ก็มักจะสรุปเอาว่าเป็นปัญหาที่ติดตัวกับนักศึกษามาเองแต่เก่าก่อนมากกว่าจะพิจารณาว่ามาจากปัญหาทางวัฒนธรรมทั้งสองวัฒนธรรมกับรูปแบบวิธีการเรียนของนักศึกษา ซึ่งเมื่อผู้สอนไม่เข้าใจความแตกต่างของรูปแบบการเรียนของนักศึกษาที่เกิดจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน นักศึกษาก็จะมีปัญหาคือผู้สอนในด้านลบ โดยเฉพาะกับผู้สอนที่ไม่มีประสบการณ์ในต่างประเทศ ก็จะมีวิธีการคิดและการเข้าใจการเรียนรู้แบบเดียวกับคนในเผ่าพันธุ์ตนเอง ซึ่งอาจจะมีความคิดอคติทางวัฒนธรรม และอาจมีการสรุปการเรียนของนักศึกษาผิดพลาดก็ได้

การที่จะให้นักศึกษามีความก้าวหน้าทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมาก ผู้สอนภาษาอังกฤษจะต้องเข้าใจรูปแบบวิธีการเรียนของนักศึกษา และอิทธิพลของวัฒนธรรมตนเองที่สร้างรูปแบบวิธีการเรียนและเข้าใจวัฒนธรรมของ

ภาษาที่เรียนด้วย ไม่เช่นนั้นแล้วความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อนักศึกษามีรูปแบบวิธีการเรียนแตกต่างจากรูปแบบการสอนของผู้สอน โดยเฉพาะเมื่อผู้สอนไม่เข้าใจเหตุผลด้านวัฒนธรรมและเหตุผลส่วนบุคคล ห้องเรียนจะกลายเป็นสถานที่ที่ไม่เท่าเทียมกัน นักศึกษากลุ่มหนึ่งจะได้รับความรู้ตามที่ต้องการทุกอย่าง แต่บางคนจะไม่ได้รับความรู้อะไรเลย ซึ่งบางคนอาจจะต่อสู้ดิ้นรน พยายามอย่างยิ่งที่จะเรียนรู้ แต่บางคนอาจจะสับสน หรือท้อแท้ไปเลย ปัญหาดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในห้องเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง หรือเกิดกับห้องเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่งนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจะเสียเปรียบเพราะภาษาที่เรียนไม่ได้ใช้ในการสื่อสารนอกห้องเรียนเลย จากการวิจัยของ Dann และคณะ (1993) พบว่าการเข้าใจวัฒนธรรมของรูปแบบวิธีการเรียนที่แตกต่างกันของนักศึกษา มีส่วนช่วยเสริมความสามารถในการเรียนของนักศึกษามากขึ้น ส่วน Pineda กับ Bowes (1993) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาทางด้านวัฒนธรรมและการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านวัฒนธรรม จะทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนภาษามากกว่าเดิม

การไม่เข้าใจรูปแบบวิธีการเรียนและวัฒนธรรมไม่ใช่เป็นความผิดของผู้สอน แต่เป็นเพราะสถานศึกษาบางแห่งไม่มีการเรียนการสอนด้านนี้ อย่างไรก็ตามเราต้องตระหนักอยู่เสมอว่าการเข้าใจวัฒนธรรมและรูปแบบวิธีการเรียนภาษาของนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้ประสบความสำเร็จด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในการศึกษา

วัฒนธรรมเราไม่เพียงแต่ศึกษาเพียงแต่ประเพณี ขนบธรรมเนียม สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ แต่ต้องศึกษาค่านิยมของคน ความเชื่อ ทศนคติ และศึกษาว่าพวกเขามีอิทธิพลต่อผู้อื่นจากการปฏิสัมพันธ์อย่างไร การศึกษาวัฒนธรรมควรศึกษาในรูปของกระบวนการ (process) และผล (product) มากกว่า ทั้งนี้เพราะภาษาทุกภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นคำศัพท์ ไวยากรณ์ และเสียงของภาษาได้บอกถึงธรรมชาติและค่านิยมทางวัฒนธรรมอย่างมากมาย ผู้เขียนใคร่ยกตัวอย่างให้เห็นว่าวัฒนธรรมได้แฝงอยู่ในภาษาอย่างไร เช่นคำว่า nigger ถ้าเราพูดคำนี้ก็จะมีความหมายที่เป็นด้านลบต่อคนผิวดำชาวอเมริกัน ซึ่งคำที่มีความหมายที่เป็นกลางไม่มีความหมายเป็นบวกหรือลบคือ African American หรือ เมื่อเราชมเด็ก ๆ คนอเมริกันจะชมว่า She's cute... (น่ารัก) แต่การชมของคนไทยจะพูดว่า เด็กอะไรน่ารักเก๋น่ารัก ซึ่งการชมดังกล่าวก็แฝงความเชื่อไว้เบื้องหลัง หรือการทักทายในภาษาไทยเรามักจะทักทายว่าไปไหนมา หรือทานข้าวแล้วหรือยัง แต่ภาษาอังกฤษจะทักทายว่า How are you? จะเห็นว่าความแตกต่างเหล่านี้แฝงไว้ด้วยความเชื่อทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการแนะนำผู้อื่นให้รู้จักกัน หรือเรื่องอื่น ๆ ดังนั้นการศึกษาด้านวัฒนธรรมของทั้งสองภาษาทั้งภาษาแม่และภาษาเป้าหมายจะช่วยให้เราเข้าใจภาษาที่เรากำลังเรียน จึงพอจะเห็นได้ว่าการสอนเราควรจะกระตุ้นหรือสนับสนุนให้นักศึกษาสนใจวัฒนธรรมปัจจุบันของประเทศนั้น หรือสืบทอดิบายความรู้ด้านวัฒนธรรมของประเทศนั้น หลายสถาบันในต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และออกฟ

อร์ต ได้เห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดหลักสูตรที่สร้างความเข้าใจด้านวัฒนธรรม อารยธรรมของประเทศต่าง ๆ

ปัจจัยด้านทัศนคติ และแรงจูงใจ (Attitude and Motivation) ทัศนคติ คือ พฤติกรรมความรู้สึก และความคิด ความรู้สึก (Affective) เป็นทัศนคติที่สำคัญที่สุด เป็นเครื่องชี้นำหรือบ่งการให้นักเรียนแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่ง ทัศนคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การที่จะให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงทัศนคติเป็นด้านบวกได้นั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอน ถ้าผู้สอนเป็นผู้สอนที่น่าเชื่อถือ บุคลิกลักษณะที่ดี (เป็นมิตร) การสอนที่ผู้สอนชี้แจงอธิบายว่าสอนอะไร จะพบกับปัญหาทางวัฒนธรรมอย่างไร นักศึกษารู้ว่าสิ่งที่เขาเรียนมีประโยชน์อย่างไร การสอนที่ไม่มีบรรยากาศแห่งความกลัว แต่มีความรู้สึกสบาย มีมุขตลก สิ่งที่ได้กล่าวมานี้จะช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาให้เป็นบวกได้ นอกจากนั้นการสอนควรจะใช้นวัตกรรมต่าง ๆ หลายชนิดเพื่อให้นักศึกษาค้นเคยกับการเปลี่ยนแปลง

แรงจูงใจถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ช่วยให้นักศึกษาเรียนภาษาได้ดี เช่น นักศึกษารู้ว่าภาษาที่เรียนนั้นสามารถใช้ประโยชน์อะไรได้ จากการวิจัยการเรียนภาษาอังกฤษกับนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาทางด้านวิศวกรรมสามารถเรียนภาษาอังกฤษได้ดีกว่า นักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษที่เป็นหลักสูตรทั่วไป ทั้งนี้เพราะนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษที่เป็นหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์เห็นถึงประโยชน์ในการนำไปใช้ จึงมีความสนใจ

มากกว่า การเรียนภาษาอังกฤษที่เป็นหลักสูตรทั่วไป

ปัจจัยด้านผู้สอน ผู้สอนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยเพิ่มพูนและนำพาการเรียนของนักศึกษาได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ครูผู้สอนจึงควรพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้ก้าวหน้ามากขึ้น ซึ่งผู้สอนควรที่จะมีการพิจารณาปรับปรุงตนเองดังต่อไปนี้

๑. ผู้สอนควรตระหนักและเข้าใจถึงจุดอ่อนของตนเองว่าควรจะแก้ไขปรับปรุงอย่างไร และเข้าใจจุดแข็งของตนเองว่ามีอะไรบ้าง

๒. ผู้สอนควรมีทัศนคติที่เป็นด้านบวกมาก ๆ ต่อนักศึกษา เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ชุมชนและความต้องการของประเทศชาติ การมีทัศนคติที่เป็นบวกดังกล่าวจะช่วยให้การสอน การแสดงความคิดเห็นต่อนักศึกษาที่ได้รับจะเต็มไปด้วยความหวัง ความมุ่งมั่นที่มีต่อตนเอง ประเทศชาติและสังคมโดยรวมซึ่งพวกเขาจะเต็มไปด้วยพลัง

๓. ผู้สอนควรมีความรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับสังคม และมีความเข้าใจปัจจัยด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา เพื่อสามารถส่งอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษา วัฒนธรรม และวรรณคดีของประเทศที่พูดภาษาอังกฤษได้

๔. ผู้สอนต้องเพิ่มพูนทักษะในด้านการสอน การฝึกอบรมและวิชาชีพซึ่งต่อระบบภาษา วรรณคดีวัฒนธรรมของภาษาด้วยความกระตือรือร้น

การพัฒนาดังกล่าวเพื่อจะให้ครูผู้สอนมีคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ลักษณะที่พึงประสงค์ของ

ผู้สอนที่ดีควรจะมีดังต่อไปนี้

๑. ผู้สอนต้องมีความคิดและความเชื่อว่าคนที่มีความสามารถสามารถเรียนรู้อะไรก็ได้ ผู้สอนต้องยอมรับและจัดเตรียมรับความเป็นจริงที่ว่าเราทุกคนเรียนรู้ได้ในระดับช้าเร็วต่างกันและมีวิธีการเรียนต่างกัน

๒. ผู้สอนจะต้องรู้ว่า นักศึกษาต้องการความรัก การยอมรับ การให้เกียรติ ต้องการความรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ ต้องการให้เป็นที่ยอมรับว่าเขาเป็นคนสำคัญคนหนึ่ง ในกลุ่มที่สามารถได้รับความสำเร็จจากการสอนของผู้สอน และจากการแสดงออกจากการเรียน

๓. ผู้สอนต้องให้ความมั่นใจและให้กำลังใจต่อนักศึกษา เมื่อพวกเขาอยู่ในสภาพหยุดนิ่งไม่พัฒนา โดยต้องชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งปกติ เพราะนักศึกษาทุกคน จะไม่เรียนรู้ทุกอย่างในทันทีทันใด

๔. ผู้สอนต้องเข้าใจว่าการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักศึกษาเป็นเรื่องอ่อนไหวเช่นเมื่อนักศึกษาตอบในลักษณะสร้างสรรค์ ผู้สอนจะไม่แก้ไขในส่วนที่ผิดเล็กน้อยที่เกิดขึ้นนอกเสียจากว่าสิ่งที่ผิดนั้นเกี่ยวกับสิ่งที่อาจเกิดความเข้าใจผิดได้ ผู้สอนจะไม่กล่าวถึงสิ่งที่นักศึกษาทำผิดซ้ำเดิมลงไปอีก แต่ควรที่จะพูดว่า Listen! แล้วจะพูดถึงคำตอบที่ถูกต้อง ขณะที่ชมนักศึกษาที่ตอบถูก ก็ไม่ควรตำหนินักศึกษาที่ตอบผิดและเมื่อนักศึกษาคนหนึ่งตอบผิด ครูผู้สอนไม่ควรให้นักศึกษาอีกคนแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น ซึ่งอาจสร้างความรู้สึกไม่ดีของนักศึกษาหรือเกิดการเสียหน้าได้

๕. ผู้สอนควรจัดประสบการณ์ในการเรียนอย่างรอบคอบระมัดระวังโดยคัดเลือก จัดลำดับเนื้อหา เสนอ

เนื้อหา ผูกและสื่อความหมายในรูปที่เป็นระบบ สมเหตุสมผลซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ดีขึ้น โดยการจัดเนื้อหาจากที่นักศึกษาเคยเรียนรู้หรือคุ้นเคย ไปสู่สิ่งที่ไม่คุ้นเคย จากสิ่งง่ายไปสู่สิ่งที่ยาก

๖. ผู้สอนควรที่จะอธิบายความรู้ด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏในบทสนทนา จากการฟัง จากข้อความที่อ่าน อย่างไรก็ตามในการสอนวัฒนธรรมนั้น ครูต้องแน่ใจว่านักศึกษายังคงมีความเป็นตัวของตัวเอง มีศักดิ์ศรี และมีความภาคภูมิใจในความเป็นชนชาติของตนเองอยู่อย่างเดิม ซึ่งการสอนวัฒนธรรมเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในหลายวิธีที่ใช้สอนภาษา

๗. ผู้สอนพึงระลึกเสมอว่าครูผู้สอนคือผู้ประสาวิชา ที่ปรึกษา ผู้ชี้นำ เป็นเพื่อนเป็นอีกหลายๆ อย่าง ดังนั้น ผู้สอนจึงเป็นบุคคลที่น่ายกย่อง น่าเคารพ และเป็นบุคคลที่นักศึกษาควรเอาเป็นแบบอย่าง มีคนกล่าวว่า "อำนาจของครูผู้สอนสามารถเปลี่ยนแปลงโลกได้ และมีอิทธิพลอันใหญ่หลวงต่อคนชั่วกัลปาวสาน"

ปัจจัยในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประการสุดท้าย คือ นักศึกษา ปัจจัยที่กล่าวมาก่อนหน้านั้นเราเรียกว่าปัจจัยภายนอก คือเป็นปัจจัยเสริมหรือช่วยให้สรรพสิ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา แต่ปัจจัยที่จะชี้ขาดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาคือปัจจัยภายใน ในเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เป็นปัจจัยหลักหรือปัจจัยภายในคือตัวผู้เรียนหรือนักศึกษา ในการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาเราต้องการให้เขาเปลี่ยนแปลงพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษดีขึ้น ซึ่งลักษณะที่เป็นคุณที่ช่วยให้การเรียน

ภาษาอังกฤษของนักศึกษาศีขึ้นมีด้านต่าง ๆ ดังนี้

บุคลิกภาพ นักศึกษาที่จะเรียนภาษาอังกฤษได้ประสบความสำเร็จควรมีบุคลิกภาพดังต่อไปนี้

๑. เป็นคนเปิดกว้าง (Extrovert) คนที่มีลักษณะเปิดกว้างเป็นบุคลิกที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ และยังต้องมีความมั่นใจกล้าแสดงความคิดเห็น (Assertiveness) มีความมั่นคงทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ได้ ชอบความยุติธรรม มีใจเป็นธรรม

๒. มีความเข้าใจถึงอารมณ์ของผู้อื่น (Empathy) ซึ่งบุคลิกดังกล่าวนี้จะช่วยเสริมความสามารถในการออกเสียงภาษาอังกฤษ

๓. ความสุขุมรอบคอบและความฉับไว ในที่นี้หมายถึงปฏิกิริยาตอบสนองที่เป็นไปโดยฉับไวและรอบคอบจะเป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่งที่ช่วยในการเรียนภาษาอังกฤษได้ดี

รูปแบบวิธีการเรียน (Styles) จากการวิจัยพบว่านักศึกษามีวิธีการเรียนภาษาอังกฤษหลายรูปแบบ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงรูปแบบวิธีการเรียนบางอย่างที่สำคัญที่ช่วยให้การเรียนภาษาของนักศึกษาศีขึ้น

การเรียนรู้ด้วยการพึ่งตนเอง (Feild Independent) ถือว่าเป็นรูปแบบวิธีการเรียนที่ช่วยให้เรียนภาษาได้ดี นักศึกษาที่มีวิธีการเรียนดังกล่าวจะชอบการแข่งขัน และการยอมรับ ชอบทำกิจกรรม ชอบทำงาน ชอบการเรียนรู้ที่เน้นความรู้ความคิดที่เป็นรายละเอียด พวกเขาจะรับรู้และเรียนรู้อย่างวิเคราะห์วิจารณ์ ชอบวิชาที่เป็นนามธรรม ไม่ชอบทำงานที่มีความเกี่ยวข้องกันเป็นการส่วนตัว

กับเพื่อนนักศึกษา นักศึกษาประเภทนี้ชอบฟังพาดตนเอง ลักษณะรูปแบบวิธีการเรียนดังกล่าวจะเกิดขึ้นกับนักศึกษาที่เจริญเติบโตในวัฒนธรรมที่เน้นความเป็นตัวของตัวเอง พวกนักศึกษามีรูปแบบการเรียนรู้แบบฟังพาดตนเอง ชอบให้ผู้สอนสอนจากเรื่องทั่วไปแล้วค่อยเข้าสู่เรื่องแยกย่อยที่เป็นรายละเอียดเฉพาะภายหลัง นักศึกษากลุ่มนี้ชอบระเบียบกฎเกณฑ์ในการเรียน ในการฝึกให้นักศึกษามีลักษณะการเรียนรู้แบบฟังพาดตนเอง ควรจัดกิจกรรมการสอนดังนี้ คือ การเขียนประวัติย่อส่วนตัว (resume) การตั้งชื่อเรื่องจากข้อความที่อ่าน การทำแบบฝึกหัดแบบ cloze

รูปแบบวิธีการเรียนอีกแบบหนึ่งที่เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาเรียนภาษาอังกฤษได้ดี คือลักษณะที่ชอบวางหรือสร้างกฎเกณฑ์ วางหลักจากเรื่องที่อ่านหรือเรียน ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมด้วยการแยกแยะให้เห็นความแตกต่างเปรียบเทียบความคล้ายคลึง แยกส่วนที่ไม่สำคัญในประโยคออกจากประโยค การจัดกลุ่มหมวดหมู่ของข้อผิดพลาดต่าง ๆ หรือจัดให้นักศึกษาจับคู่ประโยคและคำ

รูปแบบวิธีการเรียนภาษาอีกประการหนึ่งที่นักศึกษาคควรจะมีคือ ความอดทนต่อความหมายในภาษาที่ไม่ชัดเจนหรือกำกวม เพราะในการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนอาจจะประสบกับคำ หรือไวยากรณ์ที่ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน ปราศจากเหตุผล แปลก ไม่เป็นธรรมชาติ บางครั้งก็เป็นถ้อยคำที่ประติประคองประณีตบรรจงเกินไป นักศึกษาบางคนไม่อดทนต่อความไม่แน่ชัด ความยากของภาษา พวกเขาจะไม่ชอบคาดเดาความหมายของภาษาหรือ

ไม่ชอบเสี่ยง กิจกรรมที่ควรจัดให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่ดี คือ การหาข้อมูล การจับคู่ความหมายของคำ ประโยค หรือวลีจากการฟัง การเติมคำแบบ cloze และการเดาความหมายจากเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน

นอกจากรูปแบบวิธีการเรียนที่กล่าวมาแล้ว นักศึกษาที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษควรจะมีเทคนิคและยุทธวิธีในการเรียนดังต่อไปนี้

๑. นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นผู้ที่เดาความหมายอย่างตั้งใจและถูกต้อง นักศึกษาประเภทนี้จะใช้ตัวชี้หรือตัวบอกหนทาง (clue) ในการหาความหมายทั้งหมดที่มี ซึ่งจะกำหนดกรอบให้แลกลงในการตีความหมาย และรู้ว่าเขาต้องการสื่ออะไรในข้อความนั้น ผู้สอนต้องปลูกฝังศิลป์ในการเดาความหมาย นักศึกษาต้องเข้าใจว่าการเดาความหมายไม่ได้เกิดจากความว่างเปล่า แต่จะมาจากข้อมูลเฉพาะบางอย่างที่เป็นตัวชี้บอกเรา เช่น ตัวชี้จากโครงสร้างทางไวยากรณ์ จากความหมายหรือจากเนื้อความที่ไม่เป็นคำพูด เมื่อทำการสอน ผู้สอนควรให้กำลังใจนักศึกษาในการเดาความหมาย และควรถามว่า นักศึกษาใช้ตัวชี้อะไร ในการเดาความหมาย ถึงแม้ว่านักศึกษาจะเดาความหมายผิด แต่ครูผู้สอนสามารถที่จะแนะนำให้นักศึกษาเดาความหมายไปในหนทางที่ถูกต้อง

๒. นักศึกษาภาษาที่ประสบความสำเร็จจะมีแรงจูงใจอย่างแรงกล้าที่จะสื่อสารความหมาย นักศึกษาที่เรียนภาษาประสบความสำเร็จจะทำหลายอย่างเพื่อการสื่อสารรวมทั้งการพูดอ้อม (circumlocution) ถ้ายทอดข้อความ

จากข้อความเดิมเป็นภาษาของตนเอง หรือการใช้ท่าทางประกอบ (gestures) การจูงใจให้นักศึกษามีคุณลักษณะอย่างนี้ก็คือสอน หรือสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องเฉพาะตัวของนักศึกษา นักศึกษาจะสนุกหรือชอบเมื่อพูดเรื่องเกี่ยวกับตัวเอง หรือประสบการณ์ของตัวเอง ไม่ว่าใช้หนังสือเล่มใด เนื้อหาในหนังสือควรสามารถเชื่อมโยงกับประเด็นต่อไปนี้ได้ คือให้นักศึกษาในการยกตัวอย่างอธิบายความคำศัพท์ และโครงสร้างประโยค ใช้เทคนิคคำถามหลาย ๆ แบบเพื่อเผยข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาออกมา ให้โอกาสนักศึกษาคิดตัวอย่างด้วยตัวเองโดยใช้ศัพท์เฉพาะบางคำ สร้างสถานการณ์หรือสมมติสถานการณ์ที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์แบบปัจจุบันทันด่วน

๓. นักศึกษาภาษาอังกฤษที่จะประสบความสำเร็จจะไม่ถูกสกัดกั้นในการแสดงออกเนื่องจากความกลัว เขาไม่กลัวที่จะทำความผิดพลาดเพื่อเรียนรู้ที่จะสื่อความหมาย (สื่อสาร) ผู้สอนช่วยนักศึกษาได้โดยวางโครงร่างของกิจกรรมที่นำไปสู่การแสดงถึงขีดความสามารถและความสนใจของนักศึกษา และควรสร้างบรรยากาศที่เป็นที่ชื่นชอบและสนุกสนานให้นักศึกษา

๔. นักศึกษาภาษาที่ประสบผลสำเร็จ จึงเตรียมพร้อมอยู่เสมอที่จะเรียนหรือสนใจรูปแบบและแบบแผนทางภาษา นักศึกษาเหล่านั้นจะวิเคราะห์ จัดอันดับ จัดกลุ่ม หรือสังเคราะห์เรื่องที่เรียน ผู้สอนจะช่วยนักศึกษาได้โดยให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงรูปแบบเหล่านั้น นอกจากนี้ครูควรฝึกฟังการพูดของเพื่อนร่วมห้องเรียน ครูควรอธิบายการวิเคราะห์ การจัดอันดับ (Categorized) การสังเคราะห์

แบบแผน (patterns) ทางภาษา

๕. นักศึกษาภาษาอังกฤษประสบความสำเร็จต้องฝึกฝน พวกเขาจะต้องหาโอกาสในการใช้ภาษาผู้สอนสร้างบรรยากาศโดยให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการพูด จูงใจโดยการพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับตัวนักศึกษาและคิดรูปแบบการสอนที่ให้นักศึกษาพูดภาษาอังกฤษระหว่างกัน เช่น การจัดวิธีการสัมภาษณ์ การใช้บทบาทสมมุติ

๖. นักศึกษาภาษาอังกฤษที่ประสบความสำเร็จจะตรวจสอบและแก้ไขการพูดของตนเองและผู้อื่น นักศึกษาประเภทนี้ จะสนใจว่าการพูดของตนเองผู้อื่นฟังรู้เรื่องหรือไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ ส่วนหนึ่งของการตรวจสอบแก้ไขนี้เป็นส่วนของการมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างเข้มข้นจริงจัง เพราะนอกจากเขาเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเองแล้วยังต้องเรียนรู้จากความผิดพลาดของผู้อื่นด้วย Narenz กล่าวว่า จากการวิจัยพบว่าครูใช้เวลาพูด ๒ ใน ๓ ของเวลาที่สอน ครูควรให้นักศึกษามีบทบาทในการพูดมากกว่านี้ และครูคอยแก้ไขในส่วนที่ผิด

๗. นักศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ สนใจการเรียนรู้ความหมาย ทุกคนรู้ว่าการจะรู้ความหมายในเรื่องที่อ่านหรือเขียนนั้นเพียงแต่การสนใจเรียนรู้หลักไวยากรณ์นั้นไม่เพียงพอ ในห้องเรียนนักศึกษามักจะตอบคำถามได้ถูกต้อง แต่รู้เข้าใจเรื่องที่อ่านน้อยมากในการสอนนักศึกษาเดิมคำเขียนรูปประโยคได้อย่างถูกต้องแต่ก็น้อยนักที่จะสนใจความหมายหรือเนื้อหาที่เรียน ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จจะให้ความสนใจต่อเนื้อหา อารมณ์ ความรู้สึกของคำพูดหรือประโยคนั้น ทั้งพิจารณา

ความสัมพันธ์ของผู้พูดหรือผู้เขียนเนื้อความนั้น พิจารณาถึงกฎเกณฑ์การพูด การใช้ภาษา ในการสอนผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีการแปล เพราะเราสามารถอธิบายความโดยอ้อม (Circumlocution) การอธิบายข้อความโดยใช้ข้อความของตนเอง การดูความหมายของคำพ้องหรือคำที่มีความหมายตรงกันข้าม

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าการสอนและการเรียนภาษาอังกฤษ มีปัจจัยหลักอยู่สองประการ ประการแรกคือปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นตัวเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และอีกปัจจัยหนึ่งคือปัจจัยภายในที่เป็นนักศึกษาเองที่เป็นตัวชี้ขาดในการเปลี่ยนแปลง พัฒนาเกิดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามมีความเป็นอคติอยู่มากที่จะมองปัญหาการเรียนการสอนว่า เป็นปัญหาจากตัวนักศึกษาเป็น

สำคัญ เพราะจะทำให้ครูผู้สอนปิดความรับผิดชอบต่อการสอนของตนเองและการเรียนของนักศึกษา แต่ในขณะเดียวกัน จะโยนความรับผิดชอบการเรียนการสอนไปที่ตัวนักศึกษาทั้งหมดก็ได้ เราควรที่จะเข้าใจว่าในกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอน และผู้เรียนอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนเดียวกัน ครูผู้สอนเป็นผู้จัดวางแผนกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนเป็นผู้ที่จะต้องจัดเตรียมตนเองเพื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนให้ได้รับความรู้ที่ต้องการ ดังนั้นด้านทั้งสองด้านที่ประกอบขึ้นมา เป็นกระบวนการเรียนการสอนครูผู้สอนและผู้เรียนต้องมีส่วนที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน จึงจะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จได้ □□

BIBLIOGRAPHY

- Champean de Lopez, Cheryl I. "The Role of the Teacher in Today's Language Classroom;" *English Teaching Forum*. Vol.XXVII. 2-5, No. 3 ; July 1989. .
- Finocchiaro, Mary. "Teacher Development : A Continuing Process;" *English Teaching Forum*. 2-5, (XXVI) 3 ; July 1988.
- Gardner, R.C. and MacIntyre, P.D., "A Students Contributions to Second Language Learning Part II : Affective Variables;" *Language Teaching*. 1-9, (26)1; January 1993.
- Morgan, Carol. "Attitude Change and Foreign Language Culture Learning;" *Language Teaching*. 63-67, (26)2; April 1993.
- Oxford, Rebecca L. and Anderson, Neil J. "A Crosscultural View of Learning Styles;" *Language Teaching*. 201-210, (28) 4; October 1995.
- Reiss, Mary-Ann, "Helping the Unsuccessful Language Learner;" *English Teaching Forum*. 2-7, (XXI) 2; April 1983.

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม

* ญัฐสิทธิ์ พุฒิวินาสารทภักย์

พิงพิทย์ จารุวัฒน์ "การเปิดรับข่าวสารด้านมลพิษจากสื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ของนักศึกษาวิศวกรรม
อุตสาหกรรม" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, ๒๕๓๘.

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พรพิทย์ วรกิจโกลาทร

การศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารด้านมลพิษจากสื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ของนักศึกษาวิศวกรรม-อุตสาหกรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการเปิดรับข่าวสารและข่าวสารด้านมลพิษจากสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์ และความคิดเห็นต่อการนำเสนอข่าวสารด้านมลพิษโดยสื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรม

อุตสาหกรรม ปีการศึกษา ๒๕๓๗ สังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๐๕ คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไค-สแควร์ ค่า t และ ค่า F ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๒ เปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์สถานีที่เปิดรับมากที่สุด

* บรรณารักษ์ประจำแผนกบริการสนเทศ หอสมุดและศูนย์สารสนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : ศศ.บ.

(บรรณารักษ์ศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง ๗ ประเภทของรายการโทรทัศน์ที่เปิดรับมากที่สุดได้แก่ รายการกีฬา ข่าว และสารคดีตามลำดับ รายการโทรทัศน์และวิทยุที่นำเสนอข่าวสารด้านมลพิษที่เปิดรับมากที่สุด ได้แก่ รายการโลกสวยด้วยมือเรา หุ่นแสงตะวัน และโฆษณาเบียร์สิงห์ชุดแม่น้ำ ส่วนรายการวิทยุได้แก่ คลื่นสี่เขียวเพื่อสิ่งแวดล้อม และ ๑ นาทีกับความรู้อย่างสิ่งแวดล้อม นักศึกษามีความคิดเห็นว่ารายการข่าวทางโทรทัศน์ และรายการเพลงทางวิทยุกระจายเสียง มีปริมาณข่าวสารความรู้ด้านมลพิษมากที่สุด และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อแนวทางการนำเสนอด้านเนื้อหา เวลา บุคคล กิจกรรม และประเภทของรายการ

การสำรวจเปรียบเทียบระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านมลพิษกับตัวแปรต้น ๓ ตัวแปร คือชั้นปี เพศ และการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่านักศึกษาที่เรียนชั้นปีแตกต่างกันเปิดรับรายการโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๓ รายการ รายการวิทยุ ๑ รายการ นักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงเปิดรับรายการโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๖ รายการ รายการวิทยุ ๑ รายการ นักศึกษาที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมและไม่เคยร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม

แวดล้อมเปิดรับรายการโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๗ รายการ รายการและความคิดเห็นต่อแนวทางการนำเสนอวิทยุ ๕ รายการ สำหรับการหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อปริมาณข่าวสาร และความคิดเห็นต่อแนวทางการนำเสนอข่าวสารด้านมลพิษโดยสื่อมวลชนกับตัวแปรต้น ๓ ตัวแปร คือ ชั้นปี เพศ และการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักศึกษาที่เรียนชั้นปีแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปริมาณข่าวสารด้านมลพิษในรายการโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๗ รายการ รายการวิทยุ ๓ รายการ และมีความคิดเห็นต่อแนวทางการนำเสนอไม่แตกต่างกัน นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นต่อปริมาณข่าวสารด้านมลพิษในรายการโทรทัศน์และวิทยุไม่แตกต่างกัน และมีความคิดเห็นต่อแนวทางการนำเสนอไม่แตกต่างกันด้วย นักศึกษาที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมและไม่เคยร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นต่อปริมาณข่าวสารด้านมลพิษในรายการโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๕ รายการ รายการวิทยุ ๒ รายการ และมีความคิดเห็นต่อแนวทางการนำเสนอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านเนื้อหา บุคคล กิจกรรมและประเภทของรายการ

เพชร จินกร "อุปสงค์คือนำประปาของผู้ใช้น้ำประเภทที่พักอาศัยในเขตการประปานครหลวง" วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๓๙.

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย

การศึกษาเรื่อง อุปสงค์คือนำประปาของผู้ใช้น้ำประเภทที่พักอาศัยในเขตการประปานครหลวงครั้งนี้ ต้อง

การศึกษาพฤติกรรมการใช้น้ำของผู้ใช้น้ำประเภทที่พักอาศัย โดยมีจุดมุ่งหมาย ๒ ประการ ประการที่หนึ่ง คือ

หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการใช้น้ำของที่พักอาศัย กับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ น้ำ ประการที่สอง เพื่อวิเคราะห์ว่าการปรับปรุงราคาน้ำ หรือการเข้ามาตรึงการด้านราคาในส่วนของที่พักอาศัยจะมี ประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งการศึกษาขั้วรวมไปถึง การทดสอบความสามารถของสมการที่คำนวณได้โดยวิธี Historical Simulation หรือ Ex Post Forecasts และนำสมการในแบบจำลองไปประมาณค่าแนวโน้มของ ความต้องการใช้น้ำเป็นรายเดือนในช่วงเวลาดังตั้ง พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๔๐

ตัวแบบจำลองเป็นชนิดสมการเดียวหลายตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรอิสระคือ ราคาน้ำประปาเฉลี่ยของที่พัก อาศัย (P), รายได้ที่แท้จริงของบ้านในเขต กปน. (Y), อุณหภูมิเฉลี่ยในเขต กปน. (T), ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยใน เขต กปน. (R), และจำนวนผู้ใช้ น้ำประเภทที่พักอาศัยใน เขต กปน. (H), การคาดคะเนสัมประสิทธิ์ของตัวแปร คำนวณโดยวิธี OLS โดยใช้ข้อมูลรายเดือนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๒ - ๒๕๓๗ รวม ๖ ปี (72 observations)

ผลการศึกษาปรากฏว่าตัวแบบที่เหมาะสมมี ลักษณะเป็น Static Model ในรูป Logarithmic Form โดยยังคงเหลือตัวแปรอธิบายเพียง ๓ ตัว คือ ราคาน้ำ อุณหภูมิและจำนวนผู้ใช้ น้ำ ส่วนตัวแปรรายได้ และปริมาณน้ำฝนมีค่าสถิติไม่ถึงเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับซึ่ง อาจเป็นเพราะข้อจำกัดด้านคุณภาพของข้อมูลหรือวิธีการ หาค่าเฉลี่ยของทั้ง ๒ ตัวนี้ยังไม่ดีพอ เครื่องหมายหน้า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรเป็นไปตามที่คาดหมายไว้ตั้งแต่แรก

คือสัมประสิทธิ์ของราคาเป็นลบ (-) อุณหภูมิและจำนวนผู้ ใช้น้ำเป็นบวก (+) โดยค่าความยืดหยุ่นของทั้งตัวแปรทั้ง ๓ ตัว มีค่าคือ ๐.๒๒, ๐.๕๕, ๐.๖๙ ตามลำดับ การ ปรับปรุงราคาน้ำประปาไม่มีผลทำให้ลักษณะโครงสร้าง การใช้น้ำของผู้ใช้น้ำประเภทที่พักอาศัยเปลี่ยนแปลง เนื่อง จากอุปสงค์การใช้น้ำมีความยืดหยุ่นต่ำ การคาดคะเน แนวโน้มของการใช้น้ำสูงขึ้นตามระยะเวลา

ข้อเสนอแนะของการศึกษา คือ การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องไม่บิดเบือนแก่ประชาชน การรณรงค์ให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัดทั้งภายในและภายนอกที่พักอาศัย โดยให้องค์กรและพนักงานทำตัวเป็นแบบ อย่างที่ดี การบริหารจัดการในองค์กรเองให้มีความ พร้อมในการแก้ปัญหาทุกด้านอยู่เสมอ โดยเฉพาะปัญหาที่ เกิดจากการต้องสูญเสีย น้ำที่ผลิตได้เพราะปัญหาท่อแตก- ท่อรั่ว ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนเรื่องความ สำคัญของทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้มีสภาพ ที่ดีขึ้นหรือไม่สกปรกเน่าเสียไปกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่ง เสริมให้มีการประหยัดการใช้น้ำ สร้างจิตสำนึกและทัศนคติ ที่ดีต่อการกระทำดังกล่าวตั้งแต่วัยเด็ก รวมไปถึงการที่รัฐ เองต้องพยายามเร่งกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชน บบทให้ได้ผลอย่างรวดเร็ว เพื่อลดปัญหาความต้องการใช้น้ำ ที่นับวันจะยิ่งสูงขึ้น เนื่องมาจากการเพิ่มของประชากรที่ อพยพเข้ามาทำงานทำในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

นอกจากนี้ในส่วน of ประชาชนผู้ใช้น้ำ ควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและมีส่วนร่วมในการ ช่วยกันแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ โดยเริ่มจากตัวเอง

ฝึกให้มีพฤติกรรมกรใช้น้ำที่ประหยัด ใช้น้ำเท่าที่จำเป็นจริง ไม่เปิดทิ้งหรือใช้อย่างฟุ่มเฟือย □□

สุมนา ตั้งอารีย์มิตร "ประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ : กรณีการบำบัดน้ำเสียในโรงงานอุตสาหกรรม" วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๓๘.

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญเสริม บุญเจริญผล

ปัจจุบันมลพิษทางน้ำในจังหวัดสมุทรสาครกลายเป็นปัญหาเรื้อรัง มลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากการปล่อยน้ำทิ้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของโรงงานอุตสาหกรรมหลายประเภทลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หรือทะเลสาบ ทั้งที่มีกฎหมายหลักคือพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ควบคุมในเรื่องนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงมุ่งที่จะศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะกฎหมายที่ควบคุมมีข้อบกพร่อง หรือการบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพหรืออาจจะเกิดจากทั้งสองสิ่งรวมกัน จึงไม่อาจแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำได้ และควรจะต้องปรับปรุงพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ในเรื่องใดบ้างและจะใช้วิธีการอย่างใดมาบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ให้ประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการศึกษาจะพบว่า : พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีข้อบกพร่อง เช่น ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดว่าการตั้งโรงงานจำพวกที่ ๑ จำพวกที่ ๒ ตั้งอยู่ใน

ทำเลและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งไม่ชัดเจนและก่อให้เกิดปัญหาบางประการในทางปฏิบัติ ตามมาตรา ๖๔ ก็ไม่ชัดเจนสำหรับผู้เสียหายจากการกระทำของโรงงานอุตสาหกรรมว่าจะเรียกร้อง ค่าตอบแทนอย่างไรจึงต้องใช้ประมวลกฎหมายอาญาบังคับแทน และมีข้อบกพร่องบางประการในประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๒ ข้อ ๒๒ (๑๔)

✳ ปัญหาด้านพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีปัญหายูบย้าง คือเรื่องการทำงานไม่กระตือรือร้นในการทำงาน และอีกสาเหตุ คือ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาครมีพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงานจำนวน ๕ คนซึ่งไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนโรงงานที่มีอยู่ประมาณ ๑,๘๐๐ โรงงาน

ปัญหาด้านโรงงานอุตสาหกรรม คือ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในระบบบำบัดน้ำเสีย โรงงานส่วนใหญ่มีขนาดเล็กถึงขนาดกลางมีเงินทุนหมุนเวียนน้อยจึงหาทางลดค่าใช้จ่ายโดยการละเลยการบำบัดน้ำเสีย

ปัญหาด้านประชาชนใกล้เคียงโรงงาน คือ ความไม่สนใจในปัญหาการปล่อยน้ำเสียของโรงงานลงในแม่น้ำลำคลอง ซึ่งชาวบ้านใกล้เคียงก็ทราบแต่ส่วนใหญ่ก็นิ่งเฉย

ทั้ง ๆ ที่ได้รับความเดือดร้อน

โดยสรุปการศึกษาพบว่าปัจจุบันปัญหามลพิษทางน้ำก็ยังปรากฏให้เห็นอยู่ ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเกิดจากข้อบกพร่องของการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบกิจการโรงงาน

อุตสาหกรรมและประชาชนผู้อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงโรงงานอุตสาหกรรม ปัจจัยทั้งสี่อย่างดังกล่าวมาแล้วมีส่วนบกพร่อง จึงเป็นสาเหตุทำให้พระราชบัญญัติโรงงาน อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ ขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ □□

อรรถเสวี สายเนตร "ประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีต่อความรู้ และทัศนคติของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๙.

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ พิมพ์สินธุ์

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ใน "โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ ปีที่ ๕๐" อันจะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของความรู้ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงการและสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ ที่มีต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นประโยชน์ในการวางแผนการประชาสัมพันธ์ของโครงการฯ ต่อไป

การวิจัยนี้ศึกษาประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในกรุงเทพมหานครโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ ตัวอย่าง โดยใช้เขตตัวอย่าง ๑๐ เขตจาก ๓๘ เขตในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตปทุมวัน คลองสาน บางรัก บางพลัด บางกะปิ ห้วยขวาง ราชบุรีบูรณะ จตุจักร ภาษีเจริญ และ เขตพระ

โขนง ใช้ทางสรรพสินค้าในแต่ละเขตเป็นสถานที่ในการเก็บข้อมูล เนื่องจากทางสรรพสินค้าเป็นแหล่งรวบรวมของประชากรหลายประเภทสามารถเก็บข้อมูลกระจายครอบคลุมประชากรได้ดี ดังนี้

มาบุญครองสรรพสินค้า, เซ็นทรัล ลาดหญ้า, โรบินสัน บางรัก, พาต้า ปิ่นเกล้า, เดอะมอลล์ บางกะปิ, เอเชีย, ราชบุรีบูรณะ, เซ็นทรัล พลาซ่า, เดอะมอลล์ ท่าพระ และอิมพีเรียล บางนา

แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเขตละ ๔๐ ตัวอย่าง แล้วแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกเอง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๖ ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ ๒ การเปิดรับข่าวสารทั่วไป ตอนที่ ๓ การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ ตอนที่ ๔ ความรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ตอนที่ ๕ ทัศนคติเกี่ยวกับโครงการฯ ตอนที่ ๖ ทัศนคติ

เกี่ยวกับสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์ โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปคือ SPSS เพื่อประมวลผลข้อมูล สำหรับสถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ใช้บรรยายข้อมูลทั่วไปของประชากรเปิดรับสื่อทั่วไป สื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ และข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อโครงการฯ ในการพิสูจน์สมมุติฐาน ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

จากสมมุติฐานในการทำวิจัย ๔ ข้อ สรุปผลได้ดังนี้

๑. ความรู้ ทัศนคติประชาชนที่มีต่อโครงการฯ และสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ของโครงการฯ โดยประชาชนที่เปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์โครงการสูง จะมีความรู้เกี่ยวกับโครงการฯ สูง ส่วนประชาชนที่มีการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ ต่ำ จะมีความรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ต่ำ

๒. ประชาชนที่เปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ สูง จะมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับโครงการฯ ส่วนประชาชนที่เปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ ต่ำ จะมีทัศนคติทางลบเกี่ยวกับโครงการฯ เมื่อจำแนกตามสื่อประชาสัมพันธ์แต่ละสื่อแล้ว พบว่า รายการวิทยุ โฆษณาวิทยุ และรายการโทรทัศน์ เป็นสื่อที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับโครงการฯ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ ๐.๒๒๕๓

๐.๒๐๑๕ และ ๐.๑๙๐๙

๓. ประชาชนที่เปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ สูง จะมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ ส่วนประชาชนที่เปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ ต่ำ จะมีทัศนคติทางลบเกี่ยวกับสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ โดยเมื่อจำแนกตามสื่อประชาสัมพันธ์แต่ละสื่อแล้ว พบว่า โฆษณาโทรทัศน์ โฆษณาวิทยุ รายการโทรทัศน์ เป็นสื่อที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ ๐.๒๔๔๑ ๐.๒๐๖๐ และ ๐.๒๐๑๕

๔. ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการฯ จะมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับโครงการฯ และสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ ส่วนประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ต่ำ จะมีทัศนคติทางลบเกี่ยวกับโครงการฯ และสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ

การศึกษาครั้งนี้พบว่าสื่อที่ประชาชนเปิดรับบ่อยครั้งได้แก่ โทรทัศน์ ร้อยละ ๘๒.๕ และวิทยุ ร้อยละ ๕๑.๘ โดยจะเปิดรับมากในช่วงรายการบันเทิง ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อความรู้และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงการและทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับสื่อประชาสัมพันธ์ในโครงการฯ ให้ดีขึ้น จึงควรปรับปรุงการประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้สอดคล้องกับการเปิดรับสื่อโทรทัศน์และวิทยุในช่วงรายการบันเทิงต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์สูงสุดและประโยชน์ต่อการวิจัยในอนาคตต่อไป □□

อาภรณ์ เจริญศิลป์ "อุปสงค์คือไฟฟ้าของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๓๘.

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.เทียนไชย จงพีรเพียร

การศึกษาวิทยานพนธ์เรื่อง อุปสงค์คือไฟฟ้าของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการใช้อุปสงค์ไฟฟ้าของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ โดยการใช้วิธีการสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และใช้ผลการศึกษาที่ได้มาทำการพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้า เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้อัตราค่าไฟแบบ TOD Rate ต่อความต้องการพลังไฟฟ้าของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย

อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ นับได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมหนัก มีวงเงินลงทุนสูง มีความต้องการไฟฟ้ามาก และจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง ทำให้แนวโน้มความต้องการปูนซีเมนต์เพื่อใช้ในการก่อสร้างเพิ่มมากขึ้นโดยลำดับ ดังนั้นเพื่อตอบสนองความต้องการปูนซีเมนต์ของประเทศ รัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงนโยบายทางด้านอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์จากแบบควบคุมเป็นแบบเสรี ทำให้ความต้องการไฟฟ้าของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์เพิ่มขึ้นมาก

จากการศึกษาอุปสงค์คือไฟฟ้าของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย โดยการใช้วิธีเชิงปริมาณ พบว่าราคาปูนซีเมนต์เฉลี่ย ณ ปีที่แล้ว และกำลังการ

ผลิตติดตั้งรวมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อุปสงค์ไฟฟ้าของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในทิศทางบวก สำหรับราคาไฟฟ้าเฉลี่ยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องสมมุติฐานที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงพิจารณาใช้แบบจำลองนี้ ในการพยากรณ์ความต้องการไฟฟ้าในอนาคต (๒๕๓๗ - ๒๕๔๑) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ในปี ๒๕๔๑ อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของไทยมีความต้องการพลังงานไฟฟ้า ๕ พันล้านหน่วย ความต้องการพลังไฟฟ้าสูงสุดซึ่งเกิดในช่วง Partial Peak และพลังไฟฟ้าในช่วงเวลา Peak เท่ากับ ๙๘๐ และ ๗๘๒ เมกะวัตต์ ตามลำดับ แต่จากผลของการใช้อัตราค่าไฟแบบ TOD Rate ทำให้อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ได้เปลี่ยนแปลงขั้นตอนย่อยในการผลิตบางส่วนไป ดำเนินการในช่วงเวลา off peak เนื่องจากในช่วงเวลานี้ไม่ถูกเรียกเก็บค่าพลังไฟฟ้า ดังนั้น ความต้องการพลังไฟฟ้าสูงสุดซึ่งเกิดในช่วง Partial Peak และพลังไฟฟ้าในช่วงเวลา Peak ลดลงเหลือ ๘๓๙ และ ๕๔๕ เมกะวัตต์ ตามลำดับ เป็นผลให้ลดค่าใช้จ่ายในการลงทุนก่อสร้างโรงไฟฟ้าและระบบส่งไฟฟ้าของประเทศในอนาคตได้ ๙,๑๗๕ ล้านบาท และสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าไฟฟ้าของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ได้ตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ - ๒๕๔๑ รวมทั้งหมด ๒๐๓ ล้าน □□

อินเทอร์เน็ต

* รองศาสตราจารย์ ดร. นวนิตย์ อินทรามะ

ตามหลังโลกกันมาติด ๆ กับคำว่าอินเทอร์เน็ตที่กำลังโด่งดังอยู่ในประเทศไทย ปัจจุบันคำว่า อินทราเน็ต เริ่มได้ยินกันหนาหูขึ้นทุกวัน และทำท่าจะมาแรงในอนาคตอันไม่ไกลนัก

อินทราเน็ต ก็คือ เครือข่ายส่วนตัวภายในองค์กรที่ทำงานโดยใช้กฎเกณฑ์เหมือนอินเทอร์เน็ต มีหลักเกณฑ์ในการทำงานและมีเทคโนโลยีร่วมกัน อินทราเน็ตจึงมีรูปร่างหน้าตาเหมือนอินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์ไวด์เว็บ แต่ใช้สำหรับเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายภายในองค์กรเท่านั้น บุคคลภายนอกไม่สามารถเข้ามาใช้ข้อมูลในเครือข่ายนี้ได้ แต่ผู้ใช้เครือข่ายภายใน สามารถออกจาก

อินทราเน็ต เข้าไปใช้เครือข่าย อินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ภายนอกได้ทันที เพราะทั้งสองระบบทำงานด้วยมาตรฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตามอินทราเน็ตมุ่งตอบสนองความต้องการข้อมูลภายในองค์กรมากกว่ามุ่งเน้นการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูลภายนอก หรือใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายนอก

อินทราเน็ต ทำหน้าที่เหมือนกับเป็นระบบเครือข่าย LAN (Local Area Network) หรือ WAN (Wide Area Network) ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ภายในองค์กรให้สื่อสารกันได้ ทำงานร่วมกันได้และใช้อุปกรณ์ร่วมกัน แต่อินทราเน็ตมีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ได้มาก

* ผู้อำนวยการหอสมุดและศูนย์สนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : Ph.D. (Library and Information Science)
Indiana University, U.S.A.

การระบบ LAN

ประวัติความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต

เมื่อมีการขยายการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวางทั่วโลก รวมทั้งการเกิดของเวิลด์ไวด์เว็บ ส่งผลในการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตง่าย และมีรูปลักษณะที่สวยงาม ผู้คนพากันนิยมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างล้นหลาม บรรดานักธุรกิจต่างก็สนใจใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ธุรกิจของตนให้เผยแพร่เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก แต่เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง ต่างก็ตระหนักว่าการโฆษณาเพื่อหาตลาดบนอินเทอร์เน็ตนั้น สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนที่ได้รับไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป ประกอบกับการที่ธุรกิจหลายแห่งได้ค้นพบประโยชน์ใหม่ของอินเทอร์เน็ต โดยการดัดแปลงเทคโนโลยีเวิลด์ไวด์เว็บมาใช้ในการติดต่อสื่อสารกันภายในองค์กร โดยผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในได้ จึงได้นำเทคโนโลยีมาใช้ติดต่อภายในองค์กรและระหว่างสาขาเพื่อติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจ โดยมีเป้าหมายให้บริการแก่บุคลากรภายในองค์กรโดยเฉพาะ จึงได้ก่อให้เกิดระบบอินเทอร์เน็ตขึ้น

ในช่วงแรกๆ อินเทอร์เน็ตได้ออกแบบสำหรับสื่อสารข้อมูลข่าวสารเฉพาะที่เปิดเผยได้ เช่น หมายเลขโทรศัพท์ของพนักงาน ประวัติและรายละเอียดของพนักงานเท่าที่เปิดเผยได้ แบบฟอร์มต่างๆ ที่ใช้เป็นประจำ ตลอดจนใช้ในการประกาศรับสมัครงานในตำแหน่งงานใหม่ ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยได้อย่าง

ปลอดภัย อินเทอร์เน็ตจึงขยายวงกว้างไปสู่การเผยแพร่ข้อมูลอื่นๆ เช่นการส่งคำสั่งไปยังหน่วยงานต่างๆ ภายในการรายงานโดยตรงไปยังบุคคลเฉพาะราย ข้อมูลเพื่อการดำเนินธุรกิจประจำวัน เช่น ยอดขาย การจัดส่งสินค้า เป็นต้น ดังนั้นแทบจะกล่าวได้ว่าระบบอินเทอร์เน็ตนั้นเข้ามาแทนที่ระบบ LAN และ WAN หรือเครือข่ายเฉพาะภายในและเครือข่ายบริเวณกว้าง ซึ่งนับวันจะลดน้อยลง

ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต

ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตดังได้กล่าวไว้แล้วว่า ประโยชน์อย่างกว้างๆ ก็คือเพื่อใช้ในการสื่อสารภายในบริษัท แต่ถ้าจะลงลึกไปกว่านั้นก็อาจพูดได้ว่าเป็นยุคของการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์อย่างแท้จริง อินเทอร์เน็ตสามารถรวบรวมเอาคอมพิวเตอร์ทุกเครื่อง โปรแกรมทุกประเภท และฐานข้อมูลทุกแห่งที่กระจายอยู่ทั่วองค์กรให้กลายเป็นระบบเดียวกัน บุคคลที่เป็นสมาชิกในเครือข่ายสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานทั่วไป สามารถใช้ประโยชน์จากเครือข่ายได้ดังต่อไปนี้

๑. สามารถส่งงานทางหน้าจอ
๒. สามารถประชุมผ่านเว็บส่วนบุคคล
๓. ให้พนักงานเปิดฐานข้อมูลใช้ได้พร้อมๆ กัน
๔. ส่งจดหมายข่าวที่ทำให้เป็นปัจจุบันได้ตรงตามกำหนดแน่นอนโดยไม่ต้องพิมพ์เอกสารหนาๆ แจก
๕. ใช้ในการควบคุมโครงการและประยุกต์กระแสนงาน (work flow) กล่าวคือใช้ติดตามการดำเนินงานต่างๆ ว่าเสร็จสิ้นไปแล้วเมื่อใด และเพียงใด เช่น ลูกค้า

ใช้ติดตามผลการส่งสินค้าของคน

๖. ใช้พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารในแผนกเพื่อให้พนักงานในแผนกอื่นได้ทราบว่าแผนกนั้นกำลังทำอะไรอยู่ มีผลิตภัณฑ์อะไรบ้าง มีรายละเอียดอย่างไร

๗. ใช้ในการแจ้งราคาซื้อขายหลักทรัพย์

๘. รับแจ้งการขอใช้บริการจากลูกค้า

๙. เผยแพร่ข่าวสารไม่ว่าจะเป็นประกาศ โฆษณา จดหมายเวียน รายการสินค้า ฯลฯ

๑๐. ธนาคารอาจนำมาใช้ช่วยในการตรวจสอบปริมาณบริการที่ให้กับลูกค้าในแต่ละวัน

๑๑. พนักงานสามารถตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับผลตอบแทนการทำงานของตน เช่น บำเหน็จ บำนาญ เงินสะสม ฯลฯ

๑๒. พนักงานทุกคนสามารถสร้างโฮมเพจของตนเอง เพื่อเผยแพร่รายละเอียดโครงการของตนให้กับทุกคนที่สนใจ

จากบทความเรื่อง "เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ประโยชน์ใหม่ของอินเทอร์เน็ต" (๒๕๓๘ : ๖๓-๖๔, ๖๘) ได้ยกตัวอย่างการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของ บริษัทไว้ดังนี้

บริษัทเทอร์เนอร์ บรอดคาสต์ติ้ง นอกจากจะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับพนักงานแล้ว ยังเป็นเสมือนห้องทดลองของบริษัทอีกด้วย โดยการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ ช่วยให้บริษัทเรียนรู้ว่าควรปรับปรุงรายการของตนอย่างไรก่อนนำเสนอต่อผู้ชมภายนอก เทอร์เนอร์ บรอดคาสต์ติ้ง เชื่อมโยงพนักงานจำนวน ๕,๐๐๐ คน เข้า

กับอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีโฮมเพจหน้าตาเหมือนประตูเย็น ที่มีแม่เหล็กรูปร่างต่างๆ ติดอยู่เต็มไปหมด ผู้บริหารสามารถขอดูอันดับรายการของคนว่าได้รับความนิยมมากน้อยเพียงใด โดยเลือกแม่เหล็กที่มีภาพโรงภาพยนตร์

พนักงานของบริษัทจะได้รับข่าวสารทาง อี-เมลเป็นประจำทุกวันตามหัวข้อที่ตนเลือกไว้ โดยเพียงแต่กรอกรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อที่ตนสนใจ ซึ่งข้อมูลจะถูกบันทึกไว้ในเซิร์ฟเวอร์โปรแกรมของอินเทอร์เน็ต เมื่อถึงเวลาโปรแกรมก็จะคัดเลือกข่าวจากสำนักข่าวต่างๆ รวมทั้งสำนักงานข่าว CNN ซึ่งเป็นของบริษัท แล้วส่งให้พนักงานแต่ละรายการตามที่เลือกไว้

และเมื่อใดก็ตามที่ฝ่ายผลิตของบริษัทสร้างสรรค์รายการใหม่ๆ พนักงานทุกรายจะมีโอกาสได้ทดลองชมก่อนใคร ถ้าชอบหรือไม่ชอบอย่างไรก็สามารถส่งอี-เมล ไปถึงผู้รับผิดชอบ เพื่อวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างอิสระ รายการทั้งหมดจะได้รับการปรับปรุงจนเป็นที่พอใจ ก่อนนำออกเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ต่อไป

อีกตัวอย่างหนึ่งในบทความเดียวกันนี้ เป็นตัวอย่างข้อมูลด้านการเงินของบริษัท มอร์แกน สแตนลีย์ บริษัทนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ซึ่งมีสาขา ๓๗ แห่งทั่วโลก ได้รับประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตอย่างน่าพึงพอใจ หัวหน้าเจ้าหน้าที่ข่าวสารของบริษัทอธิบายว่า การส่งข่าวสารข้อมูลไปทั่วโลก เคยเป็นปัญหาโดยตลอดเจ้าหน้าที่ต้องทำงานจนถึงเที่ยงคืนเพื่อคัดป้อนเอกสารราคาซื้อขายหลักทรัพย์และอัตราดอกเบี้ยของประเทศต่างๆ ซึ่งมีความหนาแน่น ๑๐๐ หน้า เป็นประจำทุกวัน เพื่อให้เสร็จพร้อมที่จะส่งโทร

สารไปยังสำนักงานสาขา และบริษัทนายหน้ากว่า ๑๐๐ แห่งทั่วโลกให้ทันเวลาเปิดทำการ แต่บ่อยครั้งที่ล่าช้าเกินกำหนด ปัจจุบันด้วยประสิทธิภาพของอินเทอร์เน็ต ข้อมูลถึงมือผู้รับทันเวลาทุกวัน แคมป์ยังสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ทันสมัยตลอดเวลาอีกด้วย

มอร์แกน สแตนลีย์ ยังใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อปรับปรุงระบบกระจายข่าวของบริษัทอีกด้วย นายหน้าและตัวแทนของบริษัทนั้น จะแจ้งความต้องการซื้อขายหลักทรัพย์ของคนด้วยการประกาศผ่านระบบส่งสัญญาณเสียงไปยังสำนักงานทั่วโลก ซึ่งสัญญาณเสียงจะถูกส่งผ่านออกมาทางลำโพงคอมพิวเตอร์บนโต๊ะของเจ้าหน้าที่ที่กระจาย บ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่บางคนไม่อยู่ที่โต๊ะทำงานของตนจึงอาจพลาดข่าวสารสำคัญไป แต่เมื่อ มอร์แกน สแตนลีย์ เปลี่ยนมาใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการกระจายข่าว ข่าวสารทั้งหมดจะถูกบันทึกไว้ในรูปดิจิทัล ทันทีที่กลับมาถึงโต๊ะเจ้าหน้าที่จะสามารถเปิดเบรดาเซอร์โปรแกรม เพื่อฟังประกาศต่างๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ทันที

การเตรียมการสร้างเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

คริสตียา มัลลิวส์ (๒๕๓๙) ได้เสนอขั้นตอนในการ เตรียมดำเนินการสร้างเครือข่าย ไว้ดังนี้

ขั้นที่ ๑ พิจารณาว່จะนำระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นระบบอินเทอร์เน็ตสำหรับสนับสนุนการทำงานภายในอย่างไรได้บ้าง จะต้องเกี่ยวข้องกับแผนกใดบ้าง แผนกเหล่านั้นมีความรู้ความสนใจในการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้มากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ ๒ เตรียมแนะนำให้ผู้บริหารในแผนกที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงประโยชน์ของการนำระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้ แรกเริ่มอาจให้สัมผัสกับระบบอินเทอร์เน็ตก่อนเพื่อจะได้เห็นศักยภาพในการเชื่อมต่อไปยังหน่วยงานภายนอก ต่อจากนั้นจึงค่อยเริ่มฝึกอบรมพนักงานในแผนกให้รู้จักการใช้ เวิลด์ไวด์เว็บและสร้างโฮมเพจ เพื่อใช้บรรจุข้อมูลข่าวสารของตน

ขั้นที่ ๓ เป็นการจัดทำอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในงานของหน่วยงาน เริ่มจากการศึกษาว่าต้องการใช้ในด้านใดบ้าง เช่นต้องการจัดทำระบบกระแสด่วนหรือไม่ ต้องการใช้ในการควบคุมโครงการหรือไม่ ต้องการให้ลูกค้าเข้าถึงระบบได้มากน้อยเพียงใด ต้องการให้พนักงานขายใช้ระบบในการสนับสนุนการขายได้มากเพียงใด เป็นต้น พร้อมกันนั้นก็ ต้องศึกษา Software Firewall (กำแพงเพลิง) ว่ามีอะไรบ้าง และจะนำมาใช้ได้อย่างไรจึงจะเหมาะสม เมื่อศึกษาพร้อมแล้วจึงเริ่มลงมือดำเนินการจัดทำระบบอินเทอร์เน็ตขึ้น และที่สำคัญก็คือจะต้องจัดฝึกอบรมทั้งผู้บริหารและพนักงานให้รู้จักใช้ระบบให้คล่องตัว

ในบทความเรื่อง "เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ประโยชน์ใหม่ของอินเทอร์เน็ต" (๒๕๓๘ : ๖๔) ยังได้ยกตัวอย่างการพัฒนาบุคลากร เพื่อพร้อมที่จะรับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตไว้ โดยอธิบายให้พนักงานทั่วทั้งบริษัทรับรู้และเข้าใจว่าเทคโนโลยีใหม่ๆ พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะมีผลกระทบต่อบริการที่บริษัทเสนอต่อลูกค้าอย่างไรบ้าง และหนทางที่ดี ที่สุดที่จะทำให้อ

พนักงานสนใจเทคโนโลยีใหม่ๆ ก็คือให้ทุกคนมีประสบการณ์ด้วยตนเอง ในบทความได้กล่าวถึงเซอร์แมน วู ผู้อำนวยการฝ่ายเทคโนโลยีและข่าวสารข้อมูลของ ยูเอส เวสต์ ซึ่งเชื่อว่าหนทางที่ดีที่สุดที่จะทำให้พนักงานสนใจเทคโนโลยีใหม่ๆ ก็คือ ให้ทุกคนมีประสบการณ์ด้วยตนเอง วู สร้างอินทราเน็ตขนาดเล็กขึ้นในห้องประชุมของบริษัท และเชื้อเชิญพนักงานจำนวนหนึ่งให้ทดลองใช้งาน ซึ่งปรากฏว่าได้รับความสนใจด้วยดี

เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องการใช้งานอินทราเน็ตในหมู่พนักงานซึ่งมีอยู่ราว ๖๐,๐๐๐ คนของบริษัท วูเลือกใช้วิธีการที่ชาญฉลาด นั่นคือเขาแจกเบรเซอร์ซอฟต์แวร์ และเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์เข้ากับอินทราเน็ตให้กับพนักงานที่สนใจโดยมีข้อแม้ว่า ทุกคนจะต้องสอนเพื่อนร่วมงานอีกอย่างน้อยสองคนให้รู้จักวิธีใช้งานด้วย

การสร้างเครือข่ายอินทราเน็ต

ประดิษฐ์ ภิญญาภาสกุล (๒๕๓๙ : ๑๘๑-๑๘๘) ได้เขียนอธิบายไว้ว่าการสร้างเครือข่ายอินทราเน็ตนั้นไม่ยาก เนื่องจากโปรแกรมอินทราเน็ตมีให้ใช้ได้กับทั้งวินโดวส์ แมคอินทอชและยูนิกซ์ และสิ่งที่ใช้กับงานหนึ่ง ยังสามารถนำไปใช้กับอีกงานหนึ่งได้ ซึ่งจะทำให้ลดค่าใช้จ่ายและเวลาที่ใช้ในการพัฒนาลงได้ เช่นไม่ต้องอบรมทีมผู้เขียนโปรแกรมให้สามารถเขียนโปรแกรมการรับและให้บริการหลายโปรแกรม เพราะสามารถใช้พื้นฐานเดียวกันได้ ซึ่งพื้นฐานเหล่านั้นได้แก่ภาษา HTML และภาษา JAVA บนอินทราเน็ตจะมีเพียง เว็บเบราว์เซอร์ อย่าง

เดียวเท่านั้นที่เป็นโปรแกรมรับและให้บริการ ข้อมูลทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นโปรยณีย่อเล็กทรอนิกส์ รายงานประจำคาบ ระเบียบประวัติพนักงาน ฯลฯ ต่างเรียกดูได้จากเว็บเบราว์เซอร์ตัวเดียวกัน ซึ่งถ้าหากผู้ใช้รู้จักคุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ตแล้วก็ไม่ต้องมีการอบรมเพิ่มเติมเลย และได้นแนะนำว่าถ้ามีเครือข่ายในองค์กรอยู่แล้ว จะสามารถนำอินทราเน็ตมาใช้ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายมากนัก หรืออาจไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเลยก็ได้ องค์ประกอบหลักของอินทราเน็ตก็คือ โปรแกรมเว็บเซิร์ฟเวอร์ ซึ่งวิ่งอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์ศูนย์กลางที่ทำหน้าที่เป็นตัวประสานงานคอยรับ-ส่งข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมดโดยไม่ขึ้นกับแหล่งที่เก็บข้อมูล ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่บนเว็บเซิร์ฟเวอร์เอง หรืออยู่บนเซิร์ฟเวอร์ตัวอื่นๆ ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะเป็นโปรยณีย่อเล็กทรอนิกส์เป็นข้อมูลจากฐานข้อมูลอื่น หรือเป็นเอกสารอื่นๆ ก็จะต้องผ่านเว็บเซิร์ฟเวอร์ก่อนถูกส่งไปให้ผู้ชม

สุรศักดิ์ สงวนพงษ์ (๒๕๓๙ : ๒๐๕-๒๐๗) เสนอเป็นแนวคิดไว้ว่า หน่วยงานใดก็ตามที่มีการวางระบบเครือข่ายภายใต้โปรโตคอล TCP/IP พร้อมอยู่แล้ว สามารถปรับเปลี่ยนระบบไปสู่อินทราเน็ตได้โดยง่าย โดยเพียงแต่เน้นการจัดทำข้อมูลเพื่อการสื่อสารสำหรับบุคลากรภายในองค์กร แทนที่จะเน้นบริการข้อมูลแก่บุคคลภายนอก หน่วยงานที่อยู่ระหว่างการวางแผนติดตั้งเครือข่ายและอยู่ระหว่างการตัดสินใจเลือกบริษัทผู้ให้บริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต สามารถวางระบบอินทราเน็ตได้โดยยังไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องเชื่อมต่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ตเพราะแนวคิดพื้นฐานของอินทราเน็ตไม่จำเป็นต้องมีการเชื่อมต่อ

อินเทอร์เน็ตเสมอไป

อย่างไรก็ดีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลภายนอกที่จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานได้ แต่ก็มีข้อเสียที่มักปรากฏบ่อยๆ ว่าพนักงานเอาเวลาไปดูรายการบันเทิง คูภาพโป๊ หรือรายการกีฬาต่างๆ สำหรับข้อวิพากษ์ไม่น่าเป็นห่วง เพราะปัจจุบันมีเครื่องควบคุมให้ผู้ใช้ในองค์กรดูเฉพาะสิ่งที่ต้องการให้ดู และในขณะเดียวกันก็สามารถป้องกันการดูข้อมูลภายในของบุคคลนอกองค์กรได้

อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยยังอยู่ในช่วงของการเริ่มต้น และเสนอแนวความคิดให้แก่ผู้บริหาร อย่างไรก็ดี ตั้งแต่ต้นปี ๒๕๓๙ ได้มีการกล่าวถึง อินเทอร์เน็ตหนาหูขึ้นทุกวัน บรรดาบริษัทผู้จำหน่ายคอมพิวเตอร์ใหญ่ๆ ต่างก็แข่งขันชิงตลาดอินเทอร์เน็ตมีการออกแบบโปรแกรมประยุกต์ให้ใช้กับงานใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ชัชวลิต สรวารี เขียนไว้ใน ผู้จัดการรายสัปดาห์ เดือนมิถุนายน ๒๕๓๙ ถึงกับบอกโอบีเอ็มว่าลูกค้าสมัยนี้ต้องการให้องค์กรมีเครือข่ายภายในลักษณะใด มากกว่าเจาะจงและสนใจในตัวคอมพิวเตอร์ และลูกค้าในลักษณะนั้นนับวันจะมีมากขึ้นทุกที โอบีเอ็มในไทยเริ่มให้บริการด้านอินเทอร์เน็ตมากกว่า ๒ ปีแล้ว ในรูปของธุรกิจทางด้านเครือข่ายของบริษัท ปัจจุบันโอบีเอ็มแห่งเดียวที่มีลูกค้าที่รับเข้าไปปรึกษาออกแบบระบบเครือข่ายภายในองค์กรของบริษัทใหญ่มากกว่า ๑๐ บริษัท ส่วนระดับเล็กถึงกลางมีลูกค้ามากกว่า

๓๐ บริษัท ("รอบแรก 'อินเทอร์เน็ตคัพ' สนุกไม่แพ้ ยูโรเปียนคัพ" ๒๕๓๙ : ๑๐)

สรุป

อาจกล่าวได้ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือใหม่ ชนิดหนึ่งในการบริหารงานเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงระบบงาน (reengineering) และเป็นช่องทางของการสร้างระบบสำนักงานอัตโนมัติ ดังนั้นจึงถือว่าการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ จะก่อให้เกิดการปฏิรูประบบงาน เป็นผลกระทบต่อกระบวนการและขั้นตอนการทำงาน หากมีการวางแผนไว้อย่างดี ทำการศึกษาและเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีข้อมูลที่มีคุณภาพ และมีบุคลากรประจำทำหน้าที่ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอแล้ว อินเทอร์เน็ตจะเป็นเครื่องมือในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ดีอินเทอร์เน็ตนอกจากจะมีข้อดีดังกล่าวมาแล้วตั้งแต่ต้น แต่ก็ต้องระมัดระวังในการนำมาใช้เนื่องจากปัจจุบันอินเทอร์เน็ตยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ยังคงต้องคอยไปอีกระยะหนึ่ง ข้อดีและข้อเสียของอินเทอร์เน็ต อาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

ข้อดีของอินเทอร์เน็ต

๑. ลดค่าใช้จ่ายในการเผยแพร่เอกสาร
๒. ช่วยให้เข้าถึงข้อมูลล่าสุดได้เร็วและสะดวก
๓. เสียค่าใช้จ่ายในการติดตั้งน้อยกว่าระบบอื่นที่ทำงานได้แบบเดียวกัน
๔. ทำงานได้บนแทบทุกแพลตฟอร์ม

๕. ทุกแอปพลิเคชันใช้เว็บเบราว์เซอร์เป็นตัว
เชื่อมประสาน

๖. ลดระยะเวลาในการอบรมผู้ใช้

๗. ลดระยะเวลาในการพัฒนาแอปพลิเคชัน

๘. มีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่เรียกว่า firewall

๙. มีความเป็นมาตรฐาน โปรแกรมประยุกต์มีใช้อย่างแพร่หลาย มีผลิตภัณฑ์ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่หลากหลาย

๑๐. สามารถสื่อสารข้อมูลประกอบด้วยข้อความ ภาพ และเสียงได้ในขณะเดียวกัน

ข้อเสียของอินเทอร์เน็ต

๑. ต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยเป็นพิเศษ และความสามารถในการรักษาความปลอดภัยของเซิร์ฟเวอร์บางตัว อาจต้องเพิ่มเครื่องมือเพื่อจำกัดสิ่งที่ผู้ใช้ต้องการดู

๒. สามารถควบคุมการเข้าถึงรายบุคคลได้บ้าง แต่ยากต่อการจัดการ ซึ่งจะต้องทำการแก้ไขไฟล์เองด้วยมือ ผู้ใช้จะต้องป้อนรหัสผ่านทุกครั้งทำให้ไม่สะดวกทั้งผู้ใช้และผู้ให้บริการข้อมูล

๓. ขณะนี้อินเทอร์เน็ตยังไม่ได้พัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มที่ จึงควรต้องเลือกเซิร์ฟเวอร์ให้เข้าถึงข้อมูลขององค์กรอย่างเพียงพอ

บรรณานุกรม

"เครือข่ายอินเทอร์เน็ต แฉงที่แรงกว่ากิจ;" ประชาชาติธุรกิจ. ๒๙ กุมภาพันธ์ - ๒ มีนาคม ๒๕๓๙. หน้า ๕๙-๖๓.

"เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ประโยชน์ใหม่ของอินเทอร์เน็ต;" ประชาชาติธุรกิจ. ๒๓ - ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๘. หน้า ๖๓ - ๖๔, ๖๗.

ประคิษฐ์ ภิญโญสาสกุล. "อินเทอร์เน็ตกับปรากฏการณ์ 'บูม' ทั่วโลก;" Computer Reivew. (๑๓) ๑๔๕; สิงหาคม ๒๕๓๙. หน้า ๑๘๑ - ๑๘๘.

พลากร จิรโสภณ. "อินเทอร์เน็ต เคชั่นใหม่รอบวัน;" คู่แข่งรายวัน. ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๙. หน้า A3 - A4.

"เมื่ออินเทอร์เน็ตวิ่งแข่งหน้าอินเทอร์เน็ต;" ประชาชาติธุรกิจ. ๒๕-๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๙. หน้า ๑๓.

"รอบแรก 'อินเทอร์เน็ตคัพ' สนุกไม่แพ้ยูโรเปียนคัพ;" ผู้จัดการรายสัปดาห์. ๑๐ - ๑๖ มิถุนายน ๒๕๓๙. หน้า ๑๐.

สมชัย จิว. "อินเทอร์เน็ต...พลุกที่ ๒ ของอินเทอร์เน็ตฟิวเจอร์;" คู่แข่งรายวัน. (๑๖) ๒๐๘; หน้า ๑๑๗ - ๑๑๘.

"สามผู้ยิ่งใหญ่แห่ง 'อินเทอร์เน็ต';" ประชาชาติธุรกิจ. ๕ สิงหาคม ๒๕๓๙. หน้า ๑๑.

สุรศักดิ์ สงวนพงษ์. "จตุรัสเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต-อินเทอร์เน็ต;" ไมโครคอมพิวเตอร์. กรกฎาคม ๒๕๓๙. หน้า ๒๐๕ - ๒๐๗.

"'อินเทอร์เน็ต' ขุมทองใหญ่ ความหวังยักษ์ซอฟต์แวร์;" ผู้จัดการรายสัปดาห์. ๑ - ๘ เมษายน ๒๕๓๙. หน้า ๑๔ - ๑๘.

บทคัดย่องานวิจัยเรื่อง

"การเข้าร่วมในตลาดแรงงานและการว่างงาน ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาเอกชน"

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ พันประสิทธิ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ประการแรกเพื่อศึกษาสถานภาพการทำงานและการเข้าร่วมในตลาดแรงงานต่าง ๆ ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประการที่สองศึกษาถึงสาเหตุที่กระทบต่อการว่างงานของบัณฑิต จากสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประการที่สาม ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่กระทบต่อการว่างงานในความเห็นของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ บัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปีการศึกษา ๒๕๓๖ จำนวน ๒๔ สถาบัน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน ๓,๔๘๐ ตัวอย่างจากบัณฑิต ๑๗, ๔๔๔ คน นำมาวิเคราะห์เป็นตารางและอธิบายแบบพรรณนาจากคำร้อยละถึงสถานภาพการทำงาน

* ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

งานและการว่างงานตลอดจนสาเหตุของการว่างงาน

ผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

การเข้าร่วมในตลาดแรงงานของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาเอกชนพบว่าบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์จำนวนมากที่สุดของจำนวนบัณฑิตสาขาวิชาทั้งหมดในอัตราร้อยละ ๘๕ ซึ่งประกอบด้วยบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ และนิเทศศาสตร์เป็นส่วนมาก

จำนวนบัณฑิตมากที่สุดได้จำแนกตามสถาบัน พบว่ามหาวิทยาลัยกรุงเทพมีบัณฑิตทางด้านสังคมศาสตร์มากที่สุด มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยมีบัณฑิตมากที่สุด สองสาขาวิชาได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตมีบัณฑิตมากที่สุดในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์มีบัณฑิตใน สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์มากที่สุด และมหาวิทยาลัยศรีปทุม มีบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์มากที่สุด

การจ้างงานบัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนพบว่าร้อยละ ๕๓.๘ เป็นองค์กรธุรกิจเอกชน รองลงมาองค์กรราชการ และรัฐวิสาหกิจ

ลักษณะงานที่ทำเป็นนักการเงินการธนาคารมากกว่าอาชีพอื่น รองลงมาเป็นอาชีพการขายสินค้าและบริการสาเหตุของการว่างงานของบัณฑิต จะมีสาเหตุจากเต็มเฉลี่ยสะสมไม่ถึง ๒.๕๐ ซึ่งองค์กรต่าง ๆ ใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกใบสมัคร และลักษณะเป็นการว่างงานจากที่เพิ่งจบการศึกษาใหม่ และใช้เวลาในการหางานได้เร็วที่สุดใน ๑ เดือน นานที่สุด ๑๒ เดือน

อัตราการว่างงานของปี ๒๕๓๖ สูงสุด ร้อยละ ๒๒.๘๓ และสาขาวิชาที่มีการว่างงานสูงได้แก่ สาขาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาการคอมพิวเตอร์ และสาขาที่มีการว่างงานต่ำสุดได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ □□

FOREIGN LANGUAGE TEACHING

: Success or Failure ?

* Chalermkiart Feongkeaw

Most people, of course, speak only one language (mother tongue); and Japanese people, in particular are notoriously monolingual. Living in the world and speaking just one language is rather like living in an enormous palace and staying in only one room all of the time. Learning other languages is like exploring the other rooms of the palace. All languages have some things in common. Firstly, they all have the same main purpose.

People speak or write to each other, of course, to give each other various kinds of information, in other words, to communicate or send messages. Secondly, all languages when they are spoken are made by the same organs such as lungs, vocal cords, tongue, lips, and so on.

Language is a means of communication. In the globalized world, there is, to be sure, a tradition, that an educated person should know at least one foreign language

* *Lecturer, Department of Hotel and Tourism DEF, Universite de Franche-Comte, France.*

(even English native speakers). There are three main reasons for learning a foreign language : (1) as a means to a cultural end; (2) as a means to a utilitarian end, like passing an examination or negotiating a contract; and, (3) as a means in itself, because of an interest in languages. Each of these three reasons may contribute in varying measure to a learner's motivation to learn a foreign language.

The goal for foreign language instruction is varied because the socio-economic, political and educational climate of the country has changed from one era to the next. The status of foreign languages, especially English, has earned a prominent place in the Thai curriculum at various levels. The study of the English language in Thailand has normally been taken up in primary schools at Prathom 5. Other foreign languages such as French, German, Japanese have also been taught in secondary schools.

At present, there is a consensus that the communicative approach commonly employed in

schools and colleges is suitable for foreign languages classes. According to this approach, it is generally assumed that learners must start with understanding and speaking rather than with reading and writing. However, Thai learners are generally very shy and lack motivation as mentioned above. Moreover, they are neither encouraged nor fortunate to be engaged in activities outside the classroom via foreign languages if and when opportunities arise.

The problems of foreign language teaching appear to be multiple: poor teaching (often the result of inadequate preparation of teachers for the task); lack of supervision and expert advice; absence of agreed objectives or a planned program; uncertainties of teaching methods; shortage of adequate materials; lack of understanding among administrators for the problems of foreign language teaching; and, most important of all, the large size of foreign languages classes.

The future of foreign language teaching in Thailand will

depend on whether we can overcome weakness and solve such problems. The one remaining important variable in the learning situation is the teacher himself. His potential and his skills are instrumental in creating the conditions for learners. His skill depends on two factors, his own proficiency in that language and his knowledge of methods and techniques of teaching. The foreign language proficiency of teachers cannot be taken for granted. In Thailand, plenty of teachers never have the opportunity to visit the country where the language they teach is spoken. A teacher who has difficulty himself in speaking the

language he teaches is not going to succeed in giving his students a command of spoken language.

Several approaches have been tried to meet the demand for efficient foreign language teaching. They include television teaching, films, provision of tape and disc recordings, CAI, self-instruction, books and a combination of several of these possibilities. The underlying demand in deciding which of the measures to use is to train qualified teachers to teach foreign languages by means of in-service training or taking a specific course in the foreign language speaking countries.

Bibliography

- Besse, H. *Methodes et Pratiques des Manuels de Langue*. Paris : Didier-Credif, 1985.
- Bouton, C. *La Linguistique Appliquee*. Paris : Presses Universitaires de France, 1984.
- Ellis, R. *Understanding Second Language Acquisition*. Oxford : Oxford University Press, 1985.
- Fromkin, V. et al. *An Introduction to Language*. Sydney : Harcourt Brace Jovanovich Group Pty Ltd, 1990.
- Wringe, C. *Developments in Modern Language Teaching*. London : The Pitman Press, 1976.

ระเบียบการเสนอบทความ

๑. ต้องเป็นต้นฉบับพิมพ์หน้าเดียว หรือต้นฉบับที่พิมพ์ลงในแผ่นบันทึก (Diskette) ด้วยโปรแกรมเวิร์ดจูท, สทริยา หรือโปรแกรมที่ทำงานบน Windows ได้แก่ วินเวิร์ด, ไทยไรท์, ไมโครซอฟท์เวิร์ด
๒. ถ้าเป็นงานแปล จะต้องบอกแหล่งที่มาในรูปแบบบรรณานุกรมโดยละเอียด
๓. ถ้าใช้นามแฝง, นามปากกา จะต้องระบุ ชื่อจริง นามสกุลจริง มาด้วย
๔. ให้ทำสารสังเขปบทความแนบมาด้วย ถ้าเป็นบทความภาษาอังกฤษจะต้องทำสารสังเขปภาษาไทย
๕. ต้นฉบับถ้ามีภาพประกอบ โปรดแนบและระบุตำแหน่งที่จะวางภาพและบอกที่มาของภาพ ในกรณีภาพที่แนบมาไม่เหมาะสมหรือไม่ชัดเจน กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะตัดออกหรือเปลี่ยนภาพใหม่ให้แทน
๖. ต้นฉบับที่ส่งถึงกองบรรณาธิการ จะไม่มีการส่งคืนไม่ว่าจะได้รับการพิมพ์เผยแพร่หรือไม่ ถ้าผู้เขียนต้องการนำไปเสนอตีพิมพ์ที่อื่น โปรดเตรียมทำสำเนาไว้ต่างหาก และในระหว่างที่รอรับการพิจารณาเพื่อลงตีพิมพ์นั้น หากบทความดังกล่าวได้ถูกรับพิจารณาลงในวารสารฉบับอื่นไปก่อน ผู้เขียนต้องแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบทุกครั้ง
๗. บทความทุกเรื่องจะต้องผ่านการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการ และเมื่อได้รับการพิมพ์เผยแพร่ในฉบับใดฉบับหนึ่งแล้ว ผู้เขียนจะได้รับวารสารกิตินันท์นาการ ๒ ฉบับ พร้อมค่าตอบแทน ตามอัตราที่กองบรรณาธิการกำหนด
๘. บทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสาระสำคัญ (theme) ที่กองบรรณาธิการกำหนดในแต่ละฉบับจะได้รับพิจารณาเป็นอันดับแรก และผู้ที่ส่งบทความก่อนจะได้รับพิจารณาก่อน โดยพิจารณาถึงเนื้อหาสาระของบทความประกอบด้วย
๙. ถ้าเป็นบทความที่มีเนื้อหานอกเหนือจากสาระสำคัญ (theme) ที่กองบรรณาธิการกำหนด บทความจะต้องน่าสนใจ และทางกองบรรณาธิการพิจารณาแล้วว่า มีสาระประโยชน์กับผู้อ่านจึงจะนำลงตีพิมพ์ในฉบับใดฉบับหนึ่ง
๑๐. การพิจารณาคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์ ให้ถือเป็นเอกสิทธิ์ของกองบรรณาธิการ
๑๑. กองบรรณาธิการมีสิทธิ์จะขอให้ผู้เขียนบทความแก้ไขตามข้อเสนอแนะตามสมควร
๑๒. บทความที่เคยพิมพ์เผยแพร่ที่อื่นมาแล้ว ไม่รับพิจารณา
๑๓. หลักฐานอ้างอิง ให้ใช้ได้ทั้งแบบที่เป็นเชิงอรรถ (footnote) ท้ายหน้า ซึ่งระบุ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเอกสาร แหล่งพิมพ์ ปีที่พิมพ์ และหน้าอ้างอิง และแบบที่เป็นเชิงอรรถแทรกในเนื้อหา ซึ่งระบุ ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าอ้างอิง ซึ่งทั้งสองแบบให้จัดทำรายละเอียดเอกสารนั้นในบรรณานุกรมท้ายบทความร่วมกับรายการบรรณานุกรมอื่นด้วย
๑๔. ผู้เขียนบทความต้องแนบรูปถ่ายขนาด ๒ นิ้ว ๑ รูปพร้อมแจ้งรายละเอียดส่วนตัวในแบบฟอร์มที่กองบก. กำหนดด้วย

ใบสมัครสมาชิกวารสารสุทธิปริทัศน์

ชื่อ ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว.....

อาชีพ.....อายุ.....ปี มีความประสงค์ขอสมัครวารสารสุทธิปริทัศน์

ตั้งแต่ฉบับที่.....ถึง.....ท่านต้องการให้ส่งวารสารไปที่ เลขที่.....หมู่ที่.....ต.รอก/ซอย.....

ถนน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

ชำระค่าสมาชิกโดย ☐ เช็ค ธนาคาร.....เลขที่.....

☐ ตัวแลกเงิน

☐ ธนาณัติ

การขอรับเป็นสมาชิก ☐ สมัครใหม่

☐ สมาชิกเก่า หมายเลขสมาชิก.....

อัตราค่าสมาชิก ☐ ๑ ปี จำนวน ๓ ฉบับ เป็นเงิน ๑๐๐ บาท

☐ ๒ ปี จำนวน ๖ ฉบับ เป็นเงิน ๒๐๐ บาท

ธนาณัติ สั่งจ่าย ปทจ.หลักสูตร ในนาม "มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต" ๑๑๐/๑-๔ ถ.ประชาชน แขวงทุ่งสองห้อง เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

ใบแจ้งความลงโฆษณาในวารสารสุทธิปริทัศน์

ชื่อ.....นามสกุล.....

ในนามสถาบัน/บริษัท.....

ที่อยู่.....

มีความประสงค์ขอลงโฆษณาในวารสาร "สุทธิปริทัศน์"

☐ ปกหลัง สีสี่ เต็มหน้า ๖,๐๐๐ บาท ☐ ปกหน้าด้านใน สีสี่ เต็มหน้า ๕,๐๐๐ บาท

☐ ปกหลังด้านใน สีสี่ เต็มหน้า ๔,๐๐๐ บาท ☐ ขาว-ดำ ในเล่ม เต็มหน้า ๒,๐๐๐ บาท

☐ ขาว-ดำ ในเล่ม ครึ่งหน้า ๑,๐๐๐ บาท

ข้อความที่จะให้พิมพ์.....

.....

.....

.....

ชำระค่าโฆษณาโดย ☐ เช็ค ธนาคาร.....เลขที่.....

☐ ตัวแลกเงิน

☐ ธนาณัติ

ธนาณัติ สั่งจ่าย ปทจ.หลักสูตร ในนาม "มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต" ๑๑๐/๑-๔ ถ.ประชาชน แขวงทุ่งสองห้อง เขตดอนเมือง กทม. ๑๐๒๑๐

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

คณะและสาขาวิชาที่เปิดสอน

ระดับปริญญาตรี (หลักสูตร ๔ ปี) เปิดสอนภาคปกติและภาคค่ำ

คณะบริหารธุรกิจ

- การเงิน
- การตลาด
- การบริหารงานบุคคล
- การจัดการทั่วไป
- การบริหารอุตสาหกรรม
- ธุรกิจระหว่างประเทศ
- การเลขานุการ
- คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

คณะการบัญชี

คณะเศรษฐศาสตร์

คณะนิติศาสตร์

คณะวิศวกรรมศาสตร์

- วิศวกรรมไฟฟ้า
- วิศวกรรมอุตสาหกรรม
- วิศวกรรมคอมพิวเตอร์

คณะมนุษยศาสตร์

- ภาษาอังกฤษ
- ภาษาจีนธุรกิจ
- การท่องเที่ยวและการโรงแรม

คณะนิเทศศาสตร์

- นิเทศศาสตร์ธุรกิจ
- (โฆษณา ประชาสัมพันธ์ และสื่อสารการตลาด)
- สื่อสารมวลชน

ระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง ๒ ปี

คณะบริหารธุรกิจ

- การเงิน
- การบริหารงานบุคคล
- การจัดการทั่วไป
- การตลาด

คณะการบัญชี

คณะมนุษยศาสตร์

- การท่องเที่ยวและการโรงแรม

ระดับปริญญาโท

ภาควิชาบริหารธุรกิจ

- องค์กรและการจัดงาน
- การตลาด
- การบัญชี
- การเงิน
- การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ

ภาควิชานิติศาสตร์

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

ภาควิชานิเทศศาสตร์ธุรกิจ

ภาควิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ

- หลักสูตรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

